

309101

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ నవంబరునెల 12 వ తేది సోమవారము } No. 186
నంపుటము. ౪. } పింకళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩. } సంచిక ౧౮౬

The Asian Commercial Assurance Co., Ltd, Bombay.

ది ఏషియన్ కమర్షల్ అసూరెన్సు కంపెనిలిమిటెడ్, బొంబాయి.

- (1) మూలధనము :— రు 50,00,000 నియమిత చందాలు చేయబడినది రు 4,74,025. చెల్లించినది రు 98,555
- (2) సామగ్రి: గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలలోను, పోస్ట్ ట్రెజరీ, మ్యూనిసిపల్ డిబెంట్లలోను పెట్టుబడి పెట్టబడును.
- (3) గవర్నమెంటు పాలిసీలు: ఇతర కంపెనీలలోవలెనే, నియమిత మేమియు లేదండ, ప్రీమియముల తాలాఖ! బకాయ నూటికి రు 6 వడ్డీతో నిచ్చి వేకినచో తిరిగి అవకాశము నందుచుండును.
- (4) పాలిసీలు: వీటికిగల హక్కులు, సౌకర్యములు మరెక్కడను ఉండవు. (799)

పూర్వమైన లాభపుహక్కుగల ఎండవమెంటు భీమా:—భీమాచేయించినవారు త్వరలో కాలము చేయునెడల కుటుంబము నకు కలుగు సౌకర్యముకంటే, భీమాదారు చాలకాలముజీవించునెడల ఆతని జీవితకాలమునందే ధన సహాయముకలుగుట. లాభము (బోనసు) ప్రతి 5 సం॥ ల కొకసారి భీమా మొత్తమునకు చేర్చి, ఆఖరున భీమా మొత్తముతో నియోజకును. లేదా, ప్రతి 5 సం॥ పిమ్మట రొక్కముగ తీసికొనవచ్చును. లేక తరువాత చెల్లింపవలసిన ప్రీమియములలో తగ్గించుకొనునట్లును కోరవచ్చును. వివరములును ఏజెన్సీ నిబంధనలును వలయువారు, ఈ క్రింది చిరునామాలకు వ్రాసికొనవచ్చును.
జె. కె. రాజారావు పంతులు సెక్రటరీ, మద్రాసు బ్రాంచి నెం 5, తంబుస్వేటిపేధి, మద్రాస్.
డి. శేషచలపతిరావుగారు, చీఫ్ ఆగ్నైజింగు ఇన్స్పెక్టర్, గుంటూరు.

విద్యోదకరమగు తెలుగు నవలలు
తీలాలేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు స్త్రీల మనస్సు
స్వము చావల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1.0.0
యశోధర:—ఇందొక యాడుది తననుగనిగైగల యనురా
గమునై పడరానిపాటుపడి యున్న స్థితికిదెచ్చును 0.12-0
మనోరమ:—మగడువేట కేగి రాత్రి సునాద్వ జిక్కుకొనవలసి
సాచుర్థ్యంబుచే విడిపించి, స్త్రీల పెండ్లిచేయును. 0.10.0
జగదేకరంధ:—అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్నతస్థి
తికి దెచ్చు సాచుర్థ్యవతి కథ ఆ. 0.10-0
సహోదరవాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినను
అన్న సహింపవలయు నమటును బోధించును. ఆ. 0.4-0
అత్తలారాబిమ్మన కొరవనికోడండ్ర ప్రలాపము:-
అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములుగలవి. ఆ. 0.2-0
మిత్రదోహము:—ఆపద్బంధుడగు మిత్రునిపై నిండరాని
కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0.8-0
ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదనినను పంపుదుము.
856 చలయవారు:— కణ్ణాక బుక్ డిపో.
6 వెంకటేశమేష్ట్రీ పేధి, సామకాపుర పేట, మదరాస్.



మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126
(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు కుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు సువాసనగలది.
ఆల్కాహోలుగాని, ఔషధముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాటై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు
సువాసన ని స్ఫులకరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్నపైజా (ఆర (ద్రాం) సీసా 1-3 రు 0.8-0
బిగ్గరపైజా 1-ద్రాం " " 0.12-0
మోకపైజా 2 " " 1.4-0
వెద్దపైజా 4 " లేక 1/2 బెన్ గెన్ " 2.0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.
పత్తెల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిహాపులూను కొరకును. దీనికి
ఆగ్రేయగు నకలుపెట్టు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనుచు సీసావైక
న, కాన్డవైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపును. ఈఆటో
దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువనానికి
వ్రాసినచో ఆకాకిమ్మకుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదును.
సోల్ ఏజంట్లు అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మామసీదు బొంబాయి.

ఎవరింటికి వారే వైద్యులు.
నీవు వైద్యుల బాఠశాలలో తప్పించుకొన
దలచుచున్నావా? అట్లయిన మా "పాఠ్య
పదార్థచికిత్సాచక్రికను" చదువుము. ఎక్కి
వ్యాధులవలన నై నను సుఖముగా స్వల్ప
ఖర్చుతో విముక్తులు అగుటకు ఇంతకంటె
దారిలేదు. ఈపుస్తకము చదివితేనే నీవు
గొప్పవైద్యుడ నయ్యవచ్చు. ఇది ప్రతి ఇంట
నుండిదగినది. కొద్దిప్రతులు మాత్ర మే
యున్నవి. ఆలస్యయిన ఆకాభంగము
గలుగుచు. త్వరపడుడు. త్వరపడుడు.
వెల కాలికో పైండు 2-0-0.
(947) మేనేజరు,
సరస్వతీచిత్తనము, బందరు.

తక్షణము దరఖాస్తుచేయుదు. కొన్నిప్రతులు మాత్రమే.
భారతదేశ సేవకు రాతైన
లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర
ఇది అంద్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు
గా. హరినర్సోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.
గారిచే సులభ వైలిని వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.
తక్షణము ఈ క్రిందిచిరునామలకు వ్రాయుదు:— (916)
ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలపేధి సామకాపురపేట, మద్రాసు.

దీపావళి! దీపావళి!!
బాణాసంచాకు కావలసిన పదార్థము.
అల్యూమినుం బీడు గుండ ను కొనుడు.
దీనిని బాణాసంచలో నుపయోగించుట వలన
వత్తులు ముత్యములవలె నవ నవ కాంతులతో
రాలును. మతాబాలలోను, పువ్వు వత్తులలోను,
తీగలోను, నుపయోగించెదరు. ఈ సామగ్రిని
తయారుచేయు విధము కావలయునను వారికి
తెలుపుదుము.
బెజవాడ వెంకటస్వామిబ్రదర్సు.
(945) రాజమండ్రి.

బరోడా ప్రభుత్వమున స్వర్ణపతకము బహుమతిగ
నొసంగబడినది. ఆటోమోటార్ సాక్షి రిజిస్టరుకాబడినది.



జగద్యభిలాషి మైన మహానగల
పెంటు పరిశుభము వెక్కువార్లుం
డును. ఒకమారు కొని దీని యధా
మును పరిక్షింపుడు.

ధరలు	
1/2 టౌన్స్ బుడ్డి	2-0-0
1 టౌన్స్ ,,	0-12-0
1/2 టౌన్స్ ,,	0-8-0
కాన్స్	0-1-0

చరస్తాక్ తలచుమును నూతన పరిక్షింపుడు. దీనిలో
బోమా సంబంధమును చూచు శ్రమయు కలియుట లేదు.
సుప్రసిద్ధమైన రెలమానె సీసా 1-కి రూపాయి. పోస్టేజీ వేరు.
ఒక ఆటోమోటార్ పంపినచో నమోదాదు ఒక చిన్న
సీసాతో చమురుచితముగ పంపబడును. (490)

వి. పరస్తాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,
కెం. 1, కె.బో.వి. బొంబాయి నెంబరు 8.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

మీరు పూర్ణముగా దేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా?
తనిచో మాడిక్స్ విగర్ ఆను జోషి గజమును వాడిమాడండి
అమితత్వము నేరిగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము,
నరపటుత్వము లేమి మున్నగునవి యే కారణములచే గలిగిన
వయినను సరే దీనివలన స్వస్థత లేదును అకాల వృద్ధాప్య
మును రానీక పురుషుల పరిపూర్ణ యౌవనకంఠులచేయును.
హృదయమును పోగొట్టి దృఢకాయుల జేయును. క్రొత్తరక్త
ముద్రవించి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషుని జేయును.
గొప్పవిలువగల మూలికలచేసిద్ధము చేయబడినది 48 మాత్రలు
గల డబ్బీ పెల రు 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
శ్రేణికో డబ్బీనుకొని వాడి, వాని చతుర్తాగ్రమును ఫలము
లను పరిశీలించుము. అనేక చుండులు పనిచేయుని పట్టని
ప్రభావతిగాంచినది. క్ర. శ్రేణికి లిక్కాలెకులు,
మాడిక్స్ మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,
(863) 386 మెయిన్ స్ట్రీటు మదరాసు.
MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 36, MAIN STREET, Camp, POONA

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి పెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల బాని

దోలును. వాయువు

పోట్ల పోగొట్టును.

సహనశక్తిగలిగి యుండును

ప్రతిముంటనుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూదేశమును

తయారుచేయుటకు మంచిముందు,

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము, డి.బో, బొంబాయి అండ్ వనగూకా



ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువన్యాసములు,

వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

పెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజీ వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి పీఠి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

భాధాసీదేవులకు పరము: ఐనోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిమిత రక్తములన జనించు బాధ్యములకు కీటమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను
పుండ్లను, ప్రాంతకొప్పులను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

హృదయసాన్నిధ్యము గల మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైన మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. చీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్మికసంబంధమును పోగొట్టును పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. కీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 18 రోజులవరకు మందులకు 4 టౌన్సుల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రొద్దెలము: పి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No 2. BOMBAY.

ఏక బాహుసే ప్రశంస

1-కి డబ్బీలకంటె అపూర్వము విరచితము.

పెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పర్యవేశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంకి రాజులింగారెడ్డి గారిచే

ప్రారంభించినది. పెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు.

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచించబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి.
ఇందు నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పురుషోత్తము
ఈ గ్రంథము చాచినచో నా గంభీర వారే వైద్యము చేసు
కొనగలరు. పెల రు 1-4-0

2. ట్రైయిఫాయిడు ఫీరరు అను విషమ జ్వరము ఇది
ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త
డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. పెల రు 1-0-0

3. సరస్వతి సమానులగు పులగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగా
రిచే వ్రాయబడిన స్వర్ణములుగల మంగళహారతుల శీతకము.
యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండదగినది. ప్రతి శుభకా
ర్యమునకు దానిలో పాటలు అనశ్యము. పెల రు 0.8-0

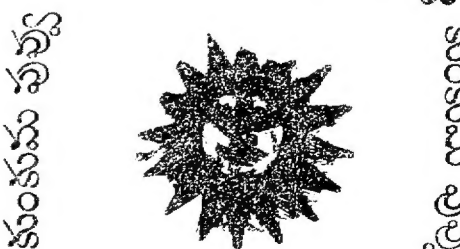
ఇవి ప్రతి పుస్తక పాఠశాలకు దొరకును. 750
ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి, బి. ఎ., గుడిపాపే, కాకినాడ.

తామర తైలము. డబ్బా 1-కి 0-8-0 (అరులినాలు)

దీనిని రాచివ చక్కము నలు వెక్కుడు ముట్ట యుండదు.

అమృతాంజనం డి.బో, 8, తంబుకెట్టిపీఠి, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు



స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు

మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును

గమనింపును. కరస్పాడ్ డెన్సు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ,

(5కి) 21, బొమ్మ పీఠి, బొంబాయి.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడీపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాయమైన
వెలకుదొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.

డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
(946) మేనేజరు.



Encourage Swadeshi
Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING
FACTORY,

220, CHINA BAZAAR ST.
MAURAS.

Socks and Stockings
it different colours
and sizes can be had
at moderate rates.

Trial orders Solicited.
895

ఆంధ్రోత్తర వజ్రాండల బ్రాహ్మణేతరనాయక సభ,

బె జ వా డ

రామబహద్రర్ పిట్టి-త్యాగరాయశ్రేష్ఠి, బి. యే., గారి
అధ్యక్షతకొరవవ్యాసము.

ఆంధ్రోత్తర వజ్రాండల బ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధులారా! మీయండలములం గాపురమున్న ప్రజాసంఘముల వారందఱు తెలుగువారు; వారి స్థితి సభివృద్ధిలోనికి దీసికొనిరా యో చించునిమిత్త మొనరించుచున్న యామహాజనసభకు, నన్నభ్య త్తునింజేసి గౌరవించినందునకయి, మీయండల కొక్కసారి వాహ్మదయపూర్వక వందనము లర్పింపఁ దమసెలవు వేడుచు న్నాడెను. నేను తెలుగువాడను; దానంజేసి, యీ తెలుగువారి మహాజనసభ కధ్యక్షత్వమున నోచుకొంటిఁగా యని యుత్సాహ పూరితుడ నగుచున్నాడను. నా జన్మ పుట్టమునఁ దమ దర్శనమిడివలకుఁ జేయలేదు; ఈ వార్ధక దశయందయినను, ఒకసారి మీయందరి దర్శనముఁ జేసికొని, హిందూదేశమంతయు నల్లకల్లాలములతో నిండియున్న యీ సమయమున, మీ రొనరింపఁబూనిన ప్రముఖాలోచనములం బాలు గొనఁ నకకాశ మొసఁగిన యీ సర్వేశ్వరునకుఁ కృతజ్ఞుడ నగుచున్నాడను.

మహాశయులారా! నే నిపుడు చెప్పిన చందమున, హిందూదేశము కలవరముఁ జెందియున్నది; ఈ కలవరమునకు, స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్య సంపాదనము నిమిత్తము బయటజేరి యున్న సలహాకే కారణములు. స్వరాజ్యమున్న నేమియో, అయ్యది సామాన్యప్రజల కెట్టి ముఖ్యములం గలిగింపఁ గలదో, దేశముయొక్క పురోవృద్ధి నమిత్తము తద్దశాపరిణామము నిమిత్తము మనము చేయవలసిన కృత్యము లెవ్వవియో వానింగూర్చి మెలకువతోఁ బర్యవేక్షించుట మనవిధియై యున్నది. తొల్లి మనజేక మెట్లు పాలింపబడుచుండెనో యను విషయముంగూర్చి యోచించుటకుఁ బురాణయుగము వలకుఁ బోనవలయును. అలెగ్జాండరు మహాఘోషుడు మన దేశమును జయింపఁగల్గుటకుఁ గారణమేమి? పోరగుభూపాలుఁడు (పురూరవనుడా?) చేసిన యశ్వశుభయాగమువలనఁ గలిగిన యంతఃపురములే గారణమని యెవరెఱుంగరా? ఇట్టి యంతఃపురమువలననే జెంగిజ్ ఖాన్ మున్నుగాఁగల యవన సరపాలురు, మనదేశముమీదికిఁ బ్రవేశపడెను, దాడులువచ్చి దేశమాక్రమింపఁగల్గిరి; ఇట్టి యంతఃకలహములవలననే మహామృదీయ పాలనము మనదేశమున స్థిరపడుట తటస్థించెను; ఇట్టి యంతర్వైషమ్యములవలననే బ్రిటిష్ వారు మనదేశమునఁ గాలూఁగల్గిరి. బ్రిటిష్ దొరతనమువారికి వందనకతము లర్పింప వలయును; వారి పుణ్యమాయని, మనమిపుడు, నిశ్చలపాలనమువలనఁ గలుగు లాభములను హాయిగ ఆనుభవించుచు న్నారము. విస్తీర్ణములగు గోదావరి కృష్ణ పంజాబ్జ్యోతిషంబు కాల్యవలన మన క్యవసాయము చక్కఁగఁ జెంపించుచున్నది; పల్లపుసాగు వృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈజిప్టు కాంబోడియాదేశముల ప్రత్తి యిపుడు మనదేశమందుఁ బైరగుచున్నది. చెఱుకు నేద్యము జనపనేద్యము వృద్ధియగుచున్నది. మనదేశమందలి వ్యవసాయ మభివృద్ధిలోనికివచ్చుచున్నదనుట కింకను అనేకసూచనలుకలవు. కడచిన ముప్పది యేండ్ల కాలములో మనవక్రము పదియంతలు అభివృద్ధిలోనికి వచ్చినది. రయతుయొక్కస్థితి మునుపటికంటె బాగు పడినదని చెప్పటకు సందియములేదు; బ్రిటిష్ దొరతనమునకుఁ బూర్వముండినరయతుస్థితి, యిపుడు పాడుకాలేదనుట నిక్కము. మన పుత్రములకూడ పూర్వముకంటె ఇపుడు వృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నది; ఈయభివృద్ధితో సంబంధించిన సూచన తీ మండలములం జాలగలవు. చాల దూది యంత్రములు, బియ్యపుమరలు, ఒకటిరెండు జనపనార ఫ్యాక్టరీలు కలవని తెలియుచున్నది.

ఇవియన్నియు భావి ప్రతిజ్ఞామదకకు ఆకాపూరితము లగు సూచనలు. లోకమంతయు యుద్ధములో మునిగియున్న యిక్కాలమున సయితము, మనము హాయిగఁ గడుపులలోని చల్లకడలకుండఁ గాలక్షేపముఁ జేయఁగల్గుచున్నారము; ఇవి యన్నియు మిక్కిలి గొప్పలాభములు; వీనికియి యవసరంబు అము బ్రిటిష్ దొరతనవారికిఁ గృతజ్ఞులము కావలయును. బ్రిటిష్ దొరతనము చిరంజీవియగుఁ గాక! ఇపుడు జరుగుచున్న లోక భయంకర సంగ్రామమున మన బ్రిటిష్ దొరతనమువారికి విజ

యును కలగవలయుననియు, ఈ మనదేశమున వీరి పాలనము కాశ్యతస్థాయీయయి యుండవలయుననియు సర్వేశ్వరుం బ్రార్థించెదముగాక! మహాసంకల్పలార! ఇపుడు మనహృదయములను ఆంధోజన మొనరించుచున్నది ఎయ్యది? అభివృద్ధి! 'అభివృద్ధి' యనుమాటయే మనకుఁ దారకమంత్రము కావలయును. విద్యయందు, వ్యవసాయయందు, పరిశ్రమయందు, కళలయందు, వర్తకవ్యాపారములయందు, సాంఘికజీవనయందు, రాజకీయస్థితియందు, అభివృద్ధియే మనకుఁ గావలయును. లోకమంతయు సభివృద్ధిలోనికి రాఁ దమకించుచుండఁగ మనము ముక్కులుముసికొని, సోమరుల చందమునఁ గూరుచుందుమేమి మన యస్వయనామరూపము లదృశ్యములగును. కాని, మన యభివృద్ధి శాంతముగ నిశ్చలముగ సాగవలయును. హైందవదేశము మహాజనసభతో పాటు మనమును వర్ధిల్లగానికి రాఁ బ్రారంభించితిమి. స్థానికపాలనా స్వాతంత్ర్య మనుగ్రహించిన చల్లని రిపన్ ప్రభువుగారికి అనేకవందనములు; వారి పాలనము ప్రజలయెడఁ జక్కని యాదరముఁ గలిగియుండెను. ఈస్థానికపాలనా విధానము, అనేక కారణములచేఁ దీవ్రముగ వృద్ధిబొందక పోయినను, నిశ్చలభివృద్ధిం గొంతవలకుఁ గాంచినదని చెప్పఁగలము. ఈనడుమ మింటో-మార్లే రాజకీయ సంస్కరణములు, చట్టనిర్మాణ సభాముఖమున, రాజకీయాభివృద్ధిని విజృంభించునట్లు చేయఁగలిగెను; ఈవిధముగఁ దగిన యభివృద్ధికిలుగుచుండఁగ, ఈయైరోపామహాయుద్ధము ప్రారంభమయినతోడనే, దానితోపాటు, ఒకకలవరముకూడ ప్రారంభమయ్యెను. దేశమునంగల రాజకీయాభివాదము ఒక్కమృదీ స్వరాజ్యోద్యమముం బ్రతిష్ఠించి, పాలనమునఁబరిపూర్ణాధికార మొసఁగవలసినదని కోరఁ బ్రారంభించిరి. మొన్న మొన్నటివఱకు, హిందువులు స్వరాజ్యమునకుఁ దగిన వారు కారనియు, స్వరాజ్యముం బొందవలసియున్న వారు చాలకాలము పాలన రహస్యములయందభ్యసనముం గాంచవలసియుండుననియు, లెక్కలేని జాతములు మతములు హిందూదేశమున నున్నంతకాలము ఆ దేశము స్వరాజ్యమున కర్హముకాదనియు, ఈజాతములు మతములు ఒక్కటియగువఱకు దేశము స్వరాజ్యమున కర్హముకాజాలదనియు, నేయంబు చెప్పఁచుండెనో, ఈ యుద్ధమునకు మార్గదర్శియై యేయంబయియున్నదియో ఆహుతికాంబ, ఈ ఘోరయుద్ధ మారంభమయినతోడనే, హైందవులు స్వరాజ్యగ్రహణమునకుఁ బూర్తిగ దగియున్నవారని యొక్క పెట్టిన జాతించెను; ఈయుద్ధ మారంభమయిన తొటనే, హిందువు లందఱు ఒక్కపెట్టిన స్వరాజ్యార్హతెట్లు కాంగల్గితో యావిషయము నామాయగఁ గన్పించుచున్నది; నాకే కాదు, యుక్తాయుక్త వివక్షజ్ఞానము కలవారందఱకు అట్లే కన్పించుచున్నది. ఒక్కతెగవారు ముందునకు వచ్చియున్నారు; వీరు తక్కిన తెగలవారందఱకంటె విద్యలయందధికులయి యున్నవారు; దేశపాలనముతో సంబంధించిన యన్ని యుద్వేగకాఖలయందును వీరు తక్కినవారి కంటె, విశేషముగ నుద్వేగములు నేయుచున్నారు; న్యాయవాదవృత్తి (ప్రీడరువృత్తి) విశేషముగ వీరి హస్తగతమయి యున్నది; హిందువులందఱు స్వరాజ్యార్హులగుట కిట్టి వి యే కారణములయి యుండనోవు. ఇన్ని సౌకర్యము లనుభవించుచున్న యీతెగవారు, అత్యున్నత క్షితి కాపొందగని, లోకవివాదకరమయి సాగుచున్న యీ ఘోరయుద్ధమందు తృప్తి నిలిపియున్న బ్రిటిష్ వారి వతమగు నీ క్షితి లాగుకొనఁ బ్రయత్నించరని గాని యూహింపవలసి యున్నదియో? కాలము యధావిధిగ నున్న పుడు, స్వప్నేమి, తాము సంపాదించఁజాలని యా యధికారశక్తి సెక్ కింత సంపాదించుట కిది మంచి యాత్మజ్ఞాన శోధితమగునదనని, వీరు తలంచియుండలేదా? దొరతనమువారి కష్టకాలమున నిట్టి మనోభీష్టము దీర్చుకొనుట సులభసాధ్యమని వీరెంచుటలేదా?

స్వరాజ్యమున కోరుటకొక వాదమును చూపుచున్నారు. "బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవత్తమున హైందవ వైనికులు యుద్ధము నేయుచున్నారు; రక్తమును ధారపోయుచున్నారు. హిందూదేశము విశేషముగ ద్రవ్యసహాయము చేసినది; ఈ యపాయకర దినములలో హిందూదేశము రాజభక్తి జూపుచున్నది; కాబట్టి మేము స్వరాజ్యమున కర్హులము; మీరు మా కదియచ్చియే దీరవలయును" అని చెప్పుచున్నారు. ఆట్లుడుగుటకు వీరెవరు? వైద్యములలో భటులంగూర్చి నది ప్రజలు కారు; ద్రవ్యసహాయము చేసినది ప్రజలు కారు; మేమి పని చేసినందునకయి మీరు మాకా యుపకారము చేయవలసినదని ప్రజలు కోరక యాత్మగౌరవముం గల్గియున్నారు. యుద్ధభటుల బంపిగాని ద్రవ్య మొసఁగిగాని సాయ మొనరింపని

అత్యల్ప సంఖ్యాకులను వాచాఘోషును నగు కొందఱు మాత్రమే యీ స్వరాజ్యముం గోరుచున్నారు. పనిచేసినది యితరులు; దాని ప్రతిఫల మనుభవిం పఁ గోగు వారు కొందఱు. 'చెట్టు వేయువాడొకఁడు, ఫలమనుభవించువాడు వేరొకఁడు' అనుసామెత యూరకపోవునా? ఈతెగవారివైఖరి మనకు క్రొత్తదికాదు; మనము హిందూదేశ చరిత్రను విప్పి చూచెదమేని, వీరివైఖరి, స్పష్టముగఁ జెలియఁగలదు. ఆర్యుల నాగరకము మన కెప్పుడు ప్రాప్తించెనో యప్పటినుండియుఁ గన్పడెడు తెగలవారందఱు నేనరులయిపోయిరి. ఎవరికి? ఆర్యులకు. అంతియకాదు. వారందఱు కూర్చుని పోయిరి. మాటల ప్రోవులగు నీ తెగవారి కిపుడుగల నుస్థితి యెట్లుప్రాప్తించెనో పరిశీలింతము. 19-వ శతాబ్ద మధ్యకాలమున, ఈప్రెండియా కంపెనీవారికి ఉద్యోగముల నిమిత్తము ఇంగ్లీషు చదువుకొనిన వారు కావలసివచ్చిరి; ఆ సమయమున మెకాలే దొరగారు మనదేశమునఁ దమ విద్యావిధానమును స్థాపించిరి. ఈతెగవారు (బ్రాహ్మణులు) అనేకశతాబ్దముల నుండి యితరులకష్టమునుభవించుచు జీవించుచుండిరి; చేయుట కితరవలెవియు లేకపోవుటచే వీరు సదా చదువుకొనుచు, ఈశ్వరధ్యానము నేయుచుండిరి; అందుచే ఇంగ్లీషువిద్య వీరికి సుగమమయినది; సమయముఁ గనిపెట్టి లాభముం బొందిరి; తక్కిన తెగల వారేమి చేయుచుండిరి? వారి వారితృప్తులయందు వారు కాలక్షేపము నేయుచుండిరి; ఉద్యోగములు చేయుట నీవమని యెంచుచుండిరి; ఈకారణములచే వీరేలాభములం గాంచజాలక, తమ్ము గానట్లారకుండిరి. అంతట మాటలప్రోవులగు తెగవారేమిచేసిరి? విద్యాధికులయి దొరతనమువారి కార్యాలయములం దన్నిటను, న్యాయస్థానములయందును, పాఠశాలలయందును గొలువమరి, తత్సంబంధముగ అధికారశక్తి సంపాదించి యలరారిరి. బ్రాహ్మణేతరు లేమిచేసిరి? ఉన్నతస్థితిని అధికారస్థితిని సంపాదించుకొనుటకుఁ గల్గిన సమస్తావకాశములను గోల్పోయిరి. మీరు వెనుకఁ బడిపోయి దుస్థితికివచ్చియున్నారయని తెలియఁజెప్పవలయును మనవారు కన్నులు విప్పటయేలేదు. తాలూకాజ్యోత్సలలోనూ, జిల్లాజ్యోత్సలలోనూ మునిసిపల్ బోర్డులలోనూ, జాతముండి ప్రామాణ్యులే సభ్యులయియున్నారని చెప్పనవసరములేదు. చట్టనిర్మాణ సభాసభ్యులయందుగల ఎన్నుకొనఁబడువారిలోఁ జాతముండి, బ్రాహ్మణులే సభ్యులయి యున్నవారు. గవర్న మెంటు ఉద్యోగములలో అధమపక్షము నాటికి 75వరకు చొప్పున బ్రాహ్మణులున్నాడు. న్యాయాధికారిద్యోగ కాఖ్యలోఁ బోయితిమిమిది పార్లు బ్రాహ్మణులు లున్నారు; న్యాయకాదులలో మహాపాతకము వీరసమువారిందఱు బ్రాహ్మణులయి యున్నారు. వేయి మాటలే? పాలన మంతయు ఈ తెగవారితో నున్నది. సంకతిసందర్భము లిట్లున్నపుడు, స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్య మనుగ్రహింపఁబడినచో బ్రాహ్మణేతరులస్థితి యెట్లుండును? పరిపాలనము సంపూర్ణముగ ఈ తెగవారికి సంక్రమించును. ఇది వఱలో ఈ తెగవారి పాలనముం జూత్తముగఁ జనిమాచి యున్నవార మగుటంజేసి యీ తెగవారి పాలనమువలనఁ గలుగు ఫలాఫలములను ములభముగ గ్రహింపవచ్చును. ఈ తెగవారితోఁగలహిందులు మనవనికాదు; కాని హిందులు మన యభిప్రాయముగాదు. విశ్వశత్రుకాని గొప్పయుద్వేగములు సంపాదించి ప్రజాప్రతిష్ఠావనముం జూత్తుట మన యుద్దేశమై యున్నది. మన సంఘమునకుఁ గల ప్రాముఖ్యమునకు విశ్వస్యమునకుఁ దగిన చందమున దేశపాలనమునఁ బాలుగునట్లై యిచ్చించుట మన యోశయమై యున్నది. ఈసదుద్దేశముతోడనే దీక్షిణ హిందూదేశ ప్రజాసంఘము స్థాపింపఁబడి యున్నది. ఇట్టి 'ద్రావిడకా', 'ఆంధ్రప్రదేశ్' యను నీ మూడు వైనికపత్రికలును, ఆంగ్ల ద్రావిడాంధ్ర భాషలయందుఁ బ్రకటింపఁబడుచున్నవి. ఈ స్వల్పకాలములో నీ మూడు వైనికపత్రికలు నెంతపనిచేయఁ గల్గినదియో దీర్ఘానిచు భారము మీదియై యున్నది. మీరందఱు నీ మహాజన సంఘమునకుఁ జేయుంత నొసఁగి యధాశక్తి దోడ్పడి యీమూడు పత్రికలను కాశ్యతకల్పముగా నుండునట్లు జయప్రథముగా నుద్ధమింపఁ బ్రార్థించుచున్నాడను.

మానసియులారా! కడచిన తిది శతశ్రమములనుండి దేశము మహాజన సభవారు మన రాజకీయోద్వేగముం గూర్చి యెట్లు పాటుపడుచుండు నతిము మును జూచుచునేదు. ఈదేశము మహాజన సభానాకను సత్పక్షముల నడిపింప నెందలో మాలిమిగాఁడండిరి. నిరుద్యేవజాతు నుడొక్కటిను సోదరులు ఈదేశము మహాజనసభకు చేరక యీరాజకీయమున నేయు

డి. వాసుదేవయ్య తన స్వరాజ్యోదయ స్వాతంత్ర్య విధానము హిందూదేశ ప్రజలందఱు కాంక్షించి యున్నారని యధికారులకుఁ దెలుపుటకై, మహమ్మదీయ సోదరులతో సఖ్యము చేసి వారిని మహమ్మదీయతకుఁ గట్టిబాంధవ్యముతో నొనరించు నని యను విషయమును గుఱించి మనము పరిశీలించవలసిన పనిలేదు. దేశము మహమ్మదీయ వాసులకొంబరును ఆయెయనుచున్నట్లును వారే మొదలు నిక్కము. మితవాదుల యన్వయ నానుమానములు దేశముమహమ్మదీయ వ్యవహారములందుఁ గలిపించుటయే లేదు. కాంగ్రెస్ ముస్లిములగుల వారు, 19 గురు సామ్రాజ్యవాద నిర్మాణ సభాసభ్యుల గాజకీయ గంపూర్ణ నిర్ధానము నంగీకరించి, కాంగ్రెస్ - ముస్లిములగులవారి సంస్కారప్రజానికనుకూలమువారికి నిశ్చయించి, యందుఁ జేర్చుకొనినట్లును సంస్కారములయినను కనీస పక్ష మొకఁగఁడవలయునని కోరుచున్నారు. ఈ కోరిక యెట్టిదియో యందుకొని పరిశీలించవలయు. రాజధాని సామ్రాజ్యకార్యనిర్వాహక సభలయందు సంగోసమంది హైందవులయొద్దనుండవలయును; ఈ కార్యనిర్వాహక సభలకు వక్కాణి ఫక్కి నియమించబడు విరోధియును సీమలో జనువుకొనిన వారును ఆక్రమింప గాజకీయవ్యవహారములందు దానితేజిన వారునై యుండవలయును. ఈ కార్యనిర్వాహక సభలయందు హైందవ వో వో గులు ప్రజా ప్రతినిధుల చే నెన్నుకొనబడినవారై యుండవలయును; ఇందుంగూర్చి యొక నిరూపణార్థము తుమ్ము (ప్రిన్సిపల్ ఆఫ్ ఎలక్షన్) ననుసరింపవలయు. హిందూదేశమందలి కాసన నిర్మాణసభాసభ్యులలో గరిష్ఠ సంఖ్యాకులు ఎన్నుకొనబడిన ప్రజాప్రతినిధులై యుండవలయును. ఆదాయవ్యయాధికారసహితమగు నార్థిక కాసనసహాయమునాదాయవ్యయములపట్టిక యంగీకరింపఁ బడవలయును. మనముపరిశీలించవలసిన యంశము లీయవియే; ఇవియనుష్ఠానమున నెట్లుపయోగపడునో విచరింతము. ఈ సలహాలు మనకుఁగల యత్యాధికారిత దేశాధిమాన ప్రేరితములగు మహమ్మదీయులకుఁ గావలసినంత యనుకూలములై గన్పింపవచ్చును. అనుభవజ్ఞానముగల మనమీ సలహాలనుష్ఠానమునకుఁ బనికిరావని చెప్పవచ్చును. కాసన నిర్మాణ సభలలో గరిష్ఠ సంఖ్యాకులగు సభ్యులెన్నుకొనబడినవారై యున్నపుడు కార్యనిర్వాహక సభ కెన్నుకొనబడినవారై యుండుదురు? ఈయెన్నుకొనుట (ఎలక్షన్) లు ప్రారంభమైన నాటనుండి మన కోకిలంత యనుభవముకలదు. దేశమున బ్రాహ్మణుల పలుకుబడి చెల్లుచున్నంత కాలము న్యాయవాదుల మాటచెల్లు బడి వ్యాజ్యగాండ్రువారిద సాగుచున్నంత కాలము బ్రాహ్మణేతర మహాజన సంఘములయందు విద్యాభ్యాసము ప్రబలి యున్నంత కాల మీ యెన్నికలలో మాటకారితనముగల యీ బ్రాహ్మణులే విజయులగుదురనియు, బ్రాహ్మణేతరులమగు మనకుఁ బ్రాప్తించునది గుండునున్నయే యనియు మన యనుభవమువలన నిరూపింపబడుచున్నది. ఇంతవఱకు కాసన నిర్మాణసభలతో సంబంధించిన యెన్నికలంగూర్చి చెప్పినాఁడను. కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యత్వముల నపేక్షింప, బ్రాహ్మణేతరులకు స్వప్రమంజైన వీలుండదు. కాసన నిర్మాణ సభలలో బ్రాహ్మణసభ్యులు గరిష్ఠ సంఖ్యాకులయి యుండుదురు. తదితరముల నుండి వీరి తరజాతులవారిలోఁ గలియక యొంటిరి తనముగ జీవించుచున్న వారు. అనాదినుండి బ్రాహ్మణేతరులం జిన్న చూపు చూచుట వీరికి స్వభావ మైపోయినది. ఇట్టి స్థితిలో బ్రాహ్మణేతరులందెంతటి యోగ్యుఁడయినను బ్రాహ్మణ నిర్వాహకులయిన సెన్నుకొనఁ గలరని న్యాయబుద్ధిగల వారెవరైనఁ దలఁపఁ గలరా? కాసన నిర్మాణ సభలు, కార్య నిర్వాహక సభలు నీ బ్రాహ్మణులకుఁ గాజాయ లగుట నిక్కము. రాజధానికి నొక గవర్నరును గలయు కార్యాలయచన సభ్యులును నుండ వలయునట. అందెట్లు విరోధి దేశము నుండి క్రొత్తగా వచ్చిన విరోధియునుగను దక్కిన యిద్దలు ఉద్యోగేతర కాసన నిర్మాణ సభా సభ్యులచే నెన్నుకొనఁ బడిన హిందువులు గను నుండ వలయు నట. ఎండల కెండి యెండి నిరంకుశ ప్రయోగ నిపేరు గాంచిన సివిలియనుదొరల కార్యనిర్వాహక సభలలోనుండ నేయుండదు. క్రొత్తగా ఇంగ్లండునుండి వచ్చిన గవర్నరు దొరగారెంత రాజకీయ ప్రవీణులైనను మనదేశపుసంగతి తెలిసియుండదుగాదా? క్రొత్తగా విరోధిపానుండివచ్చిన యిద్దలు విరోధియన్ కార్య నిర్వాహక సభ్యులై ఖరీదు నిట్లే యుండునుగాదా? తక్కిన యిద్దలు హిందూసభ్యులు పనికిఁ గ్రొత్తగా రగుదురుగాదా? పాలనమెట్లుండునో చెప్పవలయునా? గవర్నరుగారు క్రొత్త.

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు క్రొత్త హిందూకార్యనిర్వాహక సభ్యులకుఁ బాలనము క్రొత్త. ఈపాలక పంచకము వివిధజాతులతోడను, వివిధోపజాతులతోడను, తెక్కు సంఘములతోడను ననేకమతములతోడనుగూడియున్న నాలుగుకోట్ల ప్రజలను బాలించుటయో? ఇట్టిదాడుపద్ధతికి బుద్ధిమంతు లెవ్వరొక్కొందురు? ఎన్నడును నాదాయవ్యయాధికారమును గాని దేశపాలనమును గాని చేసి యెఱుంగని కాసన నిర్మాణ సభ యేమిచేయఁ గలదో యూహింపఁదరమగు నా? స్వరాజ్యచరణగా బ్రాహ్మణ రాజ్యమే యని దక్షిణ హిందూదేశ మెల్లడల ఘోషింపఁ బడుచున్న యది. అది మఱి యొకటి యగునా? సామ్రాజ్యకార్య నిర్వాహక సభలను గూర్చి యొచ్చినచిను దానిగతియు నిట్లేయగు నని తోచుచున్న యది. గవర్నరు జనరలుగారు క్రొత్త. ఇంగ్లండునుండి వచ్చిన సంగోసమంది విరోధియన్ కార్య నిర్వాహక సభ్యులు క్రొత్త. తక్కిన సంగోసమంది యెన్నుకొనబడిన యుద్యోగేతర సభ్యులకుఁ బాలనము తెలియదు. ఇట్టి కార్య నిర్వాహక సభా సహాయముతోఁ గ్రొత్త గవర్నరు జనరలు గారి విస్తీర్ణ దేశమును బాలించుట యెట్లుండునో యూహింపఁ దరము కాకున్నయది.

మాన్యులారా! స్వరాజ్యవాదుల సలహాలను ఆశీషించుచున్నామని చెప్పి మనకే రాజకీయ సంస్కరణలు ఆక్రమింపదని నే ననుకొనుచున్నట్లు తలంపవలదు; మనకు రాజకీయ సంస్కరణలు కావలయును. మనకవి శ్రీమముగఁ గావలయును. కాని మనకుఁ గావలసిన రాజకీయ సంస్కరణలు స్వరాజ్యవాదుల రాజకీయ సంస్కరణలం బోలియుండఁగూడదు. మొట్టమొదట సమావేశమయిన మన కోయంబుత్తూరు బ్రాహ్మణేతర మహాసభవారు, కొన్ని రాజకీయ సంస్కరణ లుపపాదించి యున్నమాట మీరెఱుంగుదురు. ఆంధ్రమండలములలోఁ దొట్టొత్త నిర్వహింపబడిన విక్రమోలు బ్రాహ్మణేతర మహాజన సభవారు కొన్ని రాజకీయ సంస్కరణ లుపపాదించిరి. ఈ సంస్కరణము లన్నియు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముమీఁద నాధారపడి యున్నవి. ఈ సంస్కరణములన్నియుఁ గ్రమక్రమముగా ననుగ్రహింపఁ బడవలయును. బ్రాహ్మణేతరులమగు మనమూలించి కోరవలసిన సంస్కరణముల కీసలహాలన్నియు నూపనలై యున్నయవి. ఈ మహాజన సభ వారడుగఁ బూనిన సంస్కరణల విషయమై చర్చించి తీర్మానింపవలసిన భారము మీరై యున్నయది. ఈనడుమ నీపురమందు సమావేశమైన ఆంధ్రమహాజనసభవారు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మవసరమేయని యొకతీర్మానముజేసినవిషయము నిట వక్కాణింప నెలవొసంగుడు. సుప్రసిద్ధము లగు “హిందూ” “న్యూ ఇండియా” దైనిక పత్రికలు రెండును సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మవసరమేయని విధిలేక యొప్పుకొనినవి. కాని, “న్యూ ఇండియా” సంపాదకురాలగు వాసుదేవయ్య యానదును గోఖలే భవనమున జరిగిన సభలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణేతరులకే హానికరమగునని ఆశీషించినది. అఖిల భారత దేశీయ మహమ్మదీయ మహాజన సభల వారు సయితము సాంఘిక ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య భర్తనూత్నము నంగీకరించుచు నొక తీర్మానముజేసిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమవసరము లేదని చలపట్టియున్న బ్రాహ్మణేతరులు సయిత మిధర్మనూత్నము నంగీకరించు చున్నారని తెలిసికొనుట కానంద మగుచున్నది.

మహాశయులారా! మన ప్రతి కక్షవారి నిర్వచనము లన్నియు మన మార్గమును సుకర మొనర్చుచున్నయవి. మనము సంఘముల ననుసరించుచు నక్కఱులబట్టియుఁ బ్రాతినిధ్యముంగోరుచు, మిత్రమస్థానిక నిర్వాహకపద్ధతిని నిరూపింపఁగల మేని, మనకుఁగల యాటంకములు నవాయములు నన్నియుఁ దొలగిపోగలవు. మన ప్రతివాదుల సహాయశూర విక్రమార్కులు. వారికి నుపాయములు మొందు. నిరంతరోద్యమములెన్నుదారుణ దూషణములు కుత్సితంత్రములు విఫలములగునపుడు వారు తియ్యనిమాటలాడి మనదేశాభిమానముం గూర్చి పొగడి మాయసేయఁ జూతురు. అట్టి సమయములయందు మనము జాగ్రత్తులమై దృఢచిత్తులమై మనసంఘముల నిమిత్తము చేయవలసిన విధానక కృత్యమును మఱవరాదు. ఉపేక్షా భావముతో నుజ్జరింపఁబడియున్న మన సంఘముయొక్క హక్కులంగూర్చి యడుగుటవలన మనము దేశముయొక్క యక్కఱలకు భంగము చేసినవారము కాఁజాలము.

‘స్వరాజ్యము’ సర్వజనసమృత్తమైనదని నిరూపించుటకై తక్షణస్వరాజ్యవాదులు గంధిమహాజనసంఘములతోఁ జనుచున్న పన్నుగడలను మీరు గమనింపుడు. దక్షిణాఫ్రికా యందు క్రిందపడిన శ్రీగంధి గారు హిందూదేశమునకై కూడ బా

టుపడెదరు. ఇండియా ప్లేటు సెక్రెటరీగారు హిందూదేశమునకు వచ్చునంతలో నీ మహాజనులు వారికిఁబించుటకై జనుల సంతకముల గైకొనవలసినదని యుపపాదించు గంధిగారి యుద్దేశము మంచిదేగాని, మనబ్రాహ్మణసోదరు లా యుద్దేశమును మరచి సంతకములకొఱకు మాయోపాయములంబన్ని దేశమంతయు తిరుగుచుండుట యుపకృష్టము. సంతకములకొఱకు వీరల వ్యయ ప్రయాసలువల్ల నాతీతములు ఇంతియే కాదు. కార్యసాధనకొఱకు మాయోపాయములకు పైతీయు వీరు లోనగుచున్నారు. ‘స్వరాజ్య’ మన నేమియో తెలియని జనులు వీరి వలలం జిక్కుకొనుచున్నారు. గంధి మహాజనులందు జనులు సంతకములు చేయుటకు బూర్వము, మహాజనులు బాగుగ చదువవలెననియు, వారలకు విపులముగ మహాజనదేశములను తెలియ జేయవలెననియు, సంతకములు చేయించు నిర్వాహకులు గమనింప వలసిన ముఖ్యాంశముని గంధిగారు స్పష్టముగ పల్కియున్నారు. ఇయ్యది కార్యసాధనమం దించుకయైనను గమనింపఁబడుటలేదు. జనులలో ననేకు లకు ఇంగ్లీషుభాషాజ్ఞానము కున్నయని మీకందరికిఁ దెలిసినవిషయమే. నేనుకసారి తెలుఁగున ప్రకటింపఁ బడిన గంధిమహాజనులు జనులఁగలిగిగాని, తెనుగున పట్టుపరీక్ష యందు కృతార్థుడైన నాకే యయ్యది గ్రహింప తక్కుము కాక యుండగా, సామాన్యజనుల కయ్యది యెట్లు గ్రాహ్యమగునో మీరే యూహింపవలసియున్నది. స్వరాజ్యము వచ్చినతోడనే పన్నులన్నియు తగ్గింపబడునని జనులకుబోధించగానే వారు మిగుల సంతోషముతో నానివిషయమై యేమియునాలోచింపక సంతకములను చేసెదరు. ఇందువలన నేమి ఫలమో తెలియకున్నది. జనులనువంచింది గంధిమహాజనులందు చేయించుకొనిన సంతకముల విషయమై దొరతనమువారును ఇండియా ప్లేటు సెక్రెటరీగారును గమనించవలసి యున్నది. ఇండియా ప్లేటు సెక్రెటరీగారు హిందూదేశమునకు వచ్చినపుడు, పైసంతకముల పుస్తకములు వారిముందుంచినపుడు, వారు చెన్నరాజధాని సంతకముల పాత్రముల దెఱచి, వానియందలి నాలుగు వీధులలోని యొకటిరెండు సంతకములను తీసికొని, మహాజనం జేల వారు సంతకము చేసిననియు, మహాజనదేశములను వారేమి గ్రహించిననియు, ఆ సంతకములను చేసినవారలను దొరతనము వారి మూలమున ప్రశ్నించిన, మోసకృత్యములన్నియు బట్టి బయలుగును.

మానసియులారా! తక్షణస్వరాజ్యవాదుల వంచనలకు జిక్కుకలదని జనులకుఁ దెలియఁజేయుట మనకర్తవ్యము. ఏ మహాజనులందుగాని మీరు సంతకము చేయవలదు. ఈ విషయమై మీరలు శ్రద్ధవహించి ప్రవర్తించవలయును. న్యాయవాదులలోఁ గొందఱియొద్దతప్ప తక్కినవారందఱి యొద్దను సంతకముల పాత్రములుంచబడియున్నవి. వారు వారివ్యాజ్య గాండ్రను నిర్బంధించి వారి సంతకముల నేదో యొకవిధమున దీసికొనుచున్నారు! స్నేహితులారా! మీరును ఈ వలలం జిక్కుకొనక జాగ్రత్తగనుండుడు. (సకేషము)

25 రూపాయల బహుమానము:— సుమారు 12 సంవత్సరముల వయసు, ఎట్టనిచాయ, నత్తిమాటలు, అరవ కరణము, తెలుగు భాష. విశ్వనాథశిల్ప అను పేరు గల చక్కని బాలుడు సుమారు రెండు మాసములుగా కనబడలేదు. ఈపిల్ల వానిని కనిపెట్టినవారికి పైపేరకు 25 రూపాయల బహుమానము నిచ్చి వారికి అగు తంతి తపాలా ఖర్చులు తామే భరించెద మని చిత్తూరుజిల్లా, కాళహస్తి పోస్టు, చుక్కలనిడి గిల్లగ్రామము. కరణముమహాదేవశిల్ప గారు వ్రాయుచున్నారు.

ఉత్తరదేశ తీర్థయాత్రలు:— కాళి మొదలైన పుణ్యస్థలములకు యాత్రికులను తీసికొనివెళ్లుటకు దేశాటనము చేయుచుండెడి పండాలు గుమాస్తాలతో వెళ్లునెడల, చాల కష్టనష్టములు గల వనియు, వారు తమ లాభము నిమిత్తము యాత్రికులచే దానధర్మముల క్రింద ఆనావశ్యకముగా అధికవ్యయములు చేయించి తుదకు వారిని అప్పులపాలు గావించు రనియు, ధన మైపోయినవెంటనే యాత్రికులకు వారేవిధమైన సాహాయ్యమును చేయక చాల చిట్కలు వెట్టెద రనియు, ఈ యకృత్యములందు పండాలును వారి గుమాస్తాలును భాగస్వాము లనియు, కాఁబట్టి అట్టి గుమాస్తాలతో కూడ కాక స్వతంత్రముగా వెళ్లినయెడల అట్టి యాబ్బందుల కంత యవకాశముండ దనియు, కాళివాడుగారు స్వానుభవమును బట్టి యాత్రికుల యుపయోగము నిమిత్తము వ్రాయుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

(౧)

రైలు హానరబులు మాంటాగూగారు:

వీరును సహచరులును, ఈ నెల 11 వ తేదీ యుదయమునకు డిల్లీనగరమును చేరిన ప్రకటించబడినది.

మైసూరులో "ఆవరణ" నిధి:— ఈ నిధికి మహారాజాగారు 5 వేల రూపాయల నొసంగిరి, మొత్తమునూలు రూ 10771.

దాతీయా మహారాజాగారు:— ఈ నెల 9-వ తేదీ రాత్రి ఢిల్లీ నగరమున నిజమందీరమున రాజప్రతినిధిగారు మహారాజాగారికి జేరూసలేము సెంటుజాను ఆద్యుడోనకు నొసంగిరి ప్రకటించబడినది.

పాముకాటు:— కోయంబుత్తూరులో పి. డబ్ల్యు. డి. ఆఫీసు ఆవరణలో గురువారమునా డొకడు త్రాచుపామును పట్టుకొని అజాగ్రత్తగా దానితో నాటలాడుటచే అది దానిని కరచినది. వాడుచనిపోయెను. ఇంకను ఆ ఆవరణమున నిట్టి ప్రమాదకరము లగు త్రాచులు కలవని తెలియుచున్నది.

బెంగళూరు, నవంబరు 9:— సంస్థానము లన్యోన్యము అప్పు విషయములను గూర్చి యేర్పాటులు చేయుటకు ఢిల్లీ వద్ద జరుగబోవు సమావేశమునకు మైసూరు జిల్లా జడ్జిగారు ప్ల. ఆర్. బి. ప్లవ్యురు, బొంబాయి గారు మైసూరు సంస్థానమునుండి పోవువరని తెలియుచున్నది.

కాంజీవరము విద్యార్థి యూనియను:— వై యూనియన్ 5 వ వార్షికోత్సవము నిష్పాదించు (11-11-17) న జరుపబడెను. పి. జనరాజదాస ఎం. ఏ. గారు కార్యక నిర్ధాంతమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. టి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రి గారు సభాధిపత్యము వహించిరి.

అయ్యచ్చేద కళాశాలవారి విందు:— ఢిల్లీ నగరమునందలి అయ్యచ్చేద యునానీ టీచింగ్ కళాశాలవారు సామంత రాజులకు విందుచేసిరి. సామంతరాజులు మాత్రమే కాక 50 కంకరనాయకులు, 50 ఎస్. పి. సింహ, మహాదాబాదురాజు మొదలగువారల సేవకుడి పోయిరి.

కోబ్బరి యంత్రకాల:— తాతా కంపెనీవారు కోబ్బర యంత్రకాల నొక దానినూతనముగ స్థాపించునన్నారు. ప్రధాన కార్యాలయము కొచ్చిరులో నుండు ఈ వ్యాపారమంతయు యధమునకు పూర్వము జర్మనీల యాధీనమం నుండెడిది. ఈ నూతన పరిశ్రమకు వాతేబడిలకుల రూపకములు పెట్టుబడి పెట్టెదరు.

యంత్రమున చిక్కుకొనుట:— బొంబాయిలో మకంజీ అనునతడు ఉదయము 6 గంటలకు పనిలోనికి వెళ్లి పనిప్రారంభించునంతగా అతని వైపున గుడ్డ యిరునునకు తగుల్కొని అతనిని వెనకే నీ లాగివేసెను. అతని కుడిచేయి మెలిబడి రెక్కగూడు లోనికి విరిగి పోయెను. అతనిని వైద్యులకు పంపిరిపోయిరి గాని ఆతడచట మృతిపొందెను.

గాజీయ ప్రసక్త కర్నూరు శ్రీనివాసరావుగారు మైసూరు డి. పి. డబ్ల్యు. ఫిల్మ ఇంజనీరుగారున్న శ్రీనివాసరావుగారు గాజీ నమా నిచ్చిరి. త్వరలో ఛార్జీని పుచ్చుకొనగోరి. ఛార్జీ నిచ్చివేసి వీరు మైసూరునుండి చెన్నపురికి వచ్చి నెల దినము లుండి మరల మైసూరున కేగి ప్రజాహిత కార్యతత్పరలుగా నుండునని యొకరు వ్రాసిరి.

నేనల రైలుబండ్లు డికోనుటనుగూర్చిన విచారణ:— 18-8-17 వ తేదీన బి. ఐ. పి. రైల్వేలో యర్హులుయొద్ద బండ్లు డికోని 5 గురు సైనికులు హతులైరి. 5 గురు బ్రిటిషు ఇద్దరు ఇండియను ఆఫీసరులకును 30 మంది బ్రిటిషు బక ఇండియను సైనికులకును దెబ్బలు తగిలినవి. "శంకరనామ" శత్రు అను ను ద్యోగి ని బంధనల నతిక్రమించుట వలన 1051 వ బండి డ్రైవరు రెండు స్థానముల సిగ్నలు లనుగూడ గమనించకుండ చొచ్చుకొనివచ్చుటవలన ప్రమాదము కలిగినది. సిగ్నలు రెక్కలు దింపబడిన డ్రైవరును అతని అనుగురును కూత్రమే పట్టిరి. ఇది విశ్వసనీయముగాను అధికారిగారు తీర్మానించిరి.

ఉరుదుభాష:— బొంబాయి దొరతనమువారు మరల బొంబాయికి పోయిన పిమ్మట మహమ్మదీయ నాయకులను సమావేశపరచి ఉరుదు భాషను బోధించుటను 'గూర్చి ఆలోచించెదనని బొంబాయి విద్యాశాఖా డైరెక్టరు గౌ. కవరంటు గారు మార్చి 19 యుద్దీయ అమామదుగారితో నుడిచిరి.

రెండు రెయిన్సు:— కొలంబోలో ఈ నెల 1 వ తేదీన ఒకడు పందెములను జూచి రైలుగట్టుమీదుగా వచ్చుచుండెను. ఎదుట నొకరైలు వచ్చుచుండుట జూచి అతడా వరుస పట్టాలమీదనుండి రెండవవరుస పట్టాలమీదికి బోయెను గాని మరియొక బండి అట్టాలమీదుగా వచ్చుచుండుట నతడు చూడ నందున అతడా బండికింద బడెను. పిమ్మట నతనిని వైద్యులకు పంపిరి. అతడచట మరణించెను.

టర్నెక్ మైను త్రాగుట:— కొలంబోలో గత బుధవారమున అల్పప్ర మెరు అను నాతడు తన తండ్రిని కొట్టెదనని బెదిరించినందుల కతనిని మరునాడు కొట్టెనకు రమ్మని పే జప్తీయిగాను సత్తును చేసిరి. అతడు అక్కడ కొంతసేమ కొనుట కొక బుడ్డి టర్నెక్ మైను త్రాగనందున వైద్యులలో నున్నాడనియు మరునాడు తేనును పీల్చినపుడు వెలువడుతగు నాన వాయుదా వేయబడెను.

ఒడలు కాటుక:— వాగార్బురు తోటలో రిక్టరును చేయుపనివాడగు వి. బి. మోరెయిగారి భార్యయు 5 ఏండ్ల దుమా రైయు మైనమును టర్నెక్ మైను కరగ బెట్టుచున్న పొయి దగ్గర నిలువబడిరి. అకస్మికముగ పెద్దమంటుండి పిల్ల బట్ట లంటుకొనెను. వాని నార్చురాగా తల్లిబట్ట లంటుకొనెను. వారిరువురును కేకలుచేయుగా మలుపురు పరుగునవచ్చి వారి నిద్దరిని వైద్యులకు పంపిరిపోయిరి గాని అచట పిల్లచనిపోయెను. తల్లి యొకరు వైద్యులలో నున్నది.

తీరుచనాపల్లిలో జాతీయబాలికా పాఠశాల:— తీరుచనాపల్లిలో మిషనరీల పాఠశాలలేగాని ఇతరపాఠశాలలేలేలేవు. బాలికలుగూడవారిపాఠశాలలేవలసియున్నది గాన నేనొక జాతీయబాలికా పాఠశాల నేర్పరుప దలచితిని. ఆపాఠశాల చి నెంటుమృగాదిపేరట నెలకొల్పుచును. ఆపాఠశాలకు వి. పి. వాడియాగారు సహాయముచేసెదమనిరి. ఇదివరకు రు 1200 పాఠశాల భూతాకు అద్యాయంకోలో నేయబడెను. మొత్తము రు 10000 లు కావలెను గాన ధార్మికులు విరాళములను నాన గాని వి. పి. వాడియాగారిపేర అద్యాయము గాని పంపదగునని బాబ్బిలి సంస్థానము సైదులు ఇంజనీరు ని ఆయాస్యమి గాత్రీగారు విశాఖజిల్లాను జిల్లా పాలకొండలోని కలెక్టరునుండి వ్రాసిరి.

పూనాలో మహారాష్ట్ర సభ:— ఈ నెల 8 వ తేదీ రాత్రి సినోలో కొలంబో మ్యూనిసిపాలిటీ ఫిల్మ ఆఫీసుకు పువారుగారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్ప మహారాష్ట్ర సభ జరిగినది. మహారాష్ట్రీలకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కోరుటకును, నిర్బంధించిత ప్రాధమికవిద్యను కోరుటకును, అప్పు లగు మహారాష్ట్రీలకు నేనలో కమిషనులు కోరుటకును నానాదేశముగ మహారాష్ట్రీలకు ప్రవేశమును కోరుటకును మహారాష్ట్రీలు వలంటీరులుగా చేరుటకకావలెను కోరుటకును రణంగముగ హతులైన మహారాష్ట్రీయోధుల కుటుంబములకు కార్యత ఈనాముల నొసంగకోరుటకును మాంటాగూగారు ఇండియా పరిపాలనావిధానమును ప్రకటించినందులకు వారికి వందనములను తెలుపుటకు తీర్మానించబడినది.

శోకావధానము:— తీరుచనాపల్లిలో నొకరింటి వివాహము జరుగుచుండెను. వివాహమునకు వచ్చినవారిలో నొకశ్రీకి బిడ్డలైతరు. ఆమె తన ఆస్తివరుల పాలకునకు భయమున తానుగర్భవతివైనని నటించు చుండెను. వివాహమునకువచ్చిన వారిలో యొకరిబిడ్డను 6 నెలల శిశువును ఆమెవారింది తనయొంటికిగొనిపోయెను. ఆశిశువును తల్లిదండ్రులు వెతకి కానక పోలీసువారికి తెలిపిరి. పోలీసువారి కెగ్గో అనమానము కలిగెనో వారు బిడ్డను హరించిన భవనము గాని యొంటివోయి పరీక్షింపగోరిరి. బిడ్డను తెచ్చియుచ్చేదమున వారికి బహుమాన మివ్వబడునని సాటింపబడెను. ఈ యొంటిని పరీక్షించుట న్యాయముగానని ఆశ్రీయులు ఆమె సహాయములు వాదించి గాని పోలీసులను పట్టుకొని పరీక్షింపగా ఆ శిశువు ఒక క్రూరపెట్టెలో కనబడెను. ఆమెకు ఆశిశువుని, ఆమెగర్భము పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. వారి నానాగూర్చి కడపలోని కోర్టుగా జిల్లా జడ్జిగారు తీర్మానించుచు.

మోటారు బండి కేసు:— కలకత్తాలో మిడియటన్ రోడ్డులో నిశనించు చున్న టోచరుగారు తమ మోటారు బండిని నెలకు నూలు రూపాయలు యిచ్చే వరకువైసి. పి. మిల్లర్, ఎస్. లాలు అనువారల కిద్దరకు అద్దె కిచ్చిరి. కొంత కాలమైన వెనుక టోచరు గారికిని మిల్లర్ గారికిని మనస్సలలు కలుగుట వల్ల టోచరుగారు తమ మోటారు బండిని తిరిగి తమ స్వాధీనము చేసుకొనిరి. మిల్లర్ గారు దస్తావేజు ప్రకారము టోచరుగారివై దావాచేసిరి కాని నావా కొట్టిచేయ బడెను. గత బుధవారమున టోచరు గారు తమ మోటారు బండిలో మెటకాపు వీధి గుండు బోవుచుండి సపురు మిల్లర్, లాలు గార్లు బండికి ఆపి బలరంతమున టోచరు గారిని క్రిందకు దింపి తా మా బండిలో గూర్చుండి దానిని నడపించుకొని పోయిరి. బోలీసు వారు వారిద్దరివై కేసు వేసిరి.

మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో దొంగతనము:— కలకత్తాలోని సీల్ దా పోలీసుకోర్టు మేజిస్ట్రేటుగారు గత సోమవారము మధ్యాహ్నము కేసులను విచారణచేసి ఫలహారము నిమిత్తము ప్రత్యేక పు గడిలోనికి పోయిరి. అచ్చట ఆయన కోటలండెను. ఆమె ఆయనతో కొంతసేపు మాటలాడి ఫలహారముచేసి చేతులను కడుగుకొనుటకు స్నానములుగడిలోనికిపోయెను. ఆమెవారికి చేతులను కడుగుకొని తిరిగి తలయెత్తి చూచునపుటికి యము నికలె ఒకడొక బావతో ఆమె ముందుబిలచెను. గట్టిగ అరచిన యెడల చంపివేసెదనని వాదామెను భయపెట్టి యామెచేతుల దుండిన నులను తీసికొని పారిపోయెను. ఫలహారము చూసిన వెనుక చేతులను కడుగుకొనుటకు మేజిస్ట్రేటుగారు స్నానములు గడిలోనికి పోయి తమ కోడలి యరనస్థులు చూచిరి. వెంటనే ఆయన దిగువకువచ్చి కోర్టు ప్రహరీగోడ తలుపుల నన్నిటిని మూయించి కోర్టులో ప్రతివానిని పోదాచేసిరి. కాని దొంగవాడు పట్టుపడలేదు. అనుమానముచే కొంతము వ్రాందవులు పట్టుకొనబడిరి.

రాజప్రతినిధిగారి వివాహ, హిందూ జేక కార్యక్రమ గారి వివాదము చేయబడిన ఖండము:— రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ విషయములలో నీయిపురి ప్రభుత్వములును కూడ జోక్యము కలుగజేసికొన రాదను వాదముగ ప్రచురినది. షెన్నపురిలో నున్న బీ నెంటుమృగాది విడుదల చేయ నాజ్ఞాపించుటయు, బొంబాయి రాష్ట్రీయను నామె నడపిదరాదను అజ్ఞను తొలగింప నారాష్ట్రీయప్రభుత్వము వారికి బోధించుటయు, రాయల్ సంస్కరణముల యెడల భారత జేక సంస్కరణల యాభి నిర్మాణంప యత్నించినపంజాబు లెట్టి నెంటు గవర్నరు నామె పించుటయు పెంబుస్సెన్ద్ర ప్రభువుగారు చేసినదములు. ఈ చర్య రాష్ట్రప్రభుత్వాధికారమును తగ్గించునోక ఖండింబు కాని రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు గావించిన నేరములకు, జేక నందలి యున్న తాధికారమువారు సురక్షించినయెడల, బ్రిటిష్ నాతవము స్థిరముగ నిలువగలదు. మరియూ, సిద్ధింధాగూరు ఇషులు దూరదృష్టినిగోరొక కార్యము లనియు, ప్రస్తుతముచర్య తిసు లగుచు, ముందు రాష్ట్ర సంస్కరణగుణముల నిరూచుచు, సర్ మైకేయ ఓ. వ్యయాను, కోనాష్టామే ప్రభువుగారు యువన్యాసముల అనందస్థములు ఎట్లొనరు విడితమే! అంగ్లో ఇండియనుల అభిప్రాయముల క్యక్రవరమ "మదరాసు మెయిలు" పత్రిక మున్నగు పత్రికలను, ప్రజాభిప్రాయమును ఈ ఖండమునకు ప్రతికూలముగ నుండునాక! క్రమర మందరును కాంటివాతావరణమును నెలకొల్పు యత్నించి, మాంటాగూగారు రన్ని విషయములకు తృప్తికరముగ చర్చించి, యొచిండుట కనువిచ్చుట అన్ని పక్షములవారికిని శ్రేయోదాయకము. "మ్యూన్సిపల్" పత్రిక.

మొసళ్లను పట్టుకొనుట:— క్షేయిట్టులో సురరా మాక్ నిదిలోని మోక్షోదే చాల మంది మహమ్మదు ప్రాసములను గోల్పోవుటచేత దొంగతనమువారు వాటిని పట్టుకొనుటకు బేర్నియూచేరివ్ అనువానిని నియమించిరి. అతడు రహస్యములలో ఊ మొసళ్లను పట్టుకొనెను. అందు ఒకటినుమారు ఊ అడుగు పొడుగునండెను. అతియెక్కి టికన్న పెద్దది. దానికోయగా వెండిబంగారు మున్నగునగున, మనుష్యులకు తలవైచుటకు తలచే ప్రకలతిప్రకృతి బయలుపడినది. దానితోట గాయక గలదు. తొలిసారి మొకొలది మొసళ్లను చంపితినియు ఆం దొకదానికే వచ్చి కానక కానకాకే గుండును బిల్లెను.

వక్రటనము

శేషజీవనము దీపావళి వండుగ యగుటచే కత్తిక వెలువడను. సంపాదకుడు.

ఆంధ్రవత్తిక

1917 సం॥ నవంబరు నెల 12-వ తేది

సోమవారము

బాహ్యతర నాయకనభ.

హైందవాశయప్రతికూలరుగ నుండిన, సర్ వాలెట్రె, ఛిరోలు, సర్ జె. డి. రీసు, కర్జను ప్రభువు, బోస్ నాగార్జున తమ యభిప్రాయములను మార్చికొనవలసి నట్టివరి. కాలప్రవాహమున కట్టుకొనిచుట ప్రయోజనవిరహిత మని చెలిసి కొని, యిప్పుడు హైందవాశయఫలితమున కభ్యంతరముల బెట్టుటమానిరి. కాని విజయవాడలో జరిగిన బ్రాహ్మణతరనాయకసభాభ్యుదయ లగు రావు బహదూర్ పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారు మాత్రము తై బెప్పిన ఆంగ్ల క్రముఖుల పూర్వాభిప్రాయ ములకన్న, డెనుకంజ వైచుచున్నారు. శ్రేష్ఠిగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున, స్వపరిపాలనము నల దని నిరూపించిన కారణముల జూచిన, ఆందు రాజకీయ పరిస్థానము గాని, ప్రాపంచిక పరిస్థితుల గోచరము గాని, హైందవ సమస్య గూర్చి విశాల దృష్టి గాని, గొప్పించు. ఉపన్యాస మనకయసం గతములతోను, స్వవచన వ్యాఖ్యాతలతోను, సంబంధము. అందు నూచింపబడిన దేశస్థితి నిపాయి కలహమునకు పూర్వపు స్థితియై గన్పట్టు చున్నది. దేశములో అతి త్వరితముగ ప్రజల మనోభావములందు గలుగుచున్న మార్పుల గూర్చి యపన్యాసము తేటపరచుటలేదు. దేశమువై సాను భూతిలేని ఆంగ్లో హైందవ చరిత్రకారులు వ్రాసిన విషయముల, నేకరువు పెట్టుచున్నది. ఆ విషయము లలో చాల భాగము అసత్యము లని నూతనపరి శోధనలు నిరూపించినవి. హిందూదేశము రాజ భక్తికి పేరెన్నిక గాంచినది. అట్టి స్థితిలో ప్రజలకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువలన గలిగిన లాభముల గూర్చి పునఃపరిశీలన జేయు నవసరముండదు. ప్రతి భారతీయునికిని అట్టి లాభములు స్వానుభవములే. అందును గూర్చి భేదాభిప్రాయ ముండజాలదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమున మన కింతవరకు గలిగిన ముఖ్యలాభము శాంతిస్థాపనయై యున్నది. ప్రజలు శాంతిస్థాపనతో ఏ తకాలము తృప్తిపొంది యుండగలరు? సాటిదేశములు, సామ్రాజ్యములో వాయువేముతో కభివృద్ధి గాంచుచుండగా, భార తభూమి ఎన్ని దినములు నిలకడగ నుండగలదు?

శ్రేష్ఠిగారు స్వససాయము, వర్తకము, పరి శ్రమలు బ్రిటీషు పరిపాలనము నందు విశేషాభి వృద్ధి చెందినవనియు, రయితు స్థితి బాగు పడినదనియు, అందుచే బ్రిటీషు దొరలేనము చిరం జీవి గ నుండునలయు ననియు గోరు చున్నారు. వారిలోపాటు లెక్కిన భారతీయు లును బ్రిటీషు ప్రభుత్వము చిరంజీవిగ నుండవల యు ననియు గోరుచున్నారు. కాని బ్రిటీషు సా మ్రాజ్యాధిపత్యము క్రింద, ప్రజాపరిపాలన మభి వృద్ధి చెందవలయు నని, స్వాతంత్ర్య వాదుల యభిప్రాయము. విద్య, వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, పరిశ్రమలయందు లేగిన యభివృద్ధి

యంతవరకు గలుగలే దనియు, ప్రస్తుత దుస్థితి మారుటకు స్వపరిపాలనమే పరిహారమునని, స్వ పరిపాలనాశయులు నడుపుచున్నారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమున నభివృద్ధికి తావు లేదని, మాంటాగూగారు మెసపోటేమియా నివేదికము గూర్చి యపన్యాసించుటలో స్పష్టపరచిరి. “హిం దూదేశ ప్రభుత్వవిధానము, కట్టకన్న పలుచనైన దియు, ఇనుముకన్న గట్టిదియు, వంగనిదియు, ప్రళ యమునకన్న ప్రాచీనమైనదియు గావున, నూతనావ సరముల కెంతమాత్రము సరిపడదు..... నూతనావభవము ననుసరించి, నూరు సంవత్సర ముల క్రిందటి ప్రాతయంత్రమును పునర్నిర్మించక బోయినచో, హైందవసామ్రాజ్యభావిష్ఠినిమీరు నడువజాలరు” అని మాంటాగూగారు నడివిన వాక్యముల గమనించిన, ప్రభుత్వ యంత్రమున తీవ్రమగు మార్పులత్వరలో గావలసియున్న పనికర తలామలక మగుచున్నది. ఈ మార్పులు హిందూ దేశాభివృద్ధికొరకే గాక, ఆంగ్లదేశ లాభము కొర కును, సామ్రాజ్యస్వావళివముకొరకును సంగ్రామ విజయముకొరకు గూడ నవసరమని రాజకీయ తత్వజ్ఞులు గ్రహించియున్నారు. పాల్లెమెంటు సభ్యు లుగ నుండిన డాక్టరు రూథరుఫర్డు గారు “సం యుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమా, సామ్రాజ్యమా” యను గ్రంథము నెటీవల ప్రచురించిరి. ఆ గ్రంథమున “సామ్రాజ్యమునకు పరిహారము” అను అధ్యాయ మున హిందూదేశ సమస్య గూర్చి చర్చించిరి. సామ్రాజ్య స్వాస్థ్యమునకు అమూల్యమగు నవ కాళము 1914-వ సంవత్సరమున జనించెననియు, దానిని ఆంగ్ల దేశము జాబివిడిచెననియు డాక్టరు గారు చెలిపిరి. అందుచే డాక్టరుగారి క్రింది సూహా నొసగుచున్నారు. “కాంపే బెలు బానరమెరుగారి భావప్రతిభతో శతాంశ మైనను ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞుల కున్నయెడల, వెంటనే హిందూదేశమునకును ఈజిప్టుదేశమునకును సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మొసగి, ఆ సురక్షితముని పునాది నాధారపరచికొని హైం దవ విగుప్త నైస్యముల నసంఖ్యాకులగు సను కూర్పు గలిగెడివారు. ఆ నైస్యము లీపాటికి పాలె స్తీను, మెసపోటేమియాలగుండ కాక్టాస్టాంటి నోపులు పతనమునకు వెడలియుండెడివి లాయడు జార్జిగారు నడివినటుల, స్వేచ్ఛాసమర్థులు లగు ప్రజలే తమ గృహమును, భద్రముగ రక్షించి కొనగలరు. బాధ్యతగ ప్రభుత్వము నొసగుటయే, సాంఘిక మత వైషమ్యముల నడచుటకు దివ్యమం త్రము. ఈవిషయ మన ఆలస్యము గాని, నిరాకరణ ముగాని అపాయకరము. బరిణమిలుచు. మెసపోటే మియా నివేదికము స్వపరిపాలనమునకు కవాటము దెఱచినది ” డాక్టరుగారు మరియొకచోట వ్రా యుచూ “శత్రువును జయింప వలసినది క్రమ్యా లోనే గాదు. ఆంగ్లదేశీయులు తమ జాతిధర్మము ననుసరించి పరిణామము చెందవలయునను సూత్ర మును నాగరికత యందు వెనుకబడినను ముందంజ వేసినను ఎల్లజాతులకును వర్తింప జేయవలయు ను. హిందూదేశము, ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున స్వా తంత్ర్య మనుభవించనంతవరకు, మానవపరిణామ మునకు తోడ్పడ గలుగునా?.....ఆంగ్ల ప్రభుత్వ ము మంచిది గావచ్చును గాని, బాసరుమెరుగారు చెప్పినటుల, స్వపరిపాలనముతో సాటియగునా? పరాధీనత జాతీయప్రతిభకును, ఉత్తమగుణ ప్రజ్వల నమునకును వేరుపుగువలె పరిణమించును.” ఈ సందర్భమున 1883 వ సంవత్సరమున సర్ జాన్ సిలీగారి వాక్యములను రూథర్ఫర్డు గారుడహరిం చిరి. “హిందూప్రజాసంఘముచే నడువబడు జాతీ యప్రభుత్వము నెక్కుడులాభకరము గాదా యని మాకు సంశయము కలుగుచున్నది. ఏలననగ అది

నాగరికమునందు వెనుకబడియున్నను, దేశతత్వ మున కనుకూలించియుండు”నని సిలీగారు వ్రాసిరి. డాక్టరు రూథరుఫర్డుగారు నడివినటుల, ఆంగ్లదేశీ యము 1914 వ సంవత్సరమున బోగోట్జొనిన అవకాశమును తిరిగి పొందుటకే మాంటాగూ గారు మొదలగు ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞు లీ తరుణమున తమ యావచ్చుకొని వినియోగించుచున్నారు. ఈ విషయమై మాంటాగూ, రూథరుఫర్డు మొదలగు రాజ్యాంగవేత్తల హితవచనముల కన్న, త్యాగ రాజనీతిగారి ప్రాస్థవృత్తి ఆంగ్లపరిపాలనా సామ్యమున కెక్కుడు లాభకారి యగునేమో, చదువరు లూహించికొనవచ్చును. ఇటీవలనే, అరే బియావై అరబ్బి క్రముఖులకి పట్టముగట్టి, ఆంగ్లేయు లాదేశమునకు స్వాతంత్ర్యప్రదానము గావించిరి. పాలెస్టైను దేశమున యూధజాతి గను హింసలకు బాలగుచున్నది. ఆ రాష్ట్రమును యూధులకు ముఖ్యస్థానముగ నేర్పరచెదమని, బాల్కరుగారు వాదనము జేసిరి. ప్రపంచములోని స్వల్పరాష్ట్ర ముల కన్నిటికిని స్వాతంత్ర్య మొసగ బద్ధకంకణు లయి, యుద్ధారస్థభావము జూపుచున్న, ఆంగ్ల జాతిని, భారతీయులు స్వపరిపాలన మొసగ గో రుట త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారికి వివరితముగ గన్పట్టు చున్నది!

పాపము శ్రేష్ఠిగారే, స్వవచనవ్యాఖ్యాత ముగ, విద్య, వాణిజ్యము, పరిశ్రమలు మొదలగు నవి ఆంగ్లపరిపాలనమున నభివృద్ధి చెందలేదనియు, పూర్వపుస్థితియే యంతకన్న సామ్యముగ నుండ ననియు, ఉపాన్యాసాంతమున నంగీకరించిరి. వారి వాక్యముల నిందు బొందుపరచెదము.

“తొల్లింటి చరిత్రములు జరివి చూచితిమేని మన దేశము పరిశ్రమలకుఁ బ్రసిద్ధిపడసి యుండి నట్లు గనిపించుచున్నయది. మనదేశవస్తువుల నిమ త్రము పూర్వము లోకమంతయు ముక్కువ గలిగి యుండెను. పూర్వము మన దేశవస్తువులు స్వదేశ నాకలలోఁ బ్రపంచమందలి సర్వదేశలకు నెగు మతి యగుచుండెననుట సుక్రస్థితి. తొల్లి జరి గిన మత విషయక యుగములలో నిష్పక్షపాదిల యా అను ఇంగ్లండు దేశపురజా మన దేశపు మజలిక జట్టలను ముచ్చిబొమ్మలను బ్రిటీషు దీవు లకుఁ గొంపోయెను చదివియున్నారము. భరత వర్షము యొక్క భగ్యమంతయు వాణిజ్యమువల నను బరిశ్రమల వలనను బ్రసిద్ధికి వచ్చుచుండెను” ఈ వాక్యములు మన స్వపరిపాలనాస్వాతంత్రు చా లుచున్నవి. ప్రస్తుతకాలమున వాణిజ్యపరిశ్రమ లె దుకు క్షీణించినవి? ఇందుకు కారణములను శ్రేష్ఠిగారి రీతీయ నుడివియుండిరి. “మన పాల కులు, మనము పశ్చిమలయందును, వాణిజ్య మందును అభివృద్ధిం బొందుటకుఁ దగిన విద్య లొసంగుట యుచితమని తలంపరైరి. ఇప్పుడు మన కొనగబడుచున్న విద్య మనము విలేఖకులం జేయుటకును, ఉపాధ్యాయులం జేయుటకును, న్యాయవాదులం జేయుటకును ఉపయోగపడుచు న్నదే కాని మజి పాపనకును బునికవచ్చుటలేదు. వర్తక వ్యాపారముల కభివృద్ధి సేయగల ప్రత్య యోపయోగకరము లగు రసాయనప్రకృతిశాస్త్ర విద్యలు కావలయును. దొరతనముచా రిట్టి విష యముల కుపయోగపడునట్లు గం దమ విద్యా విధానమును సంస్కరింపవలయును.” ఇట్టి విద్యను దేశమునందు వ్యాపింపజేయుటకే, ప్రభుత్వ విధాన మున మార్పు లవసరమని కొరబడుచున్నదని శ్రేష్ఠిగారు గ్రహించవలెను. చుచాయతుల బెట్టిం చుటకు గూడ ప్రజానాయకులు కృషిసలిపిరిగాని, వారి ప్రయత్నములు సఫలత గాంచలేదు. ఇట్టి లోపములు సవరింపబడుటకు, స్వపరిపాలనమే

దివ్యావధి. ప్రాచీనకాలమున ప్రజలు తమ వివాదములను పంచాయతీల మూలమున బరిష్కరించికొని, స్వపరిపాలనార్హతను జాతిరి. ఈ విషయమై శ్రేష్టిగారి వాక్యముల పరిశీలింపుడు. "బిటిషువారు రాకముందు మన కుండిన పద్ధతి మీ రెఱింగియున్నారు. గ్రామపరిపాలనము పూర్వముగానుండెనను గ్రామపద్ధతి మీరువినియున్నారు. గ్రామములో నేడేని వివాదము గలిగినయెడల బెద్దకాపు గ్రామములోని పెద్దల గొండటిని సహాయముగా గొని వారివ్యాజ్యముం దీర్చి, గ్రామమునకు సేమృది గలిగించు చుండెను. బిటిషువారి రాక ఈ స్థితిని బొత్తిగా మార్చివేసెను." ఇట్లుననే త్రాగుడు గూడ ఇక్కాలమున అభివృద్ధి గాంచు చుండుట శోచనీయమని శ్రేష్టిగారు సెలవిచ్చిరి. వై జాపిన లోపములను బోగొట్టి ప్రజాసౌకర్యము గలిగించుటకు స్వపరిపాలన వాంఛింపబడుచున్నది. ఏ దేశమందయినను, ప్రభుత్వము లోపముల గావించినపుడు, సహజముగ ప్రభుత్వ విధానమున మార్పులు గావించబడును. అంతయుగాని, ఎక్కడను, క్రజల యర్హత గూర్చి నిరూపించిన పిమ్మటనే స్వపరిపాలన మొసగ బ్రారంభింపలేదు. క్రజల స్థూలజేయు టకై స్వపరిపాలనము ముఖ్యపరము. ఇందుకు ఇంగ్లండు అధినివేత రాజ్యములు, ఫిలిప్పైను దీవులు మొదలగు దేశముల చరిత్రయే ప్రమాణము. ఈ సత్యమును వదలివైచి, స్వపరిపాలన నాశయలను, అందు ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణులను వీరు తూలనాడుట, యేలాకో గ్రహింపలేకున్నారము. స్వరాజ్యము బ్రాహ్మణరాజ్యమని వీరు పాదముజేయుట మిక్కిలి విచారితము. ప్రజాధికార మెక్కుడయిన కొలదిని, ప్రజాసామాన్యమునకు ప్రభుత్వమున ప్రాతినిధ్యము హెచ్చితీరవలయును.

నరకాసుర విజయము.

క. కంటిమి నరకాసుర కడఁగా
పంటిమిఁ కేఁదేవుడు వెన నమస్త్రులు మును
స్థింతుం బువ్వులు గరియుచు
బంటుక పొగడి కోరిక బద్ధురభాషణ. భా.

అనాదినుండియును విశ్వమునందు ధర్మాధర్మము లకు బలాబలము లకు జ్ఞానాజ్ఞానములకు సంరంభము వర్తిలుచున్నది. ఈ నిత్యసంరంభము నందు ధర్మము బలము జ్ఞానము విజయమును బడయుచున్నది. మహాకవులు వారి సురుదీరకావ్యములందును కళాపంతులు వారి చిత్రకళ యందును పండితులు వారి శాస్త్రము లందును గాయకులు వారి మృదు మధుర గానంబులందును నీ మహాకవితేజమును లోకమునకు భిన్నరూపములను జేసిరి. ఈ సరమ ధర్మమును లోకమునందు సకల వ్యవస్థల యందును ప్రాజ్ఞులు చూచుచున్నారు. ఈ పవిత్ర ధర్మాధారముననే లోకమభ్యుదయంబు నొందుచున్నది. ధర్మాతిరిక్తంబును జ్ఞానవృత్తు బునునైన బలంబునకు తాత్కాలిక విజయము సంప్రాప్తంబైనను శుభములు గలిగినను అధికారము ప్రబలింపనునవి అనిత్యములు గాని నిత్యములు గావు. వర్తమానకాలము నందు లోకసంహారమునకు గారణంబైన భీకర దారుణ సంగ్రామము నీ ధర్మమునే ప్రతిపాదించు చున్నది. దారుణ సంగ్రామమునందు ఆధర్మపరులకు తాత్కాలికముగ విజయము సాధ్యమైనను ధర్మపరులకు విజయము సహజముగ సంతమున గలుగగలదు. ధర్మజ్ఞులైన పుండ్రో విల్వగుగారు లాయుడుబాబ్జిగారు ఆస్కీతుగారు మొదలగు మహానీయు లీ పవిత్ర ధర్మమునే పునః పునః ప్రతిపాదనమును జేయుచున్నారు. భారతీయుల మహాదాశయంబులన్నియును నీ ధర్మ సంస్థాపనముపై నాధారపడియున్నవి. ద్వారక

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల!!

దీపావళి పండుగ!

ఆంధ్రులందరూను తమ శక్తివంచన లేక పండుగదివసమున జాతీయ కళాశాలకు కానుకల సమర్పించి, ఆంధ్రమాతృపూజ గావించు బ్రార్థితులు.

యుగమునందు సంభవించిన సరకాసుర విజయేతిహాసమును నీ యుత్కృష్ట ధర్మమున ప్రతిపాదించుచున్నది.

సరకాసురుడు వసుంధరకు బ్రతునందనుడు. మహాబలుడు. మహారాజు. శ్రీమంతుడు. కాని దుష్ట శీలుడు. లోక కంటకుడు. సరకాసురుడు లోకమున మహాపకారములను జేసెను. ప్రజలను పీడించెను. స్త్రీలను చెరవట్టెను. శ్రీ కృష్ణుడు సత్యభామతో గూడి సరకాసురుని సంహరించి ధర్మమును స్థాపించెను. ధర్మవృత్తతైన బలము నిస్సారమని ప్రకటించెను. ఈ ధర్మ సంస్థాపనోత్సవమును భారతీయులు చిరకాలమునుండియును దీపావళి పండుగ రూపమున జేయుచు నానందించుచున్నారు. ఆపర్వదిన మహిమాతిరేకమును గ్రహించుచుండ జలకు తరణోపాయము. కరతలామలకము. వసుంధరసుతులైన మానవులహృదయములందు సరకాసురు అసంతరూపములను విహరించుచున్నారు. సరకాసుర బలమువలన లోకమజ్ఞానావృతమై విపత్సరంపరలకు పాలగుచున్నది. హృదయాకీర్ణంబైన యజ్ఞానాంధకారసంచారము శుభోదయంబునకు సాధనంబగు చున్నది. అమావాస్య చీకటిని బోగొట్టుటకు దివ్యమైన దీపావళి సాధనంబుగ నున్నది. లోకావృతంబైన యజ్ఞానాంధకారమును బాపుటకు దివ్యమైన జ్ఞానదీపావళి సాధనంబుగ నున్నది. జ్ఞానదీపికల సాధనంబులను గైకొనిన మనుజులు ధన్యులు. వారిబలము సంపదలు బుద్ధిలోకకళ్యాణమునకై వినియోగపడును. సరకాసుర విజయ మీ మహాదర్శమును బోధించుచున్నది. మానవుల తపోహయమునకు జ్ఞానమునకు మించిన సాధనంబు లేదు. జ్ఞానదీపికలను బూని యజ్ఞానాంధకారమును బారదోలుట మనుజులకు పవిత్రమైన ధర్మము. ఆ ధర్మమును స్థాపించి వ్యాపింపజేసినమతోధారకులు శూరులు ధీరులు జ్ఞానులు లోకారాధ్యులు. జ్ఞానదీపికలను వికసింపజేసిన వ్యాసుడు బుద్ధుడు శ్రీకృష్ణుడు లోకారాధ్యులు. దీపావళి పండుగయందు శ్రీకృష్ణుని యుద్భవతచరిత్రమును మననముచేసి యారాధించుట దీపావళిపండుగకు ఫలము. సకల జనులకును సంకల్పము గలిగిన యథాశక్తిని నస్వగృహగ దీపావళి సారాధించుట కవకాశములు గలవు. శ్రీమంతులు నిద్రావంతులు వారి సంపదలను జ్ఞానవ్యాపనమునకై వినియోగించిన జ్ఞానదీపికలు దేశమునందు వ్యాపింప జేయుటకు ముఖ్యసాధన మేర్పడును. దేశహిత పరాయణులందరును దీపావళిపండుగను జ్ఞానవ్యాపనమునకై వినియోగించి స్వీయధర్మమును నిర్వహించెదరు గాత! ఆంధ్రదేశమునందు జ్ఞానవ్యాపనమునకై స్థాపితమైన ప్రతిష్ఠాపకలందు బంధుసం గల యాంధ్రజాతీయకళాశాల యుత్తమ ప్రతిష్ఠాపన యని దేశ బాంధవులకు విదితమై యున్నది. యుత్తమకళాశాల కోవల్ల సానుభూతి రావు పంతులుగారు మొదలగు స్వాగృహ్యుల నిరంతర శ్రమవలన పోషింపబడుచున్నది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు శుభకృతి సంప్రాప్త మగుటకు విశేషమైన ధనము గావలసియున్నది. ద్రవ్య మాంధ్రదేశీయుల సహాయమువలన సమకూడవలసి యు

న్నది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల నిర్వాహకులు ధనసహాయమునకై చేసిన విన్నపము కళాశాలోపయోగము కత్తికాపాతకులకు విదితమై యున్నది. ఆంధ్రులందరును దీపావళిదినమునందు యథాశక్తిని జాతీయకళాశాలకు కానుకలను సమర్పించి జ్ఞానదీపికలను వ్యాపింపజేసి అజ్ఞానమును బారదోలి దేశోద్ధరణమునకై స్వశర్మమును నిర్వహించెదరు గాత! సరకాసురవిజయమునకు దీపావళిని నిదియే తత్త్వార్థము. దీనిని గ్రహించుట శ్రేయోదాయకము ధర్మము.

దేశహితైక బ్రాహ్మణేతర సభ
అల్పసంఖ్యాకులై, స్వరాజ్యప్రతికూలు రగు బ్రాహ్మణేతరులు గావించుచున్న ప్రయత్నములకు, తమ దృఢమగు యసమ్మతిని దెలుపుటకు, దేశహితైక బ్రాహ్మణేతరులు విజయవాడలో సమావేశమయిరి. మూడువేలమంది సభ్యులు సభ నలంకరించిరి. త్రిపురనేని రామస్వామి బాస్-అట్లాగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రొఫెసర్ రామమూర్తి, పట్టాభిరామరెడ్డి, దివాను బహద్దర్ కేశవశెట్టి గారులు మొదలగు ప్రముఖులీ సభకు విచ్చేసిరి. అగ్రాసనాధిపతి తమ ప్రారంభోపన్యాసమున, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి బ్రాహ్మణేతరులు బహుసంఖ్యాకులు సంపూర్ణామోదము జూపుచున్నారని, సత్యము నెల్లడించిరి. ప్రొఫెసరు రామమూర్తి నాయుడుగారు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి తీర్మాన ముపకాదించగా, ఎల్లరచే నైకకంఠ్యముగ నామోదింపబడెను. బ్రాహ్మణేతరుల యభిప్రాయము సువ్యక్తమయ్యెను. ప్రతికూల బ్రాహ్మణేతర సభలోగూడ, రామమూర్తిగారు చెప్పినపరకాంగ్రెసుసంస్కరణములగూర్చి ఎల్లరును ఆ సంస్కరణములకు సంపూర్ణాంగీకారము దెలిపిరి, విశ్వసించదగినవారు మాకు దెలిపిరి. ఈ విషయమై ప్రతికూలసభవారు మరుగుపర చెదరేమో! ఏది ఎటులున్నను స్వరాజ్య ప్రతికూలుర ప్రయత్నములు నిస్సారములయినవని, తేలినది. యుగధర్మమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిన, ప్రతికూలురకు విజయవాడ సభలు గుణపాఠము నేర్పిన వనుటకు సందియములేదు.

కాంగ్రెసుపక్షము వహించి కృషిసలిపిన కేశవశెట్టిగారును, పొణకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారును, త్రిపురనేని రామస్వామిగారును, కోడి రామమూర్తిగారును అభినందనీయులు.

స్వదేశ సంస్థానములు
బికెనెరు మహారాజుగారు తమ క్షేమముల సంతోషించుటకు ప్రత్యేకసభ యవసరమని నూచించిరి. ఇందుకు రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచూ, ఈ విషయమై యొక ప్రణాళిక దయారుజేసినచో మాంటాగూగారు హిందూదేశమునుండి వెడలులోపల వారి యెరుట నుంచెదమని, నుడివిరి. బికెనెరు మహారాజుగారి కోర్కె సమంజసముగ నున్నది. రాజ్యాంగ పురస్కారమున, స్వదేశ సంస్థానాధిపతులకు అర్హుల మొసగుట యవసరమని నివేదించుచున్నారు.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైటరు ఏ. జి. సి.)

జింజీర

భారత సైనికోద్యోగులు; ఫించిసిలు.

లండను, నవంబరు 7.—ఉద్యోగియుల ఫించిసిలుగూర్చి ఈ సంవత్సరము ఆగస్టు నెలలో గావించిన “రాయలు వారంటు” ననుసరించి భారతీయ సైనికోద్యోగులకు ఫించిసిల నియమమునను సమస్య ఆలోచనయందు దున్నదని ఫించురు గారు ప్రజల మందలమున జెప్పిరి.

వెండి ధరలు

లండను, నవంబరు 8.—జులైమాసమునందు హిందూ దేశములోనికి దిగుమతియైన వెండి బరువు 54,06,825 కౌన్సులు. ఏప్రిల్ మాసము మొదలు జులైమాసాంతమువరకు హిందూదేశములోనికి దిగుమతియైన వెండి బరువు 3,87,02,499 కౌన్సులు. ఇందు 3,05,52,487 కౌన్సుల బరువుగల వెండిని 8 శాతము 90 లక్షల రూపాయలకు మార్పుటకు హిందూదేశ దౌత్యమువారు ప్రతిపదియున్నారు.

ముట్టడి.

లండను, నవంబరు 9.—అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. ఆ మెరికా సంక్షేపములు బ్రిటిషు పరాసు ప్రతినిధులతో మాట్లాడిరి. ముట్టడివలన సంభవించు ఆర్థిక స్థితిగతులను గూర్చి వారు విశేషముగ తర్కించిరి. అందఱు నొకే సమాధానమునకు వచ్చు సూచనలు విశేషముగ బాడ నూపుచున్నది. ఇంకను శుభము జరుగనున్నది.

పేల్చిన్ననగరము, యూదులు

అంగ్ల దౌత్యమువారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 7.—యూదులు పేల్చిన్న నగరమును తమ జాతీయగృహము నునరించుకొన యత్నించుచుండిరి. దొరలను వారు, పీఠల యాశయములతోడ సానుభూతి కలిగియుండిరి. సవివాహులగు రాష్ట్రీయులను ప్రభువునకు తెలియపరచిరి. కాని పేల్చిన్ననగరమునందు నితరజాతులవారి స్వాతంత్ర్యమున కట్టి భంగమున కలిగింపజడ నేరదు. ఇతరదేశముల యందుండు యూదులరాజకీయమతాది స్వాతంత్ర్యములనుగూడభంగముకలిగింప జడవరదు. యూదులచరిత్రయందు నూతనశతమారంభ మైనదని జ్యూయిష్క్రొలికలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ప్రాస్తు

జర్మనీయుల కందకములు.

పరాసువారు పట్టుట.

లండను, నవంబరు 8.—జర్మనీయుల వాయువార్త యిటుల వివరించుచున్నది. దీనినాడున మందుగములు గాల్పబడినవి. ఈజరు, పేషెనడిలు ప్రదేశములయందు ఫిరంగులు కాల్పబడెను. సాండ్స్ యందలి ఫిరంగిదళములు రైనులోను కాలకు కుభాపార్శ్వములయందును వర్షిని గురియించినవి. ఈ ప్రదేశమున పరాసువారు ముట్టడించి పీడ్చిలరు యొద్ద కొన్ని కందకములను బట్టిరి.

ముట్టడించిన జర్మనీయు లోడుట.

ఆల్సేసు ప్రదేశమున పరాసువారి ముట్టడి.

లండను, నవంబరు 9.—ఫిరంగులను తీవ్రముగ గాల్చి జర్మనీయులు సాము అరణ్యమును అరావోరు ప్రదేశములోను ముట్టడి జరిపిరి. అధికమగు నష్టములతోడ జర్మనీయు లొడింపబడిరి. జర్మను సైనికుల ననేకుల శూము బంధించిరిమి తైసెలుకు వాయువ్యభాగమున నుండు జర్మనీయుల కందకముల నొక పరాసు దళము ముట్టడించి, స్థానముల నన్నిటి శోధించి, యధికమగు యుద్ధపరికరములతోడ నెట్టి నష్టమును పొందక స్వస్థానమును జేరెనని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

శత్రువుల ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, నవంబరు 9.—నర్ డగ్లసు హేగు గారు నేటి రాత్రి యిట్లు ప్రచురించుచున్నారు.—శత్రుఫిరంగులు చాల తీవ్రముగనున్నవి. మా ఫిరంగులు యధాప్రకారముగనే ప్రతి ఫిరంగియుద్ధము నెనరించి యుద్ధరంగమును ముట్టడించుచున్నది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 10.—సాము అరణ్యమును, అప్పరు ఆల్సేసు ప్రదేశములయందు ఫిరంగిదళములు తీవ్రముగనుండెను.

డన్నియూ వై బొంబులు.

లండను నవంబరు 10.—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—శత్రువిమానములు డన్నియూ వై బొంబులు వేసినవి. అందుమూలమున మువ్వలకు చనిపోవ, పదిమంది గాయపడిరి. జ్యూడో లోటులో నొక వైద్యశాలపై బొంబుల పడినవి. వైద్యశాలలో దోగుల లేకుండు మృతినొందిరి. తొమ్మిదిమంది గాయపడిరి.

ప్లాండర్సున నాంగ్లేయులు ముట్టడించుట

లండను, నవంబరు 10.—నేటి యుద్ధమున తాము పేషెనడిలు పశ్చిమమునను, వాయువ్యమునను ముట్టడించితిమనియు, సైన్యములు పురోగమము కలిగి యున్నవనియు నర్ డగ్లసు హేగు గారు ప్రకటించిరి. వాతావరణస్థితి స్వచ్ఛమై యుండలేదు.

సమరవివరములు.

లెన్సుపరగరమున బట్టిన కైటిలు.

లండను నవంబరు 10.—ఫీల్డమార్షలు హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి:—నేటి యుద్ధము ముట్టడియందు అంగ్ల సైన్యములును, కెనడా సైన్యములు సైనికమైలు నిడివిగల రంగమున వైరుల తలపడినవి. ముట్టడికి పూర్వమున ప్రారంభ మైనవర్షము దినమంతయు వీడలేదు. వాతావరణస్థితి ప్రతికూలముగ నుండినను, మాపురోగమను సంతృప్తికరముగ నున్నది. శత్రుసైనికుల బంధించుచు, మా సైన్యములు ప్రధానపర్వతపంక్తి యందు త్రవముఖములై ముందునకు బోయినవి. ముట్టడికు నేనల కుడిభాగమున కెనడా సైన్యములు పేషెనడిలు కుత్తరమున నుండిన ప్రధాన పర్వతపంక్తియందుగ ముందునకు బోయినవి. తాము పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటి నీ సైనికు లందఱు ముగ్ధులై పట్టిరి.

ఎడమప్రక్క నున్న అంగ్ల సైన్యములు ప్రధానపర్వత పంక్తి పశ్చిమ భాగమున ముట్టడించి, బురద నీలలు మున్నగు నవరోధముల జయించి పొడ్చికు ప్రవాహమున కావలనున్న స్థానములబట్టినవి. అంగ్లేయులు జయించుకొనిన యాస్థానములయందు దనంతరమున ప్రతి ముట్టడు లారంభమై వైరులు ముందుభాగపు స్థానముల గొన్నిటి బట్టుకొనిరి.

జెన్సు యార్కు—మైరు దళము లెన్నున కుత్తరమున ముట్టడించెను. శత్రువులతో నీ సైనికులు బాహు బాహిని పోరాడిరి. ఈయుద్ధమున జర్మనీయుల కధికమగు నష్టములు కలిగి అనేకమంది సైనికులు కైదీలైరి.

నేల క న తి దూరమున మా విమానములు గొన్ని వాయుమండలమున శుంచరించుచు శత్రుసైనికస్థానములు పదాతిదళములు, విమానశాలలు మున్నగువాటిపై మూడు టన్నుల బొంబులను పడవేసెను. బొంబులను పడవేసినందున శత్రువుల కధికమగు నష్టములు కలిగినవి. మా విమానములు రెండు గావచ్చుట లేదు. కాని వైరియంత్రము లారు భ్వంసమైనవి.

వైమానికులు దాడిదారులకు సహాయ

మొనరించుట.

లండను, నవంబరు 10.—వైమానికవర్గమువారు గావించిన పనినిగూర్చి హేగు గారిట్లు ప్రకటించున్నారు:—కందలములమీద నొనరింపబడిన దాడులందు వైమానికులు చాల క్రిందికి దిగి మా పదాతిదళములకు విశేషసహాయ మొనరించి శత్రు సైనికులమీదను మరఫింగులమీదను అనేక బొంబుల వేసిరి. పగలు శత్రుకందకములమీదను సైనిక గృహముల మీదను వారు ఫలవంతముగ ననేక బొంబుల వేసిరి. రాత్రి కాలమునందు బొంబులను వేయుటకు వీలుకానందున బొంబుల వేయుటకు వీలులేకపోయెను. శత్రువిమానములు 14 నేల గుల్పుబడియెను. 6 క్రిందికి తరిమివేయబడెను. మా విమానములు 10 కనిపించుచున్నవి.

విమానములు ముట్టడించుట

లండను, నవంబరు 11.—నాకాదళాధికారు లిట్లుప్రకటించిరి. గత శుక్రవారమునాడు నెంటు డెన్నిను వెన్డెము, బ్రూగీను నాకానిర్మాణస్థానములపై వైమానికులు బొంబుల వేసిరి. బ్రూగీను నాకానిర్మాణస్థానముల నిప్పుంటుకొనెను. మా విమానము లన్నియు మరలినవి.

మాము ప్రదేశమున పదాతియుద్ధము.

లండను నవంబరు 11.—ఓయిజి - ఎయిను కాలకు ప్రదేశమున ఫిరంగిదళయుద్ధము సరికాలముగ నుండెను. మాము అరణ్యప్రాంతమున పదాతిదళములు పోరాడుకొనెను. అనేకమగు ప్రతిముట్టడుల నొనర్చి, పరాసువారు తమ స్థానములను మరల నేర్పరచుకొనినని ప్రకటించబడెను.

ప్రధానమంత్రి రాక.

పేరిసు, నవంబరు 11.—సెయినులెవు గారిటలీనుండి మరలిరి. మంత్రివర్గ సభకు వీరభ్యక్షిత వహించిరి. మిత్రమండలివారి సైనిక మహాసభ పేరిసు నగరమున జరుగునట్లు తీర్మానింపబడెను.

జర్మనీయులయుద్ధపు పట్టుదల.

లండను, నవంబరు 11.—ప్రధానస్థానముల నుండి రైటరు విలేఖకు డిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—వైరిసేనలు మిగుల పట్టుదలతో పోరాడుచున్నవి. ఉభయ సైన్యము లతి సమాపమున నుండి పోరాడుకొనుచున్నవి. రంగమునందంతటను, పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటిని బట్టుటయేగాక, కొన్ని సందర్భముల యందు నూతనస్థానములగూడ వశపరచుకొనుచుంటిమి. ఎడమపార్శ్వమున కొన్ని బలమగు స్థానములను మాత్రము బట్టజాలక పోతిమి. ఇచ్చట శత్రువుల ప్రతిముట్టడి జరిపి మా సైన్యములు వెనుకకుబోవలసివచ్చెను. వైరివిమానము లతిలాఘవమున గుట్టుముట్టల వారయ, యుద్ధభూమిని గ్రుమ్మరుచున్నవి. గెల్యువెట్టు విషయమున మాయుద్ధ్యము లేమై యుండునా యని జర్మనీయులు తాపత్రయపడుచున్నారు.

వైరితల్పిని తీవ్రత.

లండను నవంబరు 11.—మార్షలు హేగు గారి ప్రకటనమున వర్షము జోరుగ గురియుచుండె నని వివరింపబడెను. పేషెనడిలు, గ్రామపు టుత్తరభాగమున బట్టిన స్థానములపై శత్రువులు ఫిరంగుల గాల్చిరి. పదాతిదళములకు యుద్ధము సందర్భపడలేదు.

లండను, నవంబరు 8.—పరాసువారు నిన్న రాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి.—థెయిస్సీ కుత్తరమందున్న రంగమంతటను, దక్షిణ కాల్పీయుఖ్య ప్రదేశమునందును అప్పరు ఆల్సేసు నందును ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది.

విజయవంతముగు దాడి.

లండను, నవంబరు 9.—సెప్పాయి అప్పరుఆల్సేకు ప్రాంతమునందు బీసెలను కీశాన్యము నందుండు జర్మను టాంకులమీద పరాసుదళ మొకటి దాడి నొనరించి, ఆ ప్రదేశము నందలి సన్నాహముల నన్నిటివెలిసికొని, కంకములపాడుచేసి విశేష యుద్ధసామగ్రి గైకొని నష్టములేకుండ మరలినవచ్చెను.

ఆఫ్రికా

తూర్పుఆఫ్రికా యందలి భారతీయ సైన్యములు

లండను, నవంబరు 11.—ప్రజల మందలమున మెక్కుర్నుగా రిట్లు చెప్పుచున్నారు.—తూర్పు ఆఫ్రికాలో నున్న భారతీయ సైన్యముల స్థితి ని గూర్చియు, ముఖ్యముగ వారికి వైద్యసహాయమెట్లు ఏర్పరుపబడినదియు కొంచెముగ స్వస్థత జెందుచున్న వారికెట్లు వైద్యసహాయ మొనరింప జడుచున్నదియు, వారికాహారము లెట్లు సగవకుచున్నదియు. ఇంతలోనే విచారింప బడగలను.

కర్నలుయెటుగారు:—తూర్పు ఆఫ్రికా దళములతో నున్న ప్రత్యేకవిలేఖకుని నివేదనలెప్పుడు బ్రిటిషు భారతీయ పత్రికలందు ప్రచురింపబడగలవు?

మెక్కుర్ను గా:—నివేదనమెప్పుడొపబడిన నానెంటునే యది ప్రచురింపబడగలదు. ప్రస్తుత మావైరినామము జబ్బుపడినవారి జాబితాలోనున్నట్లు గన్పించుచున్నది.

రుమా

ప్రియమిని పార్ల మెంటు.

పైనిక కార్మిక ప్రతినిధి వర్గసంఘము.

లండను, నవంబరు 8:—ప్రతినిధి వర్గసంఘపు పెట్రో గ్రాడుకాఖివారొక ప్రకటనమును వెలువరించిరి. సంఘసభ జరుపబడినట్లును, ఆసభయందు, సంఘాధ్యక్షుడు, ట్రాట్సింగారు, ప్రియమిని పార్ల మెంటుసభ భగ్నమైనదనియు, మంత్రులు కొందరు ఆరెట్టుచేయబడినందు, చెప్పినది వెలువరింపబడి ను. పిమ్మట సభయందు తెన్నినగా రుపన్యసింపబడి రుమా ప్రజాసామ్యము మూడు సమస్యల పరిష్కరింపవలసి యున్నది. యుద్ధమును ముగించుట పీఠి లో నొకటి. అందుకుగాను నూతనదొరతనమువారు శత్రువులతోడ తాత్కాలికమగు శాంతిని సమకూర్చుకొన వలయును. ఆర్థికవిషయ వ్యవస్థను పరిష్కరించుట, వ్యవసాయదాగ్లకు భూముల సేసగుట— ఈరెండు సమస్యలుగూడ పరిష్కారము గావలసియున్నవి. ఈసమస్యల నన్నిటిని తక్షణమే పరిష్కరింపవలసినదని పిమ్మట సభవారొక తీర్మానము సెలవిచ్చిరి. తాము పెట్రోగ్రాడు సంఘమునుండి తొలగుచుంటిమని సభ ముగియుననగ మాక్సిమిలిట్టు పక్షపు ప్రతినిధులు ప్రకటించిరి.

కార్మిక పైనికసంఘ ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 9:— పైనిక కార్మికప్రతినిధిసంఘ పైనిక విప్లవసభవారిట్లు ప్రకటించిరి. “పెట్రోగ్రా డిష్టము మావశ్యమం దున్నది. సంతృప్తక పైన్యములు రక్షముకల్గ జూడకనే అంతను స్వాధీనము గావించినందులకు వారికి వందనములు. నూతన ప్రభుత్వమువారు వెంటనే న్యాయమగు సంధిని గావించి దేశమును రైతుల కప్పజెప్పెదరు. శాసనసభ వెంటనే యాహ్వానింపబడును.”

రుమా వ్యవహారములు.

లండను, నవంబరు 9:— పెట్రోగ్రాడు విశేషము రైటరువారాసానమున కిట్లు తెలియజేయు చున్నాడు:— పిమ్మటయందు చిన్న పోరాటములు జరిగినవిగాని రక్తముప్రసించునట్లు కలహములు లేకలేదు. వ్యవస్థ సువ్యక్తము గాక యున్నది. పైనిక కార్మిక ప్రతినిధివర్గ సభకు సుమారు 485 మంది ప్రతినిధులువచ్చిరి. వీరిలో 335 రు మాక్సిమిలిట్టు పాక్షికులు. బాల్లికు, బ్లాకు సముద్రముల నొకాదశముల ప్రతినిధులు, సంఘమువారికి శతాంశమువారు. పెట్రోగ్రాడులో నిపుడు మూడుకోసర్కు రెజిమెంట్లున్నవి. తాము దొరతనమును సమర్థింతుమనియు సేనలో కలకొనిగారితోడ విన్నవించెను.

నింటరుభవనము, పైన్యప్రధానోద్యోగి వర్గ కార్యాలయములను మాక్సిమిలిట్టులు బట్టినది మరియు వార్త తెలియజేయుచున్నది.

లండను, నవంబరు 9:—రుమాను లిట్లు ప్రకటించిరి:— పైనిక కార్మిక ప్రతినిధి సంఘములవారు మరల సభ గావించిరి. పైనిక సంఘములవారు మరల ప్రతినిధుల సెన్నుకొన నాజ్ఞాపింపబడిరి. ప్రతినిధుల సంపజాలకుండుట విప్లవమునెడ ప్రోహము గావించినట్లు భావింపబడును.

శాంతి నిరసనము.

లండను, నవంబరు 11:— ఇటీవల గావించబడిన శాంతివాదుల సభాసంతరము కాన్సెట్టు సమీపమునందుండు స్వేచ్ఛావాదులగు కార్మికుల కార్యాలయముల బడగొట్టి ఆల్లరి మూకలు వాటికి నివ్వబడింది. మంట లాప్సేయబడినది.

పెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 9:—ప్రారంభపు పార్లమెంటు సమావేశ మైనపుడు విదేశ మంత్రులవ్యాయం దరాజకము ప్రబలుచున్నదను ప్రపంచక మంతయు ఆక్రమణములు లేని సంధిని గోరుచున్నది. అయినను రుమాయెట్టిసంధికి నియ్యకొనుడ దనిరి.

ఇటలీ

మిత్రమండలివారి రాజకీయ సంఘము.

రోము నవంబరు 9:— రెపొలొలో మిత్రమండలివారి సభ యొకటి జరిగియుండెను. పశ్చిమరంగముననున్న మిత్రమండలి కంఠకును రాజకీయ సంఘమొకటి యీ సభయందేర్పాటుయ్యెను. ఫాక్, సర్ హెన్రీ విల్సన్, కెడోర్నా సేనానులు చేరిన స్థిరమగు ప్రధాన పైనిక సంఘ మొకటి. పైరాజీకు సంఘమునకు సహాయము చేయుచుండును.

నూతన సర్వసేనాధిపతి.

రోము నవంబరు 9:—జనరలు కెడోర్నాగారి స్థానమున జనరలు డియాజ్ గారు సర్వసేనాధిపతిగ నియమితమైరి. డియాజ్ సేనానికి ఏబదియారు సంవత్సరముల వయసు. లిచియాయం దీతడు కల్లుగునుండి, కాన్స్టాన్టినోపులుల మున కొకదాని కధిపతిగనుండెను. బేడాగ్లియో, గియాద్రినో సేనాను లీతనికి సహాయ మొనరింతురు. ఇటలీ సర్వసేనాధిపతి మిత్రమండలియందు (వెనుకటివలె సెక్కునియందుగాక) వీరి మువ్వరపరమై యుండును. బేడాగ్లియో సేనాని నలువది యేడుసంవత్సరముల వయసుగలవాడై, ఆఫ్రికా లిబియాయుద్ధములయందు పాల్గొనియుండెను. తెయసు సిజ్జా పీఠభూమియందీతడొక పటాలమునకధికారియై యుండెను. గియాద్రినో సేనానికి ఐబదియారు సంవత్సరములు వయసు. ఈతడు కొంతకాలము యుద్ధమంత్రిగనుండెను. యుద్ధభూమియందితడు జూపిన సాహసమునకు గౌరవింపబడియుండెను.

ఇటలీ పైన్యములు.

ఎదిరింపు సామర్థ్యము.

లండను, నవంబరు 9:— నిన్నటిదినమున ఇటలీ ప్రధాన స్థానములయందలి రైటరు విశేషముడిట్లు తెలియజేసెను:— శత్రువుల గమనమున కవరోధము గలిగించి, కాలయాపన మొనర్ప నిటలివారు లివెంజ్జానదిపై పన్నెండు వంతెనలను పగులగొట్టిరి. పైన్యము లీ తీరున వెనుకపోయినందువలన ఇటలీ వారి పైన్యపంక్తి నిడివి తగ్గిపోయెను. ఇపుడు వీరు ముప్పది మైళ్ళ పంక్తినిమాత్రమే సందర్శించుకొనవలసి యున్నది. తత్కారణమున రక్షణ యుద్ధతంత్రము కడుగుకొరము. పైనికులు వెనుకకు బోవుచుండేరే గాని, సమరోధాహూను విశేషముగ జూపించుచున్నారు. ముందునకు వచ్చుచుండిన వైరి పైన్యములతో వీరు పట్టుదలతోడ పోరాడుచుండిరి. సుమభూములయందభయపైన్యము లిపుడు పోరాడుకొనుచున్నది. ట్రెవిను మండలమున కొన్ని గుట్టులు తప్ప నిటలివారికి సహజమగు రక్షణ స్థానము లేచుటలేవు. ఈమెట్టలనుండి ఇటలీ పైన్యములు వైరులపై నగ్నిగోళముల గురియించుచున్నవి. అందుమూలమున ఇర్మనీయు లధికమగు నష్టముల సొందుచున్నారు.

వ్యవస్థ యనుకూల్యమగుచుండుట.

లండను నవంబరు 10: ఇటలీవారి ప్రధానస్థానమునుండి రైటరు విశేషము డిట్లు తెలియజేయు చున్నాడు:— వ్యవస్థ యనుకూలమగుచున్నది. పైన్యములు వెనుకకు బోవుటయందు వరుసదప్పటలేదు. వెనుకభాగపు కావలిపైన్యములు ప్రధాన పైన్యములను మరుగుపరచుచున్నవి. వెనుకకుబోయిన పైనికులు మరల తమ పటాలముల క్రింద మరల సేర్పడుచుండిరి. జర్మనీవారి పైనికోద్యోగులు పరుసేర్పరు ఇటలీవారి యొద్ద శరణార్థులై యున్నారు. వీరు ఇటలీభాషను స్వచ్ఛముగ మాడట్లాగలరు. శాంతియాందోళనము గలిగింప ప్రోత్సహింపవలసినదని వీరు లంచముల సేసగుచుండ బట్టుకొనబడి.

శత్రుపైన్యములను తొలగగొట్టుట

లండను నవంబరు 10:— ఇటలీవారిట్లు ప్రకటించిరి:— ట్రెవొలోయ యందలి మా ప్రభుభాగపు స్థానముల వైగవిగిన వైరులను తరిమివేసితిమి. సంగానా, పేవులోయలకునడు నచ్చటచ్చట యుద్ధములు జరిగినవి. లొరెంజాగొయెద్ద మా వెనుక భాగపు కావలి దండొకటి శత్రువుల మధ్యను జిక్కుకొని, ఎట్టకేలకు దప్పించుకొనియొక గ్రామమునాక్రమించెను. నుగానానుండి సమద్రమువరకు వ్యాపించియుండు ప్రదేశమున మా వెనుక భాగపు కావలిపైన్యములు శత్రువుల యొత్తడి లేక పోవుటచే నదినివాటి వంతెనలను విరుగ గొట్టినవి.

మిత్రమండలివారు; ఇటలీ దేశము,

లండను, నవంబరు 9:— రైటరుగారి విశేషము 8 వ తేదీన తంతి నంపును నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మిత్రమండలివారి డిటలీవారి కొనరింపలయు సహాయమును గూర్చి లాయడువాడ్లి, పెయిట్లీపు మొదలగు మిత్రమండలి ప్రధానులు రణరంగమున వేగి రెండుగంటల కాలము రాజుగారితో వంతనముండిరి. పిమ్మట వారు పరాసు ఆంగ్ల పైన్యము రణరంగమునకు బోవుచుండుటను గాంచిరి. శత్రువుల నెదిరించుట కత్యంత దైర్యసాహసములతో బోవు ఇటలీయును పైనికుల ఉన్నతోధాహమును బ్రిటిషు పరాసుమంత్రులును వారిలో నుండు అధికారులును మిగుల గొయ్యాడినై తెలుపబడినది.

యుద్ధమంత్రి లేఖ.

డియాజ్ సేనాని యుద్ధపైన్యమును కొనియాడుచు, ఇటలీదేశమంతయు, డియాజ్ గారి భూరక్త్యముల కొర కాశతోడ వెదురుచున్నదని యభినందన పూర్వకముగ డెలిముజేయుచు యుద్ధమంత్రి నూతనసర్వసేనాని కొక లేఖనువ్రేసెను.

పైన్యాధిపత్యమును మార్చిన కారణము.

కెడోర్నా సేనాని సమరకౌశలమును, పైన్యసాహసములను లోకవదితములు. పైన్యాధిపత్యమున జరిగిన మార్పునకు ప్రజలును పైన్యమును గూడ విచారించును. కాని పైన్యాధిపత్యమునకింతె కెడోర్నా సేనాని నిర్వహింపవలసిన మహత్కార్యము వేరొండుకలదు. ఇటలీవారికిని, మిత్రమండలికిని యీ మహానీయు డిపుడు సహకారమై మహత్తరమగు సేన సొవర్పవలసియున్నది. కనుక పైన్యాధిపత్యమును కెడోర్నాగారి భుజములనుండి తొలగింపవలసినదని రాజుగా రాజ్యయిడిన యుద్ధమంత్రి కెడోర్నా సేనాని కొక లేఖను వ్రాసెను.

వెన్ని సువారి ధైర్యము.

కార్యము లతిత్వరితముగ జరుగుచుండుట.

లండను, నవంబరు 11.—ఇటలీ ప్రధాన స్థానములనుండి రైటరు విశేషము డిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ఎచ్చట జూచిన నతిత్వరితగతి కార్యచరణము జరుగుచున్నది. వెన్ని సు నగరపు ధైర్యము కొని యాడదగి యున్నది. తమస్థానముల యందుండ విదేశీపుకన్యలు నిశ్చయించి యున్నారు. సెంటుమార్కును బలపరచు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

శత్రువుల ఇబ్బందులు.

లండను, నవంబరు 8:— ఇటలీ ప్రధాన శిబిరమువద్ద నున్న రైటరుగారి విశేషము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— పైన్యమును గాల ముందునకు బోవుటవలన ఆయుధములు పైన్యమును సులభమగుదాని వంపించుట ఆస్తిమీరులకును, జర్మనులకును చాల కష్టము. యెల్లె వంతెనలను, వంతెనలను, కాలవలను జర్మనులు పాడుచేయుటవలన వారి కష్టములు గొంతి యధికమయ్యెను. ఇటలీయులు తమ పైన్యములను ఫిరింగులకు ముగ్గురే ప్రోహకేసి శత్రులగట్టిగ నెదిరించుటకు ప్రయత్నములు గావించున్నారు. ఇప్పుడు మీది క్రిందుగానూ మని ఆస్తిమీరు జర్మను లికనుండుగూడ ముందునకునుచుండగలరా? లేక అటు ముందున కేగుట వలన వారిదశములు చాలపలుచనయి ఇటలీ యువలచే సులభముగ నిరోధింపబడుస్థితియందున్నవా? అయితే మిప్పుడు ప్రధానమైనదిగ నున్నది. క్రొత్తదశములు సంతోషముతో నేతెంచుచుండుటవలననివ్వజీకప్పడె తగినంతమార్పుగలిగినది. ప్రస్తుతవిషయిని గాపాడుకొనుటకు ఇటలీయులు తెల్లనష్టముల సొందుటకైన సంసిద్ధులై యున్నారు.

లండను, నవంబరు 9:—ఇటలీ ఆధికారు లిట్లు ప్రచురించుచున్నారు:—మాదశము లింకను వెనుకకు వచ్చుచునే యున్నది. ఇదివరకు తా మెన్నుకొనిన ప్రదేశము జేరినపిమ్మట వారచట నాగి శత్రుల దలపడెదరు. వెనుకకుండు దశము లింకను శత్రువుల నిలువరించి పోరుచున్నవి.

అమెరికా

జాపాను సంయుక్తరాష్ట్రముల ఒకరుబడిక.

వాషింగ్టను, నవంబరు 10:— అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములకును జపానునకును మరయొక యెడబడిక జరిగెను. దానివలన జాపాను తనకా నిర్మాణమునకుగాను వలయు నన్నిటి టక్కులేకుల నమెరికానుంచే పొంగగలదు. అందుకు ప్రత్యామ్నాయముగ నది అనేకటక్కుల బరువుగల నౌకల సంపి జలాంతర్గాములముంచుటలో నధిక సహాయ మొనరింపవలయునని తీర్మానింపబడినది.

జపాను కన్పించుచుండుటవగాను అమెరికా నావికాధికారు లెక్కుడు కలెక్షన్లను సుపయోగించుచున్నారు. ఇప్పుటికిగలిగిన ఫలితములు చాల సంతృప్తికరములుగనున్నవి. ముఖ్యముగ పొగబొంబులందు ప్రకృత్యాములు. వాటిమూలమున నౌకలయొక్క ప్రక్కల ననేకముల్ల దూరమునకును పొగను విస్తరించి ఆనౌకల శత్రువులకు గన్నదమందే చేయుచుండు. ఇక మీదజలాంతర్గాముల వలన నష్టములు చాలవరకు తగ్గగలనని నావికాధికారులు నమ్ముచున్నారు.

అర్జంటైను; ప్రజలు.

రోడిజానెరో, నవంబరు 9:—అర్జంటైను మంత్రి విజే శవంత్రితో చాల కాలము వరకు మంతన ముండి, అర్జంటైను యుద్ధ నౌకలన్నిటిలో కెల్ల పెద్దది 15-వ తేదీని అర్జంటైను ప్రజల దృష్టికి మైత్రీని నూచించుచు రయోడిజా నెరోను జేరుని చెప్పెను. ఈ సమాజేక మత్యంత్య స్నేహ భిన్నముగ పరిణమించె ననియు, ఇందు వలన దక్షిణ అమెరికా రాజకీయ దృక్పథమున మార్పు గలిగెను గావున సత్యాంత ప్రాముఖ్య మైచునయు తెలియుచున్నది.

రోడిజానెరో, నవంబరు 9:—రయోడిజానెరో శేపు పట్టణమును మూసినేయుట వల్ల వా సగ బడెను.

జర్మనీ

వైసుఫాన్సెలరు రాజీనామా నొసగుట

ఆముస్కెన్జాము, నవంబరు 9:—వైస్మిరుగారు వైసు ఫాన్సెలరు పదవికి రాజీనామా నొసగ, కైజరు వారి రాజీ నంకిరించికట్లు పెట్టిననుండి తంత్రినామరచెప్పెను.

లక్నో, నవంబరు 9:—వైస్రయన జేరుదని ప్రోత్సాహ పడుటకై నిరంతరము ముగ్ధవారమున జరిగిన దర్బారులో, సర్ జేమ్స్ మెప్టెనుగారు, జర్మను నిరంకుశాధికారముపై మన ముచేయు సంఘాతమున నాల్గవత్సరము జరుగుచున్నదనియు విజయమునకై చేయబడు ఆంక్య ప్రయత్నమున భారతదేశము తన శక్తికొలది సహాయము చేయవలయునని చెప్పిరి. ఆగస్టు నెలలో సంయుక్తరాష్ట్రములు, పంజాబువలెనే ఆనేక వైసి కుల సేవంగినదని వారుచెప్పిరి. మిరటుభాగము రాష్ట్రములో నిసంఖ్యలో మాదవంతు నొసంగినది. ఈవిషయమున బులం దుసాహు మొదటి స్థానమును, మిరటు రెండవ స్థానమును ఆక్రమించినవి. మనము జేయవలసిన కార్యము మిగుల భున మైనదనియు, ఇట్టి సమయమున ప్రయత్న లోపములను చేయక యెల్లరు సామ్రాజ్యమునకు సహాయముచేసి, ప్రపంచవిజయ మునకు తోడ్పడ వలయుననియు మెప్టెనుగారు ప్రేక్షకులను ప్రోత్సహించిరి.

స్టేరు వ్యాధి:—నవంబరు 3 తేదీని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నా మునాటికి హిందూదేశ మందంతటను స్టేరు వ్యాధిచే బాధితులగు వారిసంఖ్య 15,119 నుండి 11,875 నుండి ముడిచిరి. ఈక్రింద ప్రతిరాష్ట్రమున గల మరణములసంఖ్య వివరము లెఱుఁపబడినది:— బొంబాయి 5502; మైసూరాష్ట్రము 1208; బీహారు 131; సంయుక్తములు 789; పంజాబు 218; బర్మా 48; బుద్ధవ్యసంగకాలు 678; మైసూరు 897; మైసూరు బాదు 794; బుద్ధవ్యసంగకాలు 740; రాజపుత్రస్థానము 1030; నార్మల్స్ట్రీసు ప్రాంతములు 7; కాశ్మీరము 10.

సంస్కరణములు; అరాజకము:—క్రిందటి గురువారమునాడు కరండికారు యాజమాన్యమున సురారామం దొక బహిరంగ సభ గావింపబడెను. మా॥ వి. ఎస్. శ్రీనివాస కాశ్మీరా రాసమయమున అంగ్లోభాషితుల విభిన్నతల భుజించుచు, అధికారుల చేతినుండి పోరపాట్లకులు ప్రజాప్రతినిధుల చేతికి (కాంగ్రెసు ప్రజానికల ముఖ్యోద్దేశము ప్రకారము) మారిన దేశమున తప్పకుండ నరాజకము ప్రబలగలదనియు ప్రజల యాస్థుల కహాయము లనేకము వాటిల్ల గలవనియు వారు చెప్పి వాక్యముల కిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. అట్టిఅరా జకము సంభవించునని తలంచుట తేమియు నవకాశములేదు. కాంగ్రెసువీరు ప్రభుత్వ ప్రకారము వైస్రయంతయు దొర తనమువారి మధికారముననే యుండగలదు. అరాజకములను యూరోపియన్ వర్తకుల కంటె ప్రజల చెక్కును నష్టము లు గలుగుట సహజము గావున వారాత్మలాభాధమై అట్టి యరాజకము గలుగవలె బాగును. యూరోపియన్ బుణి వారులు భయపడు తేమియు నాధారము లేదు. హిందూదేశ దొరతనమునకు దేశక సంస్కరణములు బహుగల యనను. ఏలనోరాష్ట్రము దొరతనములకు స్వాతంత్ర్యము నొసగి వారిని నిరంకుశాధికారులుగా చేర్చివత్ దొరతనమువారి యధికారమునునుండునపు డట్టి స్వాతంత్ర్యములను లాభముండ జాలదు. కావున కాంగ్రెసువీరు ప్రభుత్వమునందలి సంస్కరణము లన్నియు ప్రూత్తిగ నియుపయోగమునని వారు గట్టిగ పట్టుపట్టవలయును.

జాతీయనిధి

పారిశ్రామిక సంఘము (చన్నపురి)

(1906 సం॥ న ఫాపితము)

జాతీయనిధిస్థాపనమునకు కారణము

జాతీయైక్య రాజ్యభివృద్ధి ఎంతయు పరిశ్రమలమీదను, వర్తకముమీద నాధారపడి యున్నదని. వీనిని అభివృద్ధి జేయుటయే మనాత్మార్థము. ప్రభుత్వసహాయముచే ప్రజలు చాల వరకు వీనిని ఆభివృద్ధి చేయ నగును. కాని పరోపకారభువీలులగు ప్రజాసేవకులు దీనిని సాధించినచో సాధ్యమగును. ఈ ఉద్దేశముతోనే కీ॥ శే॥ జి॥ సుబ్రహ్మణ్య య్యగారు పారిశ్రామికోద్యమసోషల్యార్థము ఒకనిధి నేర్ప రచనలయనని ప్రజలకు విజ్ఞప్తినిచ్చియుండిరి. 1905 సం॥మున ఈ యద్యమము దేశమందెల్లదలను పరివ్యాప్తమైనది. చన్న రాజధానియందు గూడ ఈ యద్యమము వ్యాపించినది. సంక త్సరమున నొకసారి పండుగదినమున సంతోష పూర్వకముగ మనమందరము కొంచెము స్వాధ్యత్యాగముతో జాతీయనిధికి సమర్పించుట మనవిధి యని సు బ్రహ్మణ్య య్యగారు తెలియజేసియుండిరి. దక్షిణ హిందూదేశమున దీపా వళిదండుగ ఎల్లరు గొప్పపర్యవసము. ఆరోజున జనులందఱు సంతోష పూర్వకముగ జాతీయనిధికి కానుకలను సమర్పించు టకు నిర్బంధించెదరు. కాన దీపావళినాడు పత్తనములందును పల్లెలయందును ఇంటింటికీగి ప్రతిసాలున సామ్యము వనూలు చేయవలయును.

అంచనా.

ఇంతవరకు మహాభావులందఱో మాను దీపావళినాడు ప్రతి సంవత్సరము సాయ మొనర్చినందులకు కృతజ్ఞులము. ఈ సాలున కూడ మమ్ము నాదరించెద రని నమ్ముచున్న వారము. ఎచట జూచినను యుద్ధానంతరమున పారిశ్రామికాభివృద్ధి గాంచనగునని వినుచున్న వారము. గాన ప్రతివారును దీనిని గూర్చి కృషిసల్పి ఎట్లు పరిశ్రమలను ఆభివృద్ధి సేం దిం ప వలయునో అట్టి మార్గములన ర య వ ల యు ను. దేశమున రాజకీయ మార్పులు కలుగనున్నయని. ఇట్లాది ప్రతి వానిని సుశ్రద్ధము.

యుద్ధానంతర పరిశ్రమ వర్తకములు.

యుద్ధానంతరమువరకు మనము నేచియుండగూడదు. తక్షణము మనము పరిశ్రమల గూర్చియు వ్యాపారముగూర్చి యోచించి పనులను ప్రారంభించవలెను. వర్తమానమున బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున నపుడే యుద్ధానంతరమువరకు నేచియుండక స్వదేశీపరిశ్రమలను అంగీకరించు తమసామ్రాజ్యమున దెల్లదలను నెలకొల్పి ప్రబలప్రయత్నముల గావించి సముదాయలనిశేషాభి వృద్ధి గావించుచున్న వారు. తక్కువులతో సమానముగ వర్తక మును పెంపొందించ జేయుచున్న వారు. పరిశ్రమలందు కూడ తక్కువుల కంటె ఎక్కువగ పురోవృద్ధిని గాంచు చున్నార. ఎచట జూచినను దొరతనము వారు తోడ్పడు చున్న వారు.

మనము కూడ బ్రిటిషువారివలె ముందంజవేసి కార్య మునకు కడంగవలయును. యుద్ధానంతరమున పారిశ్రామిక వణి క్షంభవము నూతనోద్దేశమును బొందునని మనమందరము ఉన్వి యలారుచున్నారము. జన్మనీతో మనదేశము ముమ్మందువ్యాపార ముజేయ నేరదు. ఇదివరకు విదేశీయులు మనకు అనుదినోప యో గమునకు అన్ని వస్తువులను సరఫరాజేయుచుండిరి. కాన వారివై నాధారపడిక ఆ యావస్తువులను మనమే స్వంతముగ తయారు చేసికొనుటకు మన మందరము కృషి సల్పవలయును. ఆమెరి కా సంయుక్తరాష్ట్రములవారును, జపానువారును తమ వర్తక మును విస్తరించ జేసికొనుటకు అభ్యుదయ ఆవకాశముల నన్ని టిని వైకొనుచున్న వారు. హిందూదేశమునలేని వస్తువులన్నీ టిని జపానుగ్రహించి వానిని విస్తారముగ నిర్మించి ఇండియా కంటె అమిత లాభమును బడయుచున్న యది. అమె రికా వారు గూడ ఇట్లే చేయుచున్న వారు. అమెరికావారు జపానువారును వర్తమాన ఘోరసంగ్రామము చే విదేశీయులనుండి ఇండియాకు వస్తు సముదాయము రాకుండు టకు చిరులేకుండుటందేసి అపూర్వమగునట్టియు అమిత లాభ ములను తియుచున్న వారు. హిందూదేశము మాత్రము మిన్నకున్నది. తక్షణము మనముకూడ జపానులమెరికావారివలె అభివృద్ధి కొరకు పాటుబడి స్వదేశీవస్తువులను నిర్మించుకొని ఒకటవై యుద్ధానంతరమునందు నందునట్లు ప్రయత్నించవలెను. కాని జాతీయనిధి పారిశ్రామిక సంఘమువారి ఆవర్గకములను తొల గించి దేశము నుద్ధరించుటకై వై నుదహరించిన విధానమును

నవలంబించి పారిశ్రామికలనును ఇతర వర్తకులకు పోత్సాహ మొసంగుటకు పూనుకొనిరి. కాన పాటులందఱు తోడ్పడి వారి యత్నములను సఫలీకృతము గావించి దేశము నుద్ధరించవలయు నని గోరుచున్న వారము.

నిజమైన దేశభక్తి.

దేశభక్తి మంచిగుణము. శక్తివంచనలేక నిష్కాపట్య ముగ దేశాభ్యుదయమునకు పాటుబడువాడే నిజమైన దేశభ క్తుడు. భరతభంధపు పరిశ్రమలను వికాసంపజేయుటయే మన పరమావధి. అక్కతన మీరందరము సాయ మొనర్చవలయును. విద్యాధికులే పారిశ్రామికాభివృద్ధికి కారణభూతులు. కాన దేశవం దెల్లరకును విద్యను గరపవలెను. ప్రకృతిశాస్త్ర విష యములయందు తరిగిను జేయుటకు మా॥ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారును, రా॥సా॥ సి. కణ్ణుల నెట్టిగారును 25, 50 రూప్యముల విలువగల రెండు విద్యాధి పేతనముల సేవంగిరి. 10, 15 రూప్య ముల పొందుచున్న యువకులు గూడ గలరు. ఇవన్నియు ప్రారంభ విద్యనిమిత్త మియబడినవి విద్యాధి పే త న ము లు పారిశ్రామిక ప్రకృతి శాస్త్రములయందు గూడ పరిజ్ఞాన మును బడయుటకు పరికొన్ని పేతనముల నొసంగుటకు పూను కొంటిమి. ఇవన్నియు దేశమందు పరిశ్రమలు వృద్ధి గాంచుటకు తోడ్పడును. కాన దేశమందున్న బీదసాద లందరను మాకు సహాయ మొనర్చునని నేమచున్న వారము.

దివానుబహదరు ఎస్. కృష్ణస్వామిరావు సి. వి. ఏ.

ఏ. రంగస్వామయ్యగారు.

సి. గోపాలమోహన్

గౌరవ సంయుక్త కార్యదర్శులు

జాతీయనిధి పారిశ్రామిక సంఘము

మాంటురోడ్డు మదరాసు 15-5-17

యూరోపియన్ సంఘము:— యూరోపియన్ శి సంఘ ముయొక్క అన్ని కాళ్ళును ఈ నెల 2, 3 వ తేదీలను కల కత్తాలలో సమాజేకమైనవి. మా॥ సర్ ఆర్చిబ్యుక్టు మైరుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. అధ్యక్షుడు దీర్ఘచగు ఉపన్యా సము సేసెను. తమందఱు నొకచో సమాజేకము గావించి నది ప్రస్తుత ప్రాముఖ్యస్థితి. ఈ సమయమున తా మూహకొన గూడదు. అడుగనిది అమ్మయైన బెట్టును. ఇదివరకు తమయాత్మ బంధువులగు పాలకులు తాము విశేషముగ నెద్దానిని గోర నవసరము లేకుండగనే తమలాభముల కెట్టి నష్టములను వాటి ల్లకుండునటల జేయుచుండిరి. ఇప్పుడట్లుకాదు. తాము జాగ రూతులయి యుండవలయును. ప్రస్తుతము అంగ్లోఇండియను లందు గలిగిన రాజకీయచలన మిదివరకెన్నడునుగలుగలేదు. ఈ యుత్సాహము నింతటితో బోసీయక దీనినెల్ల కాలమును పో సిందు చుండు మార్గము నరయవలయును. అధ్యక్షకోపన్యా సాంతము కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. కార్యక్రమము రహస్యము గావున ప్రతికటకు తెలుపబడెదు. కాని దానిలో చాలవరకు వారు రాజప్రతినిధి మాంటురోగారల కల్పించు విజ్ఞాపనయందు తెలుపబడగలదు.

కటక పుర వార్తలు.

ఘోరహత్య:—కటక పురమున సొక మహమ్మదీయ యువకుడు సుమారు 18 వత్సరముల ప్రాయముగలవాడు 10. సంవత్సరములు గల యొకస్వబాలి భారతీకు తనతో సవిగమింప మునకు దొడ్కొనిపోయి చేతనన్న యుమ లాపె కంఠమునకు విగియింపగ నాగబాలక హృత్తి సెందెను. నేరగాడు కారా గారమునకు వెంటనే గొనిపోబడెను. శే నేమైనదియు నింకను తెలియలేదు.

చలిజ్వరము:—ఈ ప్రాంతమున చలిజ్వరము ప్రతియుం టును బతులను పీడించుకొని తీసుచున్నది.

హితకారిణీసమాజము:— ఈ సమాజము సుమారు రారు మాసముల క్రిందట నెలకొల్పబడిన దనియు, సమాజమునకు సంపాదకుడుగా నుండు నతడు ఎచ్చటికో యేగ ననియు చందాదారులలో సెక్కుకొని యొద్ద నెలకు రూ. 0-2-0 చొప్పున పుచ్చుకొనుచు వారికేదిధమైన పత్రికలుగాని పాత్ర ములు గాని ఆదియ్యు లేదనియు తెలియవచ్చుచున్నది. నమా బాధితులు మాతృభాషాభివృద్ధికై పాటుపడుదురు గార !

సర్క్లాడుపిలుగారు:— క్రిత్తికేసు లగు సర్ పార్థి యాకిగుగారి స్థానమున పిలుగారు రెండుక్రాసు అంబ్యులెన్స్ సంఘముల ఆశ్రితమున స్వీకరించిరి.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Great Britain

Ministers on the War.

Optimistic Speeches at Lord Mayor's Banquet.

Ministerial Views on Russian and Italian Crisis.

LONDON, November 11.

At the Lord Mayor's banquet at the Guild Hall to-night four hundred guests were present. The banquet was of the most modest proportions as regards food, and except for turtle soup, the same meal could have been had anywhere for three and six pence. Wine was in consonance, and a bottle of champagne was shared between half a dozen. The meal lasted forty minutes. Lord Curzon, proposing the toast of the Allies, said it was only by combined concentrated harmonious and unselfish action by all the Allies that we could obtain victory and a world peace. The Allies now really comprised seventeen States, while an additional nine had broken off relations with the enemy. These peoples had been drawn together—he would not say to crush the German sovereign and people—but to crush the spirit of overwhelming military arrogance and military force in the most brutal, most crude, most organised, and most scientific form which animated them. He referred to the day, when United States troops marched through the streets of London, and the day when they received their baptism of fire in France as historic both in the annals of the war and in the history of the two peoples. Alluding to Russia and Italy he offered our respectful sympathy in their hour of trial and trusted that Russia would pierce the sombre gloom momentarily hanging over her. Italy had yet not been broken. She was now with superb self-control bracing herself to meet the invader. The presence of M. Painlevé and Mr. Lloyd-George in Italy was the best guarantee of what the alliance stood for. "The Allies have been fighting for three years with one heart and one mind. Shall not the future find them more and more with one strategy and one front? Of all this commotion may there not arise greater unity of direction and control rendering the alliance a more effective instrument?" (Cheers.)

Sir Eric Geddes on Submarinism.

Replying to the toast of the Imperial Forces, Sir Eric Geddes declared that on all questions of broad naval strategy there was complete agreement between the Admiralty and the commanders of the great navies afloat. Submarinism had not yet been defeated, but for the present it was held and would be finally defeated. (Cheers). But he did not wish to lull the country into a sense of security and complacency. On the contrary he urged that there had been no moment in the war when there was greater need for steadfastness, courage, determination, and solidarity. Our losses in ships had been very heavy, and, although they were being steadily reduced they were still heavy; hence the great need for the reduction of imports, increased home production, and increased shipbuilding. The sky was momentarily overcast. A great storm was sweeping over the Russian sky, and a passing cloud was obscuring the Italian sun. But the cloud would pass. Moreover the enemy was suffering from a shortage of essential supplies, want and disintegration. It was a significant fact that the enemy was constantly initiating peace terms. "He had been accused of optimism as it optimism were a crime. Picture to yourselves a fighting bulldog with fangs fixed in the enemy's throat, body braced, and tail wagging. Is he a pessimist? No, he is an optimist born of the determination of optimism and courage". So it is with us (cheers), but we must provide for a long war and conserve our resources. If this is done a real peace might come more suddenly than we dare to hope".

Lord Derby, who also replied to the toast said the morale of the army had never been higher than to-day.

Mr. Bonar Law on Russia.

Mr. Bonar Law, replying to the toast of the Ministry, speaking of the temporary lowering clouds said the future of Russia was a sealed book, but we need not despair. No nation had ever won or deserved freedom which was not prepared to fight for it and which was not ready to strain every nerve and drive out the invader.

Mr. Bonar Law proceeded to pay a great tribute to the Dominion troops to whom Englishmen never grudged praise. But the Germans alleged that we left all the hard fighting to the Dominion troops. None knew better than the Dominion troops that nothing they had done had not been equalled by the deeds of their British comrades. (Cheers). He proceeded to review the general military situation, and emphasised that Germany had secured complete control of the armies of her allies. Such control did not exist and could not exist to the same extent among our allies because we were a league of free peoples, but a step had just been taken which would make co-operation closer than it had ever been. To-day an Allied Military Staff of France, Britain and Italy had been created. (Cheers). It would sit permanently and solve military problems as a whole, and as a result of its creation the whole front from the Channel to the Adriatic would in future be treated as one.

The Enemy's Great Advantage.

The enemy's great advantage was that he could move on internal lines, which we had to move, not across the diameter, but around the circumference. He refused to probe regarding Italy, but believed the Italians would be able to hold the enemy until aid came from the western allies. He thought the German attack on Italy was partly actuated by the hope of dividing the Allies, and partly to keep up the spirits of the German people, but Germany would never win the war until she defeated the French and British armies in the west. He did not see any prospect of an early peace. It was now a question of nerve and staying power. All the belligerents staggered beneath the load. It was a question of who was going to fall. He knew the hearts of our soldiers and sailors and those of the Allies would not fail them. (Cheers.)

The Blockade.

French, British and American Representatives Confer.

LONDON, November 11.

It is officially announced that the members of the American Mission conferred with the British and French representatives on economic questions connected with the blockade, and there is every prospect of a completed agreement. Further conferences are pending.

Indian Army Officers and Pensions.

LONDON, November 11.

In the House of Commons, Mr. Fisher, stated that the question of extending to Indian officers and the Indian Army Reserve of Officers the provisions of the Royal Warrant of August, 1917 relating to officers' disability for pensions was being considered.

Indian Troops in East Africa.

Inquiry into their Condition.

LONDON, November 11.

In the House of Commons Mr. Macpherson stated that a special inquiry was being made into the condition of Indian troops in East Africa, particularly into their medical equipment, convalescent treatment, and rationing.

Colonel Yate asked:—When will reports of an accredited correspondent accompanying the forces in the East Africa, appear in British and Indian newspapers?

Mr. Macpherson replied:—When any report is received it will, doubtless, be published. I understand that the correspondent is at present on the sick list.

Pacifism Resented.

LONDON, November 11.

Following the recent Pacifist meeting, the mob wrecked the Independent Labour Office near Consett and set them on fire. The flames were extinguished.

Successful Air Raid.

Bruges and St. Denis Westrem Bombed.

LONDON, November 11.

The Admiralty says:—The Air Service bombed St. Denis Westrem and Bruges docks on Friday night. Large quantities of explosives were dropped with good results causing fire in Bruges docks. All our machines returned.

Palestine for the Jews.

Important British Declaration.

LONDON, November 11.

Mr. Balfour has communicated to Lord Rothschild on behalf of the Government, an important declaration of sympathy with Zionist aspirations. He stated that the Government view favourably the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being understood that nothing will be done to prejudice the civil and religious rights of non-Jewish communities in Palestine or rights and political status of the Jews in any other country.

The "Jewish Chronicle" hails the declaration as marking a new epoch for the Jewish race.

War Aims Publicity.

Mr. Hall Caine's New Post.

LONDON, November 11.

Mr. Hall Caine is undertaking the direction of cinema films for the National War Aims Committee for the purpose of acquainting the public of the issues at stake.

Mr. Montagu in India.

How His Duties at Home are Discharged

LONDON, November 11.

(Delayed in transmission.)

Important questions not of great urgency will be decided after the views of the Secretary of State are obtained by telegraph. Questions of less importance will be decided in department in accordance with the ordinary procedure. Lord Islington will represent the Secretary of State in the Ministry and the Parliament.

The Silver Market.

LONDON, November 11.

Messrs. Montagu's silver report says:—A certain amount was offered daily. The tone of the market was heavy so buyers were shy. The China exchange also showed weak tendency.

The net imports of silver into India during July were 6,406,825 ounces and from April to July inclusive were 33,702,629 ounces of which the Government of India was responsible for 30,552,487 ounces to be minted into eight hundred and ninety lakhs.

Winter Racing.

LONDON, November 11.

The railway executive is favourably considering scheme to permit limited number of winter race meetings.

Press Opinions on Recent Events in Russia.

[Delayed in Transmission.]

ALLAHABAD, November 11.

LONDON, November 10th. The "Times" in a leader while it does not pretend to say whether or not this is the crisis of the Russian revolution declared that it is impossible to believe that the real Russia will ever consent to make a separate peace or to

TELEGRAMS.

acquiesce in all the extravagances of the Loviet manifestoes. It awaits events in the confidence that Russia's honour, her proved military valour and her instinct for decent orderly life will remain their proper influences.

The "Chronicle" recalls that the proofs that M. Lenin is a paid German agent have been before the Russian public for months and it is impossible to believe that the patriotic sensible majority will sit down helplessly under such a "coup d'etat." The maximalists are a very small body.

A Russian writing in the "Daily Graphic" describes M. Trotsky who is associated with M. Lenin as Russian Jew whose real name is Bronstein. (Pioneer's Cable).

ALLAHABAD, November 11.

LONDON, November 10th.—A leader in the "Times" commenting on the incident in the Imperial Legislative Council ending in Sir Michael O'Dwyer's apologising says: We are glad to observe that he did not withdraw his criticisms. Our view on this incident is that instead of reproving the Lieutenant-Governor the Government of India should themselves have taken the earliest opportunity of reprobating the tendencies he condemned. In this as well as in order directions they seem to have neglected later to exercise their proper influence. A cry has been raised not without justification that the Government of India are impairing the authority and influence of the Provincial Governors.

Kitchener's Army in India.

LONDON, November 11.

Replying to a question by Mr. Jowett whether soldiers of Kitchener's army stationed in India were liable to be kept there after war, Mr. Macpherson stated that release of men from the army after the war would depend on the conditions then. It was impossible to forecast those conditions, or what priority could be given to particular classes of individuals.

France

Premier Returns.

Inter-Allied Conference to Meet in Paris.

LONDON, November 11.

PARIS.—M. Painlevé has returned from Italy. He presided over the Cabinet. It was decided that inter-Allied Military Conference should meet in Paris.

Probable Composition.

LONDON, November 11.

PARIS.—The "Temps" states that the Allied Supreme Council will probably comprise the Premier, and a member of the war Council of each country meeting twice monthly. They will examine the plans of the various staffs, reporting on operations carried out. Commanders in Chief will still be responsible to their respective Government.

Supreme War Council of Entente.

LONDON, November 11.

PARIS.—It is semi-officially stated that supreme War Council of entente will formally meet at Versailles where inter-allied general staff will also be established.

Sequel of Bolo Case.

LONDON, November 11.

PARIS.—As a sequel to Bolo case, Court of Cassation has dismissed monier, first president of Court of appeal which is maximum penalty for unprofessional conduct. It was monier who introduced Bolo to Humbert, proprietor of the journal.

Russia

Preliminary Parliament Dissolved.

LONDON, November 11.

The Petrograd agency has issued a statement that at an extraordinary meeting of the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates yesterday afternoon the president M. Trotsky declared that the Provisional Government no longer existed. Some ministers have been arrested and the Preliminary Parliament dissolved.

The Soviet's Proposals.

M. Lenin who was received with prolonged cheers made a speech in which he outlined three problems before the Russian democracy, first the immediate conclusion of the war for which the new Government must propose an armistice, second, the handing over of land to the peasants, and third, a settlement of the economic crisis. The assembly then passed a resolution in favour of the most speedy settlement of these problems. At the close of the sitting a declaration was read from the representatives of the Minimalists of the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates stating that they disapproved of the "coup d'etat" and withdrew from the Petrograd Council. The Congress of Workmen's and Soldiers' Councils has elected its officers, namely, fourteen Maximalists and seven revolutionary Socialists.

Situation Obscure.

LONDON, November 11.

Reuter's Petrograd correspondent wiring on the 7th instant, says that at present there has been no bloodshed and only a few minor street collisions have occurred. The situation is obscure. 435 delegates have arrived for the Conference of the Councils of Workmen's and Soldiers' Delegates of all Russia, and 335 of them are maximalists. The delegates of the Baltic and Black Sea Fleets have declared in favour of giving all power to the Councils of Workmen's and Soldiers' Delegates. Three Cossack regiments are now in Petrograd and they have informed M. Kerensky that they are prepared to support the Government. There is no compromising.

TELEGRAMS.

Maximalists Seize Winter Palace.

Another message from the correspondent says that the Maximalists have occupied the Winter Palace and also the Premier of the General Staff. The former was guarded by a women battalion and cadets who surrendered after some gunshots from the cruiser "Aurora" and Peter-Paul fortress on the opposite bank of the Neva, and also fire from the machine guns of the armoured cars and red guards.

The Attack Described.

LONDON, November 11. The Petrograd correspondent of the Associated Press amplifying the account of the attack on the Winter Palace says there was a constant fusillade from machineguns, troops at the palace returning the fire briskly. Fighting continued until midnight. Armed Workmen and Soldiers' Councils' cars dashed up and swung into action in front of the Palace Gates amid the flashing explosions of the cruisers' shells.

Decree to Confiscate Estates.

Approved in W. & S. Delegates Congress.

LONDON, November 11. PETROGRAD.—The Congress of the Councils of Workmen's and Soldiers' Delegates has approved a decree confiscating large estates and also appanages of monasteries, which will be handed over to agricultural committees until the meeting of Constituent Assembly. The decree declares that mineral products belong to the state and that every citizen is entitled to own as much land as he can cultivate himself without hired labour.

Cossack Confederation Under National Government.

ALLAHABAD, November 11. LONDON, November 10th.—The "Matine's" Geneva correspondent says that the Don Cossack and the whole of the Steppes the mountain districts of the Volga and the Caucasus have decided to form a confederation of Cossacks of southeast Russia to create a solid Russia under a national war Government of same parties in the country. The party in the preliminary parliament and the Moscow political party have joined the Cossacks who are headed by the former Commander-in-Chief General Alexeff.

Aaland Islands Occupied.

LONDON, November 11. COPENHAGEN.—A private wire from Ulsaborg received in Stockholm says that the German troops have landed on Aaland and occupied most of the islands.

Germans Land in Helsingfors.

LONDON, November 11. A telegram from Stockholm says a newspaper there reports that the Germans have landed at Helsingfors.

Italy

Allied Political Council.

LONDON, November 11. ROME.—The Allied Conference at Rappallo created a Supreme Political Council of the Allies for the whole western front to be assisted by a permanent Central Military Committee composed of General Foch, General Sir Henry Wilson and General Cadorna.

General Cadorna's Successor.

LONDON, November 11. ROME.—General Diaz, the Chief of the General Staff, has succeeded General Cadorna.

New Commanders Described.

LONDON, November 11. ROME.—General Diaz is aged fifty-six. He is said to combine the brilliant intellect of the south with the solidity of the north. He was a colonel in Libya and commanded an army corps in the Carso. Generals Badoglio and Giardinio have been appointed to assist him. The "Giornale d'Italia" in this connection states that the supreme command will no longer be confined to one man but to these three. General Badoglio is aged forty-seven and took part in the campaigns in Africa in 1895-7 and in Libya. He commanded an army corps on the Bainsizza Plateau. General Giardinio is aged fifty-three and was for some time War Minister. He has been decorated for valour. He served mostly with the Bersaglieri.

A Message from the War Minister.

The Minister of war has sent a letter to General Diaz mentioning that he has always recognised his very high and military qualities and that his Army Corps has always been brilliantly led in good and ill-fortune. He sends greeting in the name of Italy which waits and hopes.

Motive for the Change.

ROME.—The Ministry of War has sent a letter to General Cadorna emphasising that the army and country will feel the change and that the name of Cadorna is a symbol of skill, bravery, firmness, and vigour. The King has decreed the sacrifice in order that General Cadorna shall make still greater contributions to Italy's and the Allies' task.

Feverish Work Everywhere.

Fortitude of Venice Admirable.

LONDON, November 11. Reuter's correspondent at the Italian headquarters wires:—Feverish work is going on everywhere. Venice is giving an admirable example of fortitude. The foreign Cossacks have decided to remain at their posts. The work of strengthening the Mark's continues as usual.

Italian King's Proclamation to Forces.

LONDON, November 11. ROME.—The King has issued a proclamation that the nation has never had to face greater difficulties or trial, but we shall confront the adversity with virile intrepidity. Soldiers will once more carry forward the tattered standards by the side of our Allies.

Cowardies discord or recrimination is treason. The enemy reckons on breaking up our spirits and solidarity even more than on Military Victory. Let Unanimous reply be that we are all ready to give everything for victory and honour of Italy.

Germany

Vice-Chancellor Resigns.

LONDON, November 11. AMSTERDAM.—An official telegram from Berlin says that the Kaiser has accepted the resignation of Herr Helfferich of the post of Vice-Chancellor.

A German Warning Against

Hopes in Russian Situation.

ALLAHABAD, November 11. LONDON, November 10th.—The "Kölnische Zeitung" prints a warning against basing too great hopes on the recent events in Russia.

Russian Resistance Disappoints Germany Sure of Enemy Defeat.

ALLAHABAD, November 11. LONDON, November 9th.—Reliable information states that the German high command decided on the stroke against Italy as the line of least resistance, and as a result of the defeat this year on the western front, they thus return to the policy of assaulting the allies in detail with the hope of eliminating one at least. The position of the Russian army which has hitherto been holding up 110 divisions has been disappointing to Berlin where it was hoped that large reinforcements from there would be available against Italy. Germany is throwing in all she can now to score before the United States comes into the field. The great German dread is winter food riots. Berlin papers recognize that submarine warfare is not succeeding and that their air raids are valueless. The Germans are campaigning with money to corrupt certain people and secure support for their peace movement. The military value of their success against the Italians is not great as even with Italy and Russia on the defensive attacks by France, Britain and America still mean a sure enemy defeat.

Egypt

The Gaza Victory.

Official Report of British Advance.

LONDON, November 11. An official communique from Egypt says:—We assaulted and captured on Tuesday night lightly held works southward of Gaza and continued to advance upon the right to Alimuntar dominating Gaza from the south-east. We advanced on the left to the Sheikredwan fortifications a mile northward of the town and pushed through the town during the day reaching the mouth of Wadi Hesi, eight miles to the north of our original line. Our Sheria forces also successfully continued to advance north-westward. The Turks still occupy some trenches east of Gaza, but there are indications of a general retirement northward. Our aeroplanes inflicted losses on the retreating Turks, and also on concentrations at railheads. Our captures of prisoners and guns have been considerable on the whole front.

The Fighting Described.

LONDON, November 11. Reuter's correspondent at the Egyptian headquarters in a despatch dated the 7th inst says:—Gaza is ours and the enemy is in full retreat all along the line. Large quantities of war material and guns have fallen into our hands. The Turks began to weaken last night after successful operations against their right by London troops. The Irish dismounted yeomanry supported by Anzac cavalry, and East Anglians who attacked west of Gaza sector last night at eleven-thirty, while West Country and Indian troops advanced against the eastern defences. The Turks destroyed some ammunition dumps but the booty was great in this operation which resulted in a great victory, due largely to the strategy of General Sir Edmund Allenby who outflanked the Turk left and right thus annulling all the advantages of their positions. His efforts were nobly seconded by the self-sacrifice, courage, and persistence of all ranks who endured every hardship cheerfully and defeated the enemy in every encounter. Troops are now busily pursuing the Turks whose lines of retreat are being heavily shelled by naval forces. Yesterday's operations consisted of a faint against the Turkish rear followed by a heavy flank attack upon their main defences on the left which fell successively before the irresistible onslaught of London troops and the Irish. One of the features of yesterday's fighting was the remarkable stand which Welsh and Home Counties troops made against a Turkish attempt to get round our right. The sound of heavy guns is still audible indicating that the Turks are still receiving severe punishment.

General Allenby's Brilliant Strategy.

LONDON, November 11. Reuter's correspondent at the Egyptian headquarters in a despatch dated the 6th inst, says our achievements are again excellent. To-day we attacked enemy positions at dawn north and north-west of Beersheba attaining all our objectives with a goodly bag of prisoners and guns and war material. The new positions threaten a part of the Turkish line and will probably compel the Turks to evacuate the sector. Fighting still continues. To-day's offensive took place on a front of twenty miles. Owing to the capture of Beersheba, we were able to outflank the main Turkish line extending originally from

Gaza to Beersheba consisting of four elaborately organised system with connecting trenches and scattered redoubts. The Beersheba system which was most isolated fell into our hands, thanks to the brilliant strategy coupled with a sudden onslaught which turned the enemy's position by cutting off supplies along the Hebron road and threatening the Jerusalem Shiria Railway which apparently disturbed the whole of his defensive plans as he suddenly obliged to meet a menace east when all the principal defences faced south-west. Unavoidable delay due to our advancing across long tracts of sandy waste enabled him to dig trenches across the line of our advance but mixed elements of regiments and divisions which were thrown against these positions bear evidence to confusion in which his organisation was involved. Instead of meeting frontal attack upon which he apparently counted, he found General Allenby's forces threatening to enclose him within a pair of claws which were ever gripping more tightly. The execution of General Allenby's plans entailed a tremendous physical strain on all ranks but their exceptional fitness has been proved at every call.

Of the Enemy Fighting.

The Welsh and Home Counties' troops opened the fighting this morning on the right flank of our attack and they rushed Kuweilfa Ridge, ten miles north-east of Beersheba in a furious onslaught after marching the greater part of the night practically annihilating one battalion and capturing numerous prisoners and a few guns. The Turks apprehending this move, had concentrated in some strength and counter-attacked vigorously recovering a little of the lost ground, but our men were as steady as rocks and beat off the efforts most successfully, while dismounted yeomanry attached trenches covering station and bridge Sheria at midday. We had mastered the whole line in this sector by evening and had advanced the intervening three miles and occupied the place itself. Four guns were captured on the left flank. Yeomanry and Londoners and Irish attacked the Kawukah system, one of the main features of the Turkish line. It was a veritable labyrinth of trenches with extensive wiring but the enemy was completely deceived by our tactics and so impressed by the threat further east that it was comparatively lightly held and speedily succumbed to a dashing assault.

New Zealanders Beat off Attack.

Throughout the operations the weather was unfavourable due to a heat wave, a most unusual thing in November. The men were described as going into action with their tongues hanging out like a pack of hounds. Yesterday New Zealanders had a sharp brush with the enemy who attacked with fixed bayonet, but were driven off by machineguns, losing three hundred casualties.

Further British Advance in Egypt.

LONDON, November 11. Egypt communique says:—Our mounted troops advancing rapidly have captured another four hundred men and ten guns. Our line now runs in southeasterly direction from Hamameh to two miles north of Arakelmeh on central railway, or generally ten to six miles north of Widihiel. We have occupied Askalon. Our aeroplanes continue to bomb retreating bodies, also important centres and communications dropping three hundred bombs during the day. The captured guns number over seventy, including several five point nine inch guns.

Allenby estimates the enemy's casualties amount to ten thousand, exclusive of prisoners.

Brilliant British Success in Egypt.

LONDON, November 11. A Egypt communique says:—A whole Turkish Army is retreating northward bombed by British aeroplanes. The enemy on our right is retiring on the Hebron. We hampered his retreat capturing prisoners and transport. Our mounted troops, advancing through Jamameh and Huj, thirteen and nine miles respectively eastward of Gaza have reached the south bank of the Wadihesi which is twelve miles north of the old Turkish front and have thus established contact with our forces advancing from Gaza. Latter forces captured the north bank of the Wadi Hesi and Herbieh, reaching railway and turning the enemy's prepared position on this Wadi. We also captured Turkish coastal railroad at Beithanun and are pursuing the enemy in the direction of the Wadihesi. We captured over forty guns. The British Navy, assisted by the French's Active co-operated throughout bombarding the enemy's communications near the coast and affording other valuable assistance.

Siam

Great Floods in Siam.

LONDON, November 11. BANGKOK.—There have been unusually great floods, damaging the rice crops; railways have also suffered.

Argentina

Rio De Janeiro Closed.

LONDON, November 11. RIO DE JANEIRO.—A decree has been issued, closing the port of Rio de Janeiro.

East Africa

Enemy Abandons Possessions.

LONDON, November 11. An East African communique says:—Between October 23rd and November 8th, the British southeast of Mahenge drove the enemy east, capturing 142 Germans and 140 Askaris. The Enemy evacuated Mwangire and is now retreating towards Liwale. Our advance continues in Lukeledi valley. The enemy abandoned material including a naval four inch gun.

TELEGRAMS.

Argentine and Brazil. A Testimony of Friendship.

LONDON, November 11.
RIO DE JANEIRO.—The Argentine Minister had a long Conference with the Minister for Foreign Affairs, whom he informed that the largest Argentine cruiser would visit Rio de Janeiro on the 15th instant as a testimony to the unchangeable friendship between the Argentine and Brazil. The conference was most cordial and is considered most important from the point of view of its effect on South American policy.

America

U. S. Japan Agreement. Combatting Submarinism. New and Effective Devices.

LONDON, November 11.
WASHINGTON.—A further agreement has been reached between the United States and Japan whereby the latter receives sufficient steel plates to carry out her shipbuilding programme and undertakes to furnish a large tonnage and extend her co-operation in the warfare against submarines.

The United States Shipping Board is applying more drastic regulations for reducing the visibility of ships. Remarkable results have been achieved, especially with smoke bombs which have enabled vessels to create artificial fog extending a great distance and resembling natural fog. Although the zone of sinkings was formerly confined to the English Channel and the British, Irish, and French coasts and has now been extended to the Azores, the Shipping Board is confident that the losses from submarinism will continue to decline.

British Front

Hostile Artillery Activity.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique to night reports considerable activity by hostile artillery. Our artillery carried out the usual counter-battery work, and a bombardment of the battle front.

Aviators assist in Raids. Twenty Enemy Machines Felled.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique with regard to aviation, says that low-flying machines on Thursday co-operated with infantry in raids on trenches and fired many rounds at troops and machine-guns. Numerous bombs were dropped on trenches and billets in the daytime with good results. Unfavourable weather prevented bomb-dropping by night. Fourteen enemy machines were brought down and six driven down. Ten of ours are missing.

British Again Attack in Flanders. Good Progress Reported.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon says:—At dawn this morning we attacked positions north and north-west of Passchendaele making good progress. The weather is wet and stormy.

Enemy's Positions Penetrated.

LONDON, November 11.
Reuter's correspondent at headquarters wires: This morning's attack was carried out in high wind and pitiless rain. Apparently the object was to lessen the bulge in the salient created by the Canadians in the capture of Passchendaele. This result has been achieved. We penetrated the enemy's positions on a front of nearly three thousand yards to the depth of a mile, in places.

The Fighting Described. Prisoners Captured near Lens.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—The Canadians and the British delivered this morning's attack over a mile front astride the Passchendaele-Westroosebeke road. Heavy rain commenced before the attack and continued throughout the day. Despite the weather we made further progress northwards along the main ridge, taking a number of prisoners. On the night of the attack the Canadians continued to advance along the crest of the main ridge north of Passchendaele and gained their objectives early in the morning.

The British on the left attacked along the western shoulder of the main ridge, overcame the obstacle of marshy ground in the neighbourhood of Paddebeck stream, and reached their objectives beyond. Heavy counter-attacks developed later in the morning against the ground gained by the British, and the enemy regained, after fierce and obstinate fighting, some of the more advanced positions.

The West Yorkshires made a raid north of Lens. Prisoners were captured in hand-to-hand fighting and many casualties were inflicted on the enemy.

Low-flying aeroplanes attacked the enemy, infantry and transport, and three tons of bombs were dropped on billets and aerodromes with good results. We brought down one and drove down five enemy machines. Two of ours are missing.

Stubborn Enemy Resistance.

LONDON, November 11.
Reuter's headquarters correspondent, wiring on Saturday, said:—The enemy has been offering considerable resistance and the fighting has been of a very close character. We reached our objectives on nearly the whole of the front and exceeded them at some places. The exceptions were a few strong points on the left flank where a violent counter-attack caused us to fall back.

Troops have been sent to clear up the position there. Enemy aircraft has been very actively reconnoitring. The Germans are obviously apprehensive as to our intentions in the neighbourhood of Gheluvelt.

Artillery Activity.

LONDON, November 11.
F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon reports heavy rain. Hostile artillery has been bombarding our positions at Passchendaele and the ground captured north of the village. There has been no infantry action.

Allied Blow Near Passchendaele.

LONDON, November 11.
LONDON, November 10th.—The "Morning Post's" military correspondent states that although the Passchendaele heights are the most important tactical point in that region they must not be regarded as the ultimate aim of the operations. The high ground extends through Westroosebeke to the neighbourhood of Statten, whence a chain of low detached hills after enclosing Houthuist forest merges ultimately in the defences. The Germans have prepared in the rear of Dixmude. The measure of our success in the battles in Flanders is not in the positions captured but in the declining strength of the enemy's defence and the fact that he no longer meets attacks with instant counter-attacks developed into a series of blows delivered by successive and increasing reserves.

French Front

French Capture German Trenches

LONDON, November 11.
A German wireless communique says Dixmude was subjected to a violent gun fire. Artillery continued active against the Yser sector and Passchendaele. Artillery at Sandgan increased with greatest violence on both sides of the Rhine-Rhone canal where the French attacked in the afternoon and captured some of our projecting trenches westward of Heulweiller.

German Attack Defeated.

French Raid in Alsace.

LONDON, November 11.
This afternoon's French communique says after a violent bombardment the Germans attacked at Chaume Wood, and also in the region of Arracourt, Lorraine. They were repulsed with serious losses, and we took prisoners. A French detachment raided German trenches north-west of Bisel in the region of Seppois, Upper Alsace, explored positions, destroyed dogouts, and brought back war material without loss.

Lively Artillery Activity.

LONDON, November 11.
Last night's French communique reported that lively artillery continued in Chaume Wood and Upper Alsace.

Dunkirk Bombed.

Germans Bomb a Hospital.

LONDON, November 11.
A French communique says:—The enemy aeroplanes bombed Dunkirk killing three people and injuring ten. They also dropped incendiary bombs on a hospital at Zuydcoote, killing seven of the hospital staff and wounding nine.

Active Artillery Duel.

LONDON, November 11.
Last night's French communique reported an active artillery duel in the region of the Oise-Aisne Canal. There was lively infantry fighting in the region of Chaume Wood. The French re-established their positions after several counter-attacks.

Enemy Attempts Fail.

LONDON, November 11.
A French communique says:—There was incessant reciprocal cannonading in the Chaume wood. After lively artillery preparation, the Germans attacked Hartmannweiler in Vosges, but after violent hand-to-hand engagement we completely repulsed the enemy who had for a moment gained a footing in our lookout line. Another enemy attempt at Reichacker failed.

Italian Front

Enemy Attack Repulsed.

Italian Rearguard Obstructive.

LONDON, November 11.
An Italian communique says:—We repulsed an attack on our advanced positions in the Ledro valley. There have been local engagements between Val Sugna and the Plave Valley. At Lorenzago, one of our rearguards, which had been surrounded, succeeded in pushing through and occupied a village. From Sugana to the sea our rearguards disengaged from the enemy and crossed the river blowing up bridges.

Italians Recovering Strength.

Troops' Greater Resistance to Enemy.

LONDON, November 11.
Reuter's correspondent at the Italian headquarters wiring on the 8th inst, said a dozen bridges over the Livenza river were blown up by the Italians in order to delay the enemy's advance. Meanwhile the retreat has greatly shortened the fighting line which is scarcely thirty miles long. This favours concentration for defence. The troops, though still retreating, are showing a keener fighting spirit, and are more strongly resisting the enemy's advance, although the plains where the armies are now fighting offer no natural assistance to the defenders, except the hills in the province of Treviso, whence the Italians are raining shells on the enemy, making him pay a very high price for the advance.

Situation Continues to Improve. German Peace Intriguers Discovered.

LONDON, November 11.
Reuter's correspondent at the Italian headquarters wiring yesterday evening said:—The situation continues to improve. The retreat is now being carried out methodically and divisions are reforming splendidly. The rear-guard is heroically and effectively screening the main body. Stern and relentless measures have been taken to eliminate traitors. Seventeen German officers speaking excellent Italian and posing as refugees have been discovered distributing large sums of money among their companions and endeavoring to stir up a peace agitation.

Italian Retirement Over Plave.

LONDON, November 11.
It is semi-officially stated that as the Plave has been outflanked from the north, it does not seem possible that the Italian defence line can be established on it. Nevertheless there is every reason to hope that the enemy's plan of separating the Italian forces on the upper Plave from the main body retiring along the sea will fail.

Successful Italian Resistance.

LONDON, November 11.
The Reuter's correspondent at Italian headquarters wires that the enemy's strength is daily declining and the Italian resistance increasing. Enemy's plan to envelop the centre and the Italian rearguards and eventually cut off the Italian right wing, has hitherto been frustrated by indomitable resistance of the Italian covering troops, whose artillery and machine-guns have heavily punished the numerically superior enemy. The Italian main body owed its safety principally to the cavalry, most of which fell splendidly charging the enemy like an Avalanche from the hills, shouting war cry. "Sav-ia"

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Delhi

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 11.
H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 9th instant from the Secretary of State for India:—

The British again attacked and after fighting in adverse weather conditions captured the very important position of Passchendaele and hamlets of Mosselmarkt and Goudburg beyond it. These positions were on the last commanding portion of the ridge dominating the plain of Flanders and the Germans have issued orders for it to be held at all costs. The British have consolidated their gains and the enemy have not attempted to counter-attack. There was a heavy artillery action on the French front and the French have raided the German positions at various points. The German attack on Chaume Wood in Verdun region was repulsed.

As the low water in the river Tagliamento rendered the defence of that line difficult the Italian troops have continued their retirement to the line of river Livenza.

German reports state that the Austro-Germans have now crossed this river and the Italians have retired further west. The British are sparing no effort to prevent further invasion of Italian soil and will continue to send reinforcements with as little delay as possible until this object is achieved.

The British in Palestine continuing their offensive have captured Khawilfeh, 40 miles from Jerusalem and advancing north-west from the height of Beersheba and assaulting the Turkish works south of Gaza captured them and town Gaza, causing the enemy to make general retirement northward. They also captured Teskris 100 miles north of Baghdad, striking a severe blow on the Turkish position.

Losses from submarines are lowest since February. 2374 vessels of all nationalities arrived and 2379 left British ports. 8 British vessels over and 4 under 1600 tons were sunk.

Another revolution has taken place in Petrograd, apparently engineered by Lenin who has been proved to be a paid German agent dispensing large sums of German money. M. Kerenaky is reported to have joined the army.

All-India Rainfall

DELHI, November 11.
The rainfall of the week was 20 per cent, or more in defect in the bay islands, Burma, Assam, Bengal, Bihar and Orissa, the United Provinces, Cashmir, Central India, east Behar the Central Provinces, the Bombay Deccan, Hyderabad, Mysore, and the Madras Presidency. It was equal to normal in the Konkan. No rain usually falls at this time of the year in the remaining divisions. The rainfall from the 4th May to date is 20 per cent, on more in excess in Chota Nagpur, the United Provinces, the Punjab, Kashmir, the North-west Frontier Province, Baluchistan, Sind, Rajputana, Gujarat, Central India, the Central Provinces, Hyderabad and the Madras coast north and is within 20 per cent, of the normal elsewhere.

DELHI, November 11.
The Right Hon'ble Mr. E. S. Montagu, Secretary of State for India, and party arrived at Delhi this morning and are staying at the Viceregal Lodge.

The Marwari Association of Calcutta has expressed its opinion on the report of inter departmental conference held in London on Indian labour emigration to Crown Colonies. After discussing the matter at length the committee of the Marwari Association of Calcutta are entirely opposed to further emigration of labouring population to colonies under any circumstances and they hope that the Government will see the futility of allowing further emigration. They further submit that if the question of Indian emigration to colonies is to be considered at all the question of emigration and settlement both in self-governing and Crown colonies should be considered together and not that of emigration of labour alone to the latter for the benefit of planters.

TELEGRAMS.

Bombay

Secretary of State for India.

Departure from Bombay.

BOMBAY, November 11.

Mr. Montagu and party left for Delhi by special train at half past ten o'clock in the evening. Major. Agent, G. J. P. Railway, accompanied Mr. Montagu. The departure was as private as the arrival. Among those present on the platform were the Governor of Bombay, Captain the Earl of Latham, A. D. C., the Hon'ble Mr. Cadell, Chief Secretary to the Government, Mr. Guider, Acting Inspector-General of Police and Commissioner of Police, Bombay.

Reform and Anarchy

Mr. Sastri Replies to Critics.

POONA, November 11.

Speaking to a large gathering at Satara on Thursday last under the presidency of Mr. Karindkar, the Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri referring to the Anglo-Indian criticism that the transfer of civil power from the bureaucracy into the hands of the people's representatives which has the essence of the Congress-League scheme would necessarily result in the prevalence of disorder in the country and would render their property insecure, said such a result was unthinkable because according to the scheme the army was to remain under the undivided control of the Government and as the people stood to lose far more than European merchants from a revival of anarchy it would be their interest to prevent such a revolt. The fears of European capitalists were perfectly unfounded. Indians must insist on the reform of the Government of India along with that of the provincial Governments as provincial autonomy would not be such if popular councils in provinces were to be subjected to be overruled by an autocratic central Government. They must stand firm for the whole of the Congress-League Scheme.

All-India Mahratta Conference.

POONA, November 11.

The first Session of the All-India Mahratta (Political) Conference began this afternoon at 4 o'clock in the spacious hall of the Belgam March Factory, the hall being packed to its utmost capacity. Nearly 300 delegates attended. The Central Provinces, Berar, Madras, Bombay and some other provinces were well represented. On arrival at the hall Shrimant Namrao Deshmukh, Bar-at-Law, (Aurangabad) was welcomed by Rao Saheb Aharao Sawant (Chairman) and other members of the Reception Committee. The Chairman in course of his speech welcomed the delegates. Mr. Jaysugrao Rane proposed Mr. Deshmukh for the chair. Mr. V. R. Shinde seconded the proposal which was further supported and duly passed. The President in his presidential address dwelt at length on the demand for communal representation made by a section of the Mahratta community. He thought that the principle under lying that demand was a vicious one and full of harm to the best interests of the community in particular and the country in general. He therefore made an earnest appeal to the Mahratta brethren to give it up and not be instrumental in creating discord when harmony was most wanted.

The subjects committee having been appointed the conference adjourned till 8 A. M. to-morrow.

BOMBAY, November 11.

The Gujarat Sabha has resolved to recommend the adoption by as many mass meetings as possible held in towns and villages of Gujarat at the same hour on the day of the arrival of Mr. Montagu and the Viceroy of resolutions welcoming them and approving the joint reform scheme and urging the Imperial Government to enforce the scheme.

United Provinces

Sir James Meston's Speech at Convocation.

ALLAHABAD, November 11.

During the course of his Convocation address Sir James Meston said that they should by controversies of the moment not invade class rooms, but political speculation should in a more generous sense, the well ordering of the country's future, means, as I shall attempt to show you, something very different and may rightly engage the attention of this assembly of young graduates. Sir James Meston declared that the British Government's decision in favour of responsible government for India committed Indian administration to complete overhauling of educational policy. Responsible Government he observed, is a pyramid which can only grow with its base and its base is intelligent electorate. Our task is thus to introduce into the apathetic masses in our rural areas and into ignorant proletariat of our towns degree of education which will fit them in ever increasing numbers to the basis of our future political structure. Another aspect of India's future to which Sir James Meston invited attention was the responsibility now resting on the educated classes for helping to decide the type of political society which India is to evolve for herself and in this connection he reminded his audience the essential qualities of civic freedom are still what Plato defined them as wisdom, courage, temperance and justice. The first duty of educated men, he said, is to help in establishing the habit of patient endurance in all common effort. His second duty is discipline which covers a large field of qualities which are absolutely essential to self-government. Continuing the Chancellor said: - The task of Governing has a gravity which we all recognize and for which we try to fit ourselves, but the task of being governed is no less equally hard. In India there is no use concealing from ourselves that it is enormously complicated by racial and religious differences, by traditions of ages of conflict. It is only the steady pressure of Education which will help liberal mind and understanding heart to surmount those barriers and

will prevent the majority from becoming a tyranny and the minority from chronic rebellion. No artificial safeguards avail to protect rights and privileges which men or factions claim. Their only chance in a real democracy is the habit of wise obedience. It is that habit which all of us have got to learn for it is alone which will engender the habit of wise and liberal rule.

Central Provinces

C. P. Scholars Strikes.

NAGPUR, November 11.

At a meeting of the Provincial Congress Committee held last night resolutions recording the committee's opinion that students should go back to their respective colleges and schools and leave the question of general policy of circular and rules thereunder to be dealt with by the leaders of public opinion and requesting the Government to admit all students without distinction and appointing a committee consisting of Messrs Joshi Dixit, David and S. M. Chinnava to approach the authorities to implore them to remit the punishment meted out to the students were carried unanimously.

Provincial Reform

Central Provinces Deputation Scheme.

[Delayed in Transmission.]

NAGPUR, November 11.

The following is a summary of the scheme of Provincial Reforms drawn up by the Central Provinces Deputation to be submitted to Mr. Montagu and H. E. the Viceroy: - All revenue should be Imperial or Provincial. All Imperial Revenue should belong to the Government of India in addition to which it should receive a percentage from provincial revenue. The Government of India should ordinarily make contracts with the Provincial Government for a period of five years. In order to make the Indian Empire self-contained there should be constituted an Indian Privy Council, the High Court for India. All judicial appointments should be held exclusively by the members of the bar. The distinction between regulated and non-regulated or major or minor provinces should be abolished. Free and compulsory primary education should be regarded as the first charge on the State. The functions of the provincial councils should be both administrative and legislative and it should possess the power of local taxation. The head of Central Provinces Government should be the Governor who should not ordinarily belong to Indian Civil Service or any of the permanent service. Not less than half of ministers should be Indians. If the strength of the Imperial Council is fixed at 150 then the Central Province and Behar should be allotted 15 elected members. Judicial and executive functions should be separated and the judiciary should be placed under the direct control of the High Court. All divisional commissioners should be abolished. In making the appointment preference should be given to natives of the province. Rural boards and village panchayats should be constituted and encouraged. Municipalities, District Councils, and Local Boards should be wholly elected and should have full control over their finance. The Provincial Council should consist of 100 members. So long as Mahomedans have separate electorate they should not participate in other elections. The Provincial Council should possess all powers of legislation and control over all matters relating to the provincial administration except the direction of military affairs or foreign relations declaration of war, making of peace and entering into treaties other than commercial treaties. The head of the local Government should not be president of the Council who should be elected by that body. All items of expenditure and all proposals concerning the ways and means for raising necessary revenue should be submitted to the Council for adoption.

BRIEF TELEGRAMS.

Summary of the second forecast of rice crop, Burma for 1917-18 shows that the total area under rice was 10,702,731 acres or 250,562 acres more than the estimate on the same date last year. The total area likely to mature is estimated at 10,499,370 acres.

The Hon'ble Mr. S. P. O'Donnell took over charge of the Chief Secretaryship to the U. P. Government from the Hon'ble Mr. R. Burn yesterday morning. The Hon'ble Mr. R. Burn proceeds on one year's leave.

With reference to his interview Moulvi Rafiuddin Ahmed has been informed by the Hon'ble Mr. Governor, Director of Public Instruction, Bombay that the Governor has decided to reconsider the question of Urdu teaching and the Government's recent orders thereon at a meeting of the Mahomedan gentlemen to be convened by His Excellency in Bombay after the Government has moved thither.

The Chiefs Conference closed to-day and the Maharaja of Bikanir thanked the Viceroy for presiding throughout the session and in the course of his speech desired to convey to Mr. Montagu their assurances of warm welcome and good wishes for the success of his mission. They also desired to be consulted on questions connected with Ruling Princes and the Indian states. He expressed anxiety to see early establishment of a constitutional chamber to safeguard their rights and also those of the states. H. E. the Viceroy in reply said: -

His Honour Sir James Meston, as Chancellor, presided this afternoon at the annual Convocation of the Allahabad University and delivered an instructive address. One of the subjects dealt with by the Chancellor was politics in relation to education, during the course of which Honour drew distinction between political speculation and political excitement, and pointed out the duties of educated men. The address was full of sound advice to new graduates of whom the Chancellor strongly impressed the necessity on toleration in a country like India.

Booking of goods traffic from Madras to Ootacamund having been suspended the Secretary of the Nilgiri Trades Association has wired to the Agent of the southern Mahratta Railway as follows: - The Nilgiri Trades

Association views with grave concern the constant stoppage of goods traffic from Madras to Ootacamund. The suspension of such traffic from Thursday has caused very heavy loss to one firm in consequence of goods having to be booked by mail train. No notice whatever is given to the public of Ootacamund when these suspensions of goods traffic are contemplated and this association earnestly prays that the railway authorities may show little more consideration to this station.

—O—

An All-India Cow Conference will be held in Calcutta, during Christmas holidays. The definite date of the meeting will be announced hereafter. Sir John Woodroffe will preside. The object of the conference is neither political nor religious but is an entirely economic one. All communications are to be addressed to the Secretaries of all India Cow Conference at No. 10 Hastings Street, Calcutta. All subscriptions are to be sent to Kumar Manindra Chand Singh at Palkpara, Rajbari, P. O. Kashipur, Calcutta.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

—O—

LONDON, November 11.

A telegram from Cairo dated 8th inst., says the Scottish Troops have crossed the W. dikes and are advancing along the high ground northwards. The Australians have seized a railway station at Umsabkhal taking three hundred prisoners and much booty. The enemy is retiring on the whole front vigorously pursued.

Mr. Lloyd George has arrived in Paris.

AMSTERDAM.—A telegram from Gorizia relates the narrow escape of the Austrian Emperor while crossing a torrent.

A motor car broke down and a footman and a soldier were carrying the monarch to the bank when all fell and were swept over a considerable distance, beyond. Prince Felix arriving at the critical moment plunged into the torrent accompanied by his suits and eventually rescued the Emperor who has constantly being submerged.

LONDON, November 11.

A British communique says we repulsed without loss a raid westward of Lens. Organisation of ground captured on Saturday continues. Aviation was restricted owing to rain.

A French communique says there was a pretty lively artillery struggle in Belgium in Pappeond sector and on the right bank of the Meuse in the region of Hill 344 and Boibels-Chaumont.

The Bezvada Pro-Congress Non-Brahman Conference

(From our Special Correspondent)

BEZWADA, November 11.

As a protest against the hole and corner meeting of the so called Non-Brahmana leaders there met a very crowded gathering of over three thousand non-Brahmins in Mylavaram Zamindar's theatre with Mr. T. Ramaswamy Barrister in the chair. The President elect accompanied by professor Ramamurti, Dewan Bahadur Kemaya Pillai and Pattabhirami Reddy were carried in procession to the conference. The Proceedings began with Vandema taram. Prof. Ramamurthi proposed Mr. Ramaswamy to the chair. The president in his address referred to the necessity of holding a separate conference which was to show the real unembellished opinion of the Non-Brahmana communities of the Telugu Districts about the Congress League Scheme. Another reason was the arrival of Mr. Montagu to acquaint himself with the real condition of India to ascertain the real wishes, and aspirations of Indians. This meeting is therefore held with the full confidence in the righteousness of our cause. My friend Mr. Venkataraddi Naidu and others who can't see eye to eye with us seem think there are serious defects in the Congress-League Scheme which can't render it acceptable to government. Two or three schemes have been formulated by two or three Non-Brahmana conferences and are already before the public. But in my opinion and I hope in the opinion of you all the scheme of reforms formulated and published by the Congress may be accepted as the best that could be devised to ensure an effective popular form of Government. I know, gentlemen like Mr. Patro and Venkataraddi, have laboured long in the Congress and accepted this scheme of reforms in its entirety and have been loyal to it up to date. I am sure you are all as anxious as they are to secure in the coming reforms representation on reasonable communal basis. The Madras Presidency Association was established in order to secure reforms on the lines of the Congress Scheme subject to communal representation. You should join the association and support its representation to Mr. Montagu. At this stage we can't pick holes discrediting the national Congress Scheme as impracticable and start ill-digested, inconsistent new schemes. This function way be safely left to the Anglo-Indians but is too hard for people who have all along placed their trust in the wisdom and patriotism of the leading public. Therefore we Non-Brahmans of the Telugu Districts gathered should adopt the congress scheme. In saying this I am not transgressing the powers given to me as your spokesman. Most of you here have already signed the monster petition of Mr. Gandhi. Therefore I should repudiate the insinuation of Rao Bahadur Tyagarayachetti that men like you signed that scheme in ignorance. Unlike some of our friends, I have full faith in your capacity and discrimination to exercise wisely the privileges of franchise or other powers to the best account. I am sure it will be agreeable to your feelings that we should adopt and support the Congress League Scheme. After the President's speech Prof. Ramamurti proposed the resolution on the Congress League Scheme giving approval to it subject to the clause on communal representation. It was carried unanimously. He referred to the wisdom of the framers of the scheme and their foresight which proved them as having the best brains in the country. A branch of the Madras Presidency Association was formed on the spot. A Deputation was appointed to wait on Mr. Montagu in Madras.

దేశసౌత్రిక
బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభ.

విజయవాడలో సమావేశమగుట

(మా ప్రత్యేక విశేషమునందలి)

దేశవాద, నవంబరు 11:—

ఈనాటి అగ్రాసనాధిపతులుగా నెన్నుకొనబడిన త్రిపుర నేని రామస్వామిగారు రాంధ్రలోకమునకు చిరకాలపరిచితులు. కృష్ణా జిల్లా ఆంగలూరు వాసి. శతావధాని. మొన్న నే బాల్మీకి పరిక్షలో పాస్యము వచ్చిన కమ్మమహాశయము. ఆయన నెన్నుకొనబడిన ఈనాటి వారు దేశస్థుని, వారిబాషలో గంభీరమయిన పాండిత్యము కలవారిని, యావత్ ప్రామాణ్యములను పరదేశగమ్యముచే విశాలరాజకీయావలోకనమును గలవారిని సంబుధిభావములకు దూరమైన నెన్నుకొనిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు పానకా పట్టాభిరామరెడ్డి గారును బ్రాహ్మణేతర యువకులలో, కుల, వర్ణ, చత్రభేదములను పాటింపక తాము ప్రభువున భారతీయులమనియు, భారతమాత సేవకుల మనియు, తరువాత కాపులము కమ్మలము మొదలుగా గలవారమని భావించి యథాశక్తిని తమ జీవితమును గ్రామములలో దేశ సేవకు వినియోగించువారిలోనొకరు. ఇట్టి యావనల భక్త్యుత్సాహములను జూచినప్పుడే ఈ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమన్వయ విశేష కాల మంతర్వేదిగాదను ఆకే దేశాభిమానులకు నయించి సంకేతములను బాధ్యుల మన్నది.

సుమారు 1-30 గంటలకు మధ్యాహ్నము ఈరెగింపు టుత్సరము బయలుదేరిది వాలంటియరులు బ్రాహ్మణు వాద్యము సాగుచుండగా, హోమయాల పతాకములుగల పాడు గుపాటి వెనుక గ్రలన చేతపట్టుకొని మండేమాతర ధ్యానము లను, జయ ఆంధ్రమాతనయియు, జయభారతమాత యనియు, జయకేశకపిళ్ళ, రామమూర్తియనియు నివాదములను జేయుచు బావులుదీరి నడచుచుండిరి. మొదటిబండిలో సభాధిపతులును, సభాహ్వానాధ్యక్షులును, కేశకపిళ్ళగారును, శ్రీ కోడి- రామ మూర్తినాయకుగారును నుండిరి. వెనుక నున్న గుత్తపుటల్లో మరొకరినంది ప్రముఖులండిరి. బందరు కాలవనకు వెళ్లి, ఆచ్చటనుండి మైలమము హోమకు ఉత్సరము సాగెను. వీధులలో ప్రజలు క్రిక్కిరిసియుండిరి. ఇచ్చటచ్చట జయనూచకచిహ్నములు స్ఫూర్తికరములతో వీధులలో స్తంభములకుగట్టబడియున్నవి. హోమలోని కధ్యక్షులు వచ్చుచున్నప్పు టికి భాగము నిడియున్నది. ఉత్సరము వెంటసందీకర్షించు ప్రవేశించు నప్పుటికి ఇనుక వేసిన రాలకుండ ప్రజలుండటయే గాక స్థలములేక బయట చాలచుండి నిలబడియుండిరి. మైల జరము హోమలో 2000 వంది పట్టెదరని బెజవాడవా గుండురు. ఇంతి జన మచ్చట కలకట నిస్సందేహము. రామమూర్తి నాయకుగారు 400 కలకట.

నేడికపయనున్న ప్రముఖులలో ఈక్రిందివారు కొందరు. ఎ. రంగనాథము మొదలియారుగారు, కోడిరామమూర్తి నాయకుగారు, పాణకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారు, ఎత్తేని కోనయ్యగారు, పానమూర్ రామస్వామిగారు, పి. కేశకపిళ్ళ గారు, (దివాన్ బహద్దర్) పద్మతీ నేని మల్లిఖార్జునుడుగారు, త్రిపురనేని గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కాజ వెంకట సుబ్బయ్య గారు, మందల పూర్ణయ్యగారు, లింగంనాగభూషణముగారు ముగంటి సీతయ్యగారు, ముగంటి లక్ష్మణదాసుగారు, కానూరు వేంకటపతియ్యగారు, కానూరు దామోదరయ్యగారు, గద్దె నారాయణయ్యగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, గారపాటిఆంజనేయచౌదరిగారు, కలం పాపయ్యగారు, పుతుం బాబీ సేతారామయ్యగారు, వెలునూటి గోపాలంగారు, జల్లెల మూడి తీరుపతియ్యగారు, మద్దిపాటి బరగయ్యగారు, మాపు శేట్టి గోపాలరాజుగారు, రేలపర సుబ్బయ్యగారు, మొటపర్తి చినవెంకయ్యగారు, మొటపర్తి నరసయ్యగారు, టి. రంగ నాథంనాయకుగారు, వాసిరెడ్డి వెరయ్యగారు, వై. కనక దుర్గయ్యనాయకుగారు.

ఈనాటిలో నిండినవలెను వాగ్దాని వైశ్యవహజనులు కొంతమంది సభకువచ్చుటయు నితరనిధులవహజనుజేయుటయు కుదిర్చుచున్నది. కొందరు బ్రాహ్మణులు ప్రేక్షకులుగా వచ్చినిజిహ్వగ్రేహరిగోగురుమండిరి ఈసభలో ప్రతినిధులెంత మందియో, ప్రేక్షకులెంతమందియో నిర్దేశించుటకు వీలుపడ లేదు. త్యాగరాయ రెడ్డిగారి సభలోను నిదియేవధితి. ప్రతి నిధులకున ఒక బ్యాండ్ కట్ట అచ్చటను, నిచ్చటను లేదు. సభా సదులు స్వస్థానములలో గూర్చుమని శిబ్దము అణగిన తరువాత ఆంధ్రవీరికక్షేత్రపు లగు కోడి రామమూర్తి నాయకుగారు ఉద్దేశపూర్వకమున ఉపన్యాసము నొసంగి, బ్రాహ్మణు లను ప్రశంసించి, బ్రాహ్మణేతర మహాజనుల సుగ్రహించి, ప్రాణ, భీష్మ, అశ్వపావ, అర్జున, కృష్ణ, వ్యాస, పరా శర, రామ, భీష్మ, అహల్య, గంధినిసింగు మొదలగు బ్రాహ్మణేతర మహానియుల నాయులను స్మరించి ఈ స్మరణా వాదుల పశ్చిమలకు బయలుగునుగాక యని ప్రార్థించిరి. దేశ

భక్తి లేనివారికి రాజభక్తియుండుట కల్ల యని ఘంటాపథ ముగా వక్కాణించిరి. మహామహులచే స్థాపింపబడిన కాం గ్రసువిధానమును మన మంగీకరింపుట పశ్చిమ ద్వయము. దేశా భ్యుదయకరము. అందుచే ఆ విధానము నంగీకరింపవలసిన దని సభాసదుల మహాభూషణముగా గోరి తమ యుపన్యాసమును చాలించిరి. తరువాత నాయకుగారు పట్టాభిరామరెడ్డి గారిచే కర్పూరమాలంకృతులు చేయబడిరి. వందేమాతరగీత మంతట బ్రాహ్మణేతరవిద్యార్థులచే నతి మనోహరముగా బాదబడెను.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు పాణకా పట్టాభిరామరెడ్డి గారు దాదాభాయి సోగోజీగారు స్వరాజ్యవాదమును నిరంతర పరిశ్రమచేత స్థాపించి దనియు, కాంగ్రెసుయొక్క తిర సులల కష్టము ఇప్పుడు ఫలించె ననియు జెప్పిరి. మాంట్యూగారి రాక మనదేశమునకు మహాపకారముననియు ఈతరుణము తప్పిన మనగతి అభోగతీయనియు పలికిరి. మనకు ఆదర్శమైన తీర్థము ఎదురువచ్చినది. కాని బ్రాహ్మణేతరులలో పెక్కిమచ్చా వారు ఆంగ్లోహైందవుల కుతంత్రములన భారతలోకమునకు మహాపకారమును చేయుటకయి బద్ధకంకణులయి యున్నారు. ఆద్రోహమును మన మోడింపవలయును. బ్రాహ్మణద్వేష మంతరించవలయును. బ్రాహ్మణులు భాషనభిలగో విద్యను, ఆలో గయనునకు, నీటిపారుదలకు ఇంకతా నేకవిషయములలో దేశజన సాహాయ్యమునకు పాటుపడిరిగాని వారి గృహభయకొరకు గాదు. మాంట్యూగారికిని మనము కాంగ్రెసు లీగువిధాన మునకు తక్కువగా బుచ్చుకొనమనియు తెలపవలయును. శ్రీ త్రిపురనేని రామస్వామిగారు శతావధానులు ఆంగ్లవిద్యా ధరులు. బాల్మీకులు. ఈ జిల్లావారును. అందుచే త్రిపురనేని రామస్వామిగారు అగ్రాసనాధిపతులుగా నుండుట కష్టమని చెప్పిరి.

యత్రినేని కోనయ్యగారి ఉపసాదనము నంగీకరింపగా కరతాళధ్వజుల మధ్య రామస్వామిగారు అగ్రాసనము నధి స్థించిరి. రామస్వామి గారు తాము అగ్రాసనాధిపత్యము నంగీకరించుటకు ముఖ్య కారణములలో మొట్టటి తాము బ్రాహ్మణద్వేషు లని అనేక చుండి మనస్సులలో నున్న అపోహలను పోగొలుపుటకని “నేను అననరమయివును బ్రాహ్మణులతో బోరుటకు సంసిద్ధుడను గాని మనము తగవులాడి కొట్టుకొనుటవలన ఆంగ్లో హైందవులు లాభమును పొంద గోరు నప్పుడు నేను బ్రాహ్మణులతో జేరి దేశాభిమానమును, దేశ గౌరవమును కాపాడుకొందును. కాని దేశాపకారమునకు గడంగ జాలను” అని దృఢముగా వక్కాణించిరి. మన దేశ మును కూపకృతహాకముల వలె విడువబాల గుండు వారు స్వరాజ్యాభిలాషను గలిగియుండవలె మూఢులయి, ఇతరులు నూత్రములు లాగగా తెత్తెక్కిన మున్నారు. కాని అన్యదేశములకు వెళ్లి వచ్చినవారు తమ మాతృదేశము స్వరాజ్యమును ఎప్పుడు పొందు నాయనితహాపాలమనుండె దరకుట ముమ్మాటికిని నిజము. మనము బ్రిటిషుఅధినివేతములలో నెంతసేనులముగా జూడబడుచున్నామోమాడును. ఈమధ్య నేనేకీకరచ్చిన నావ కేపుటవునలో (దక్షిణాఫ్రికా) నికి వచ్చినప్పుడు హిందువులు అవట అడుగుబెట్టరాదనిరి. అది మన సామ్రాజ్యమునకున్న పత్రము. సామ్రాజ్యములో మన మింత చిన్నతనముతో చూడబడుటకు కారణము మన పార తంత్ర్యమే. కాబట్టి స్వరాజ్య మనగా మన ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుట. అయితే మనము కష్టములకారముల పట్టుకొని స్వరాజ్యము నడుపుటలేదు. భవతీ భిక్షించేవో అని అడుగు చున్నాము. ఆ భిక్ష నడుగుటయు తప్పని మన సోదరులు చెప్పట పరిహాసాస్పదము కాదా! ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యములను బ్రాహ్మణుల న్నాన చేయుటకట్టి నేనీతిమి గాన వారివలన మనకు భయములేదు. ఇంకను వారు కొందరియందు గనుట కల్ల. వెనుక తాళము నేయుచున్నవారి మోసములలో పడక, బాగరూపులై శ్రద్ధాశువులయి ఇతరుల మాటలు వెడచినవిబెట్టి, అంతఃకరణమును పాటింది స్వరాజ్య మును కోరుడు. మనకు నేటికే మాగ్నయలేదు. స్వరాజ్యమే ముక్తి. మమ్మాటికిని ఆదియే ముక్తి” అని చెప్పి యుగించిరి.

1 వ తీర్మానము

న్యాయప్రతిష్ఠాపన కయి పోరుచున్న మహా ఘోర సంక్రామమునను ప్రభుత్వమువారికి జయమును ప్రసాదించు గాక అని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

అగ్రాసనాధిపతిగారిచే ఉపసాదించబడి అందరివలన నామోదించబడినది.

2 వ తీర్మానము

చెన్నరాజధాని సంఘమువారు ఆమోదించిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య విధానములో పాలు దేశీయ మహాసభయు ముగల్తానుసంఘమును నేకీగ్రీకుగాతీర్మానించిన రాజ్యాంగ సంస్కరణ తీర్మానమును ఈసభవారు పూర్వముగా అంగీకరించుచున్నాము.

ఉపసాదకులు:—ఆంధ్రవీరికక్షేత్రపు లగు రామమూర్తి నాయకుగారు.

ప్రసాదించిరి:—బ్రాహ్మణేతరలోకయమునకు ఆంధ్ర దేశమున ఎక్కువ నాటిది నేను కాని నేను బ్రాహ్మణద్వేషుని గాని, నా హృదయములో ద్వేషమును ను తావులేదు.

బ్రాహ్మణేతరులు వైకిరావలయునని నేనుగోరినది. బ్రాహ్మణులను వారిధర్మములను పోగొట్టుకొనుటచే వారు పడిపోయి యున్నారు. అందరును విద్యావంతులయి అనురాగముతో విక మత్యముతో పాటుపడవలయును అందువలన ప్రస్తుతము బ్రాహ్మణేతరలోకయమున కవకాశముకలదు. మనలోమనము దెబ్బలాడినను భర్తరాజు అనినట్లు ప్రతికక్షుల పయిన 105 గురువలె మనము ప్రసర్తించవలయును. నామట్టుకు నేను భారతమాత యొక్క ఆస్తిని. నాస్వస్వమును ఆమెదే. సంకుచితభావము రావమూర్తినికోసినను కనుపించదు. అటులనే దేశభక్తులు, స్వాస్థ్యత్యాగులు, సంస్కరణ పరాయణులు ప్రకాశనాథుని నాశేష్యరరావు గారివలెను, వీరేశలింగము పంతులుగారి వలెను ఆంధ్రబ్రాహ్మణులలో చాలమంది కలరు. కాబట్టి భేదములు మనము పాటింపక కాంగ్రెసు-లీగువిధానమును మన మంగీకరించుచున్నామని లోకమునకు చాటవలయును.

రామమూర్తిగారు:— కాంగ్రెసులీగు విధానము మీ కంగీకారముని చేతులెత్తుడు.

సభాసదులు:— అందరును 2000 మందిఒక్క పెట్టువ చేతులెత్తిరి.

స:— ప్రతికక్షులకు చేతు లెత్తండి.

స:— ఒకరును ఎత్తకను. పిమ్మట ఆకాశము మాట్లు పడినట్లు చేయబడిన జయజయ ధ్వనిముల మధ్య రామమూర్తి గారు కూరుచుండిరి.

జయ జయ ఆంధ్రమాత జయ జయ భారతమాత అని ఒక్క పెట్టువ ఎత్తినై సభ్యులు బొంగుగొప్పులు అణచిరి. కానూరు వెంకట నానయ్యగారు రంతట తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీకుముగా నంగీకరింప బడినప్పుడు సభాసదుల ఉత్సాహమును చూచి తిరవలయును గాని కల్గింప కక్యముకాదు. ఆంధ్రమాత భగ్యయైనది. నేడు నుదినము” అని అగ్రాసనాధిపతులు అనందముతో బలికిరి. దివాన్ బహద్దరు కేశకపిళ్ళగారు రామమూర్తిగారు తాము తింతి నిచ్చినంతమాత్రాన హాస్యతీపురమునుండి యింత దూరమునచ్చి యింతి యుపకారమును జేసిండునకయి కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. రివ తీర్మానము

మనదేశమునకు నిజమయిన స్వరాజ్యము అలవడజేయు వలయునని సమన్వేతముతో విశ్వసిన శ్రీ చక్రవర్తిగారి మంత్రీగారయిన రైట్ ఆరెబిల్ ఇ. ఎస్. మాంట్యూగారికి హృదయపూర్వక స్వాగత మొనగరుచున్నాము.

ఉ:—గద్దె రంగయ్యనాయకు గారు.

వీరిట్లనిరి:—“స్వరాజ్యము వచ్చుట బ్రాహ్మణేతరులకు మేముకరము. స్వరాజ్యమువచ్చినప్పుడు బ్రాహ్మణులకుపంచాంగ ములు కచ్చుక. బ్రాహ్మణేతరులు కత్తి పుచ్చుకొని దేశము నేలెదరు. భాగ్యశోగ్యము లప్పుడు బ్రాహ్మణేతరులవి. ఇప్పుడు బ్రాహ్మణరాజ్యము. అప్పుడు బ్రాహ్మణేతర రాజ్యము.” కాబట్టి మాంట్యూగారితో స్వపరపాలనమునకు సోపానముగా కాంగ్రెసు స్క్రీము ఇయ్యవలసినదనియు మనముదేవులమును పంపెదముకాక.

ఆమోదకులు:—కానూరి వెంకటనానయ్యగారు. తీర్మాన మేకగ్రీకుముగా నంగీకరింపబడినది.

4 వ తీర్మానము.

వైశిష్ట్యములను ఇ. ఎస్. మాంట్యూగారికిని ఇతర ప్రభుత్వాధికారులకును నివేదించుటకయి వైశిష్ట్యములను పంపించుటకయి ఆంధ్రబ్రాహ్మణేతర సంఘమువారికి దేవులమేషక ఎప్పటయటకు ఈసభవారు అధికారమిచ్చుచున్నారు.

మాంట్యూగారిని సందర్శించు నాయకుల నాయకులు.

దివాన్ బహద్దర్ కేశకపిళ్ళగారు, త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారు, పానకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారు, ముగంటి సీతయ్యగారు, మల్లెల కనరామకృష్ణయ్యగారు, పద్మతీ నేని మల్లిఖార్జునుడుగారు, గాపాటి ఆంజనేయ చౌదరిగారు, టి. రంగనాథమునాయకుగారు, లింగం నాగభూషణముగారు, గద్దె నారాయణగారు, ప్రాధేవర్ కోడి రామమూర్తినాయకుగారు, ఎ. కనకదుర్గయ్య నాయకుగారు.

5 వ తీర్మానము.

చెన్నరాజధాని సంఘమునకు కాళుగా ఆంధ్రరాష్ట్ర బ్రాహ్మణేతర సంఘము మొకదానిని స్థాపించుటకు ఈసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ:— టి. రంగనాథమునాయకుగారు. ఆ:— పెన్దేటి ఆనినారాయణరెడ్డిగారు. సర్వజనాంగీకృతము.

6 వ తీర్మానము.

రాష్ట్రీయపరిపాలన దేశభాషలలో జరిపిన యెడల బ్రాహ్మణేతర సంఘములలో నాంగ్లేయ విద్యావ్యాపకము నిలిచి కాలేని కొంతమందియు అప్పుకు పరిపాలన నిజముగా స్వపరిపాలనఅని అతవించు కొనవలయు, ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్యమునకు సాఫల్యము చేకూరుననియు, ఈసభవారు రూఢి నామిత్తు ఆప్తసంస్కరణమును నిలయింత త్వరలో అయిలు యోగక తేకలననియు నొకతనమువారి ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ: చింతమనేని చామయ్యగారు. ఆ: గానరెడ్డి వెరయ్యగారు. స్వపరిపాలనకృతము.

7 వ తీర్మానము.

పంచములు యిష్టమనాను విన్నవించి వాటి వారి యభ్యుదయమునకు బ్రాహ్మణతరలందఱును తోడ్పడకలెని యనువాని కైవచ్చునని చున్నార.

ఆమో:- స. ఎ. ప. కేరళాశాసనము.

ఆమో:- గారవాటి అంజనేయలుగారు.

ఈ తీర్మానము అంగీకరింపబడుటతో సభ ముగింపునకు వచ్చెను.

అగ్రాగారాధిపతు లెంత జయప్రసముగా జరిపినందున కయి సభాసభలకు కృతజ్ఞులని తెలిపిరి.

కానూరి వెంకటాచలపతియ్యగారు ఈ సమావేశము ని. ఈ సమావేశమున ఆ తీర్మానములను ప్రకటించి నదిని విని. అందున ఆయన అభ్యుదయమునకు తన ప్రతిభ కుయ్యులు నిచ్చునని తెలిపిరి. ఆ సభకుండు ఈ సభాసభ్యులకు ఎంతయు ప్రేమకలను ప్రకటించునని తెలిపి యింకొకటి చేపట్టినట్లు తెలిపిరి. కానూరి వెంకటాచలపతియ్యగారు గానూరి బ్రాహ్మణతరలందఱు కంభాములు కాగ్రాను కృష్ణము క్రింద నున్నారని లోకమునకు ప్రచురింపగలిగితిమి. మన కృతజ్ఞులను అగ్రాగారాధిపతులను కృష్ణమిగిలి, ఆహ్వానముగా కృష్ణులు దానకా పట్టణమునకుగారిని కే నీయరాజ్యముల వారి పక్షమున నున్నందున. ఈ సభ్యుల ప్రాధాన్యములు అనాధాపాత్రులగు నీ సభ కేరళాశాసనము మనముల తెలుపుచున్నాము. వారింటియందును మన కృతజ్ఞులను అభ్యుదయమును నొనరుచున్నాము. కంభాముల గారును ఒక్కడినను ముందుగావచ్చి మన కేంద్రో సహాయము చేసినందునకు వంద్యులు. కంభాముల మొదలియగు గారును దీక్షాపాత్రులైన పదవిని త్యజమాత్రముగా విసర్జించి కేరళాశాసనము కంభము కట్టినట్టివారు. వారిపక్షము సహాయము మనకు చేసినందున వందనములు. చాలవంది ప్రతినిధులు దూరదేశములనుండి వచ్చినందునకు వారికి సమస్కారములు ఈ పట్టణములు కావలసినంత సహాయమును చేసి నందుకు, భవమున యిచ్చిన మైల వరపు రాజుగారికి వందనములు. మైలవరపు రాజుగారు కాగ్రానుకు ఎదురుగా పనిచేయువాని కేరళాశాసనమున కైవచ్చి కృష్ణసహాయమునుకలెను చేయుటకును సంతోషించునందుకు వారి కేంద్రముల వందనములు. "నామేనుదినము ఆంధ్రప్రదేశ్ గొల్పు దినమేనుదినము" అను మంగళములతో సభ జయజయినాదముల వంద్య ముగిసినది.

(౧)

భాషాసయ కర్తావ్యములు

సర్, జేమ్సు మెట్టనుగారు, సంస్థానాధిపతుల సభలో నువ్వనవచ్చును, హిందూ దేశగమ్య స్థానముగూర్చి నీ తీరున నుడివియుండిరి.

"ప్రాయశః ముప్పదికొల్ల జనులు, సంయుక్త రాష్ట్రములు నేరులు గావచ్చును. ఈ రాష్ట్రములు జాతి, భాషా వారితోకా సామ్రాజ్యములు ననుసరించి ఏర్పడవచ్చును." ఈ వాక్యములచే భాషా క్రయ కర్తావ్యములపై మోసముల నేటులు నానగించి యున్నదలయు విడితెనుగుచున్నది. ఈ ఆచార్య సభలలో, నిరంతర కార్యదీక్ష చే నాధారపడి యున్నది. ఆంధ్రనాయకులు మెట్ట నెడరుగాక !

మహాత్మాగాంధీ సోదరుల నిర్బంధావాసము

గురువారమునాడు 15-11-1917.

జరుగు మాహావనం?

ఆఫ్ఘనిస్తాన్ కి పంపింపబడిన ఈ నెల 15-వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము మహాత్మాగాంధీ సోదరుల విమోచనమునకు ప్రయత్నించు సభ జనప సేవించియుని ఈ నిగుడ వివరింపబడిన కేసులపాఠ ప్రకటించిరి. దాక్షిణ్య సర్, ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, ఆరిడి కెంటన్మెంట్, ఎల్. కర్నూరి కంభాములు, కర్నూరు బాహుసాహెబు, రివరెండు డాక్టరు డి. డి. రామస్వామయ్యగారు; పి. కంభామయ్యగారు పి. వాడెము, రామస్వామయ్యగారు, నామోద్య రామప్రసాదు పంతులు; న్యాయవతి సుబ్బారావుపంతులు; గో. పి. రంగారావు; జి. ఎస్. ఆంజనేయ, మామనా అబ్దునుబాను; జి. పి. నరేంద్ర; గో. యాదానాథంస్వామి; దివానుబహదూరు సి. కరుణాకర్మిసాను; సుబ్బాసాహెబు; ఎస్. వీరరాఘవాచారి. కే. పి. వీరరాఘవాచారి. డి. కంభామయ్యగారు; ఎస్. కర్నూరు; సి. గోపాలాచార్య; కే. ఆర్. గురుస్వామయ్య; డి. ఎస్. నరేంద్రశాస్త్రి; డి. వి. మధుకృష్ణయ్యగారు. డి. ఆర్. బాలాచంద్ర; ఎస్. చంద్రశేఖరయ్య; డి. వి. వేంకటాచలయ్య; పురాణం నాగభూషణంపంతులు; పి. వేంకట్రాయలయ్య; డి. సి. గోపాలస్వామి; సి. జానకీరామయ్య; గో. కే. పి. కంభామయ్యగారు; పి. కే. తిలంగు; వి. వి. శ్రీనివాసాచారి; కే. సి. కే. కాచారి; విద్యాపాఠశాలాధ్యక్షులు.



ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల: ఇనుముకరిగించి అచ్చులలోపోయుట; ద్రవమైపోవము దారగాబడుచున్నది.

చక్కరయ్యశ్రేష్ఠి; సి. ఎస్. గోవిందరాజమొదలయ్య; ఎస్. గోపాలస్వామియ్యగారు; సి. అబ్దులహాకీం; అబ్దులహా సేఫ్; అల్లాది కృష్ణస్వామయ్య; డి. ఎం. కృష్ణస్వామయ్య గారు.

గాంధీగారి విధానము.

మాంటాగూగారికి విజ్ఞప్తి.

ఆయాజిల్లాలలో చేయబడిన సంతకముల వివరములు:- (1) తంజావూరు 96141; (2) ఉత్తరఆర్కాటు 56391 (3) మధుర 41,452 (4) మలబారు 38,960 (5) తిరుచనాపల్లి 6,814; (6) దక్షిణకన్నడ 85,793; (7) కోయంబుత్తూరు 85,293; (8) దక్షిణార్కాటు 83,960; (9) కృష్ణ 28,387; (10) నేలము 28,747; (11) కర్నూరు 23,160; (12) గుంటూరు 22,778; (13) తిరునల్వేలి 22,266 (14) చెన్నపురి 21,580; (15) చెంగల్పట్టు 21,125; (16) నెల్లూరు 19,680 (17) రామ నాడు 19,287; (18) గోదావరి 15,001, (19) కంభాము- 12,500; (20) కడప- 9,379; (21) బళ్లారి- 5,280; (22) కర్నూలు- 4,278; (23) విశాఖపట్టణము- 4,280; (24) అనంతపురము- 3,307; (25) నీలగిరి- 1,283; స్వదేశసంస్థానములు- 126,27. బంగాళమునందలి ఆంధ్రులు- 113; ఇతరులు ఆంధ్రప్రదేశ్ లనుండి సంతకముల పుస్తకము లిచ్చుచున్నది. వారి కవరములు ముందు ప్రకటించబడును. కృతజ్ఞుల చాల తక్కువయ్యెను. ఇంక కొంచెము గడవుండే యింకను విస్తారముగ సంతకములను చేయించగలిగి యుండును. వారినిండి తనతన కృత్యాలను ప్రకటింపగలిగినాములు అభివృద్ధి పనిచేసి చాల ప్రయత్నించి. ఇట్లు ప్రయత్నించిన వారి లెక్కలను మేము వివరించి ప్రకటించబడును. పి. రామలింగయ్య కేరళాశాసనములను తెలుపడ విద్యావంతులకును విద్యావిహీనులకును గూడ కాంక్షానుభూతి విధానమును సరిగ్ బోధించి పనిచేసిరి. ఈ కేరళాశాసనములలో నేరిగిని ప్రత్యేకించి ప్రకటించుట సముచితము గాదని నేనందుకు ప్రమాదకరము. అట్లే పి. మాతృదేశ సేవాకృత్య కలిగినపుడెల్ల పూనుకొందురు. గాత యని కోరెదను. 60,70 మంది మిత్రులు తమంత తామె యా దృచ్చిముగ పూని చాలవందల పుస్తకములలో సంతకములు చేయించిరి చెన్నపురి హోమయూనివర్సిటీ సహాయ కార్యదర్శి కే. సంజీవ కామతుగారు ప్రకటించిరి.

జాతీయనిధి పారిశ్రామిక సంఘము :- ఈ సంఘమువారు నేటినుండియును సీపాకలి వనాశ్రమ ప్రాంతం భించెదరు. ఈ నెల 20 వ తేదీ 'యంగళవాడ' మనకు ఈ రాజధానియందంతటను వనాశ్రమ జరుపబడును.

కావలెను.

భూమిపూడి హిందూ సెకండరీ స్కూలుకు అనుభవము గల సెకండరీ ట్రైనింగు టీచరు వెంటనే కావలెను. 35-2-45 గ్రేడు ఇయ్యబడును. వెంటనే దరఖాస్తులు పంపవలెను.

భూమిపూడి తడవర్తి బాపయ్య, బంటూరుజిల్లా 951 కావ్యదర్శి.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల.

మచిలీపట్టణము.

చెన్న పురిజనుల కొక విన్నపము.

మహాశయలారా!

రమా! మి యేడుసంవత్సరముల నుండి బందరుపట్టణమున జాతీయపద్ధతి ననుసరించి విద్యాదానము చేయుచున్న ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను మీరందఱు రెండింటి యున్నారు. ఈ కళాశాల దినదినాభివృద్ధి జెందుచు, ఘనత జెందిన హైందవుల యాదరణకు బాత్రమగుచుండుట ఎంతయు జ్ఞానునీయుము. ఇందుఁ బ్రస్తుతము ౨౦౦ విద్యార్థులు గలరు. వారిలో దూర దూర స్థలములనుండి వచ్చినవారును వెక్కురు గలరు. ఈ పాఠశాలలో బ్రవేశపరీక్షవలకు ఆంధ్రాంగ్ల సంస్కృతభాషలును, గణితాది శాస్త్రములును జాతీయపద్ధతిని విద్యార్థులకు నేర్పబడుటయే గాక, మెకానికల్ ఇంజనీరింగ్ మొదలగు ఉపయోగకరమైన వివిధ కళలు గూడ ప్రత్యేకప్రయోగముతో బోధింపబడును.

ఇట్లు ఆర్యులతోపాడిరిమిగు పాఠశాలకుఁ జేతనగవలకు ధనసాహాయ్యముఁ జేయుట ప్రతిహైందవుని విధి. ఈ సంవత్సరము సీపాకలి పండుగదినమున ఆంధ్రకళాశాల : మిత్రమై యింటింటికి బోయి భిక్షారూపమున ధనము ప్రోగుచేయవలయునని నిశ్చయించబడినది. కావున హైందవ జాతీయాభివృద్ధి గోరువా రెల్లరును ఆ దినమున తమ శక్తికొలదిని ఈ యద్యయమునకుఁ దోడ్పడుదురని మేము నమ్ముచున్నాము.

విశేషము:- బమ్మవెంకట సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి, కేశవస్వామి శ్రేష్ఠి, వి. అయ్యగిరినాయుడు, బి. ఎన్. కర్మస్వామి వెంకటాచలముశ్రేష్ఠి, రావుసాహెబు జి. సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి, కె. వెంకటరామశ్రేష్ఠి, బి. ఎన్. గుప్త, పి. చెంచయ్య, కల్లి నరసింహారావునాయుడు, పి. నూర్యనారాయణరావు నాయుడు, మాకల వెంకటసుబ్బయ్య, డి. ఎన్. రాధాకృష్ణనాయుడు, ఆర్. ఎల్. నాగయ్యారావునాయుడు, పింజల సుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠి, సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, వార్నా సి. నూర్యారావు, మేర నారాయణరావు, పు. వాగభూషణము, కె. వాగేశ్వర గారు, కె. లక్ష్మణరావు, ఆ. లక్ష్మీపతి ఉప్పల లక్ష్మీగారు, చల్లా శేషగిరిరావు, బుర్రా సత్యనారాయణ, హోతా నూర్యనారాయణ, కాళ్లకూరి గోపాలరావు. ఎన్. వెంకన్న దేవగ, పి. సుబ్రహ్మణ్య శేషర, ప్రభల సుబ్రహ్మణ్యము, అద్దేపల్లి కుమారస్వామిశ్రేష్ఠి గా. హరిసహస్రత్రయరావు.

మంత్రము; యుగము.

లండను, నవంబరు 9.— నేటి సాయంత్రము “గ్లిజ్ న్యూస్”లో లాన్డన్ మేయరు గారొక విందును గావించిరి. అతిథులు 400 మంది విచ్చేసిరి. విందు మాత్రము డాంబికముగా నుండలేదు. విందుతయను నలువది నిమిషముల కాలము జరిగెను. మిత్రమండలివారి విజయము నభిలషించుచు కన్దను ప్రభువు గారిట్లు చెప్పిరి. మిత్రమండలివారందఱును గలసి స్వాగత రత్నమును వీడి యుద్ధ మొనరించిన నే విజయము ప్రాప్తించ గలదనియు దా న ప్ర పంచ ము న కం త యు నెమ్మది గలుగగలదనియు వారు చెప్పిరి. మిత్రమండలిలో ప్రస్తుతము 17 రాష్ట్రములు చేరినవి. మరి యేడు రాష్ట్రములు శత్రుసంబంధమును వీడినవి. అత్యంత యంత్రతంత్రకాళములతో దృఢవత్తరము గావింపబడిన జర్మను వైనికాధికారత నైనను—జర్మను చక్రవర్తిని ప్రజలను గాకున్న నీ యాధికారత నైనను ధ్వంస మొనరింపవలయునని ఈ రాష్ట్రములవారందఱును నైకత్యమొందిరి. ఆమెరికనుదళములు లండను నగరమున కేతెంచినదినమును పిమ్మట ప్రాన్సులో వా రాదరింపబడినదినమును యుద్ధపరిత్రమననే గాక ఉభయదేశచరిత్రములందును కాశ్య తముగ నిలువగలవని వారి అభిప్రాయము. ఈవ్యా ఇటలీదేశ ముల ప్రసంగమున రుస్సాదేశము ప్రస్తుత విషమస్థితిని దల గడుచు ననియు, ఇటలీదేశ మింకను దైన్యము వీడలేదనియు బలికి ఆ దేశములయొడ తమ సామధూనిని జూపిరి. ప్రియ స్థితి, లాయడుజార్జి గార లీ సమయమునందు ఇటలీకు బోవు టయె మిత్రమండలివారి యొకమత్యముయొక్క గొప్పతన మును చాటుచున్నది. “మూడు సంవత్సరములనుండి మిత్రమం డలివా రొకే వృద్ధయమున నేకమనస్కులై పోరాడుచున్నా రు. ఇకముందు వా రొకేరంగమున నొకే యెత్తుగడతో బోరుట సంభవింపదా? ఈ మిత్రత్వమును దృఢవత్తర మగు నటు లందఱు నొకే యాధికారమున నైకత్యతో పని నొనరించిన నెక్కుడు లాభకరముగ నుండదా?” (ఉత్సాహము)

నర ఎరికు గడ్డినుగారు.

సామ్రాజ్యదళముల యభ్యున్నతిగోరు ప్రతిపాదనకు త్రువు వొసగుచు నర ఎరికుగడ్డినుగారిట్లు చెప్పిరి. వికాలనా వికా సన్నాహములందు నావికాధికారులకును తక్కినమహానావికా దళాధికారులకు పరిపూర్ణమగు వికమత్యముగలదు. జలాంతగా ముల దుండగవ్యాపార మింక పరిపూర్ణపరాజయ మొందలేదు గాని ప్రస్తుతమునకు వాటివలన నెట్టి బాధయు గలుగకుండు నట్టి యేర్పాటులు గావింపబడినవి. ఇకముందు అవి పూర్తిగ శోధింపబడగలవు. (ఉత్సాహము) ప్రస్తుత స్థితి యిట్లున్నదని చెప్పి ప్రజలు సంత్సృప్తిమొందియుండ గూడదు. ఎక్కువదైన్య ము, నిలుకడ, మహో ని క్షయము, విక మ త్య ము లు గా వలయుతరుణ మింకొకటి యెన్నడును తటస్థింపనేరదు. శాశాన్తములు నిరంతరము తగ్గుచున్నను ఇంక నవి చాల నధికముగనే యున్నది. అందుచేతనే దిగువకుల తగ్గించి అంత రంగికవ్యాపారము నభివృద్ధిపరచి నౌకల నభివృద్ధి చేయవలయు అవశ్యకత గలిగినది. శత్రువులకు వలయు ముఖ్యపదార్థములు చిక్కక అపరిమితబాధ నొందుచున్నారు. శత్రువులు నిరంతరము సంధిషరుతుల నూచించు సంగతి అందఱుకు ను విశదము. “నేను నిరంతరము మునుగొందు లాభము చేకూరుననియే చెప్పెనుందునని నాయం దనేకులు దోహదోపకరము చేయుచున్నారు. అట్టిది మహోదమననియే వారి యుద్దేశము కా శోలును? శత్రువు వైకురికి నోట గజవిపట్టియుంచిన పేటకుక్కును మీ మానసమందుంచుదు. దానికి పటకా కట్టియున్నది. అది తోకనాడించుచున్నది. అట్లనే యున్నది మన స్థితియు. కాని మనము దీర్ఘ కాలమువరకును సమరము జరుగు నను నిశ్చయముతో యుద్ధసన్నద్ధులమయి యుండవలయును. ఇట్టి ప్రయత్నమును మనము గావించిన నిశ్చిత మగు సంధి మన మనుకొనునంతకంటె త్వరగా నాసన్నము కాగలదు!”

దేర్ఘప్రభువుగారు వైనిక వైత్తిక శక్తి యిప్పటికంటె పెన్నడు నధికముగ నుండలేదనిరి.

బోనర్లుగారు.

మంత్రవర్తనవారి యభివృద్ధి నభిలషించుచు బోనర్లు గారు రుస్సాదేశమునుగూర్చి యిట్లుపలికిరి. రుస్సాదేశపు భవిష్యత్ స్థితిని గూర్చి యేమి యూహించుటకును నీలులేకున్నది. అయినను మన మదైన్యమొందరాదు. స్వాతంత్ర్యలక్ష్మికి పోరాటమునలుపని జాలి యేయదియు నెన్నడును స్వాతంత్ర్యహీనులకు దగియుండలేదు.

బోనర్లుగారు వలసదేశీయ వైన్యములు విశేషముగ గొని యాడిరి. ఈస్తుతి కేయాంగ్లేయుడును గోపగించుకొనడు. అయిననుకానితరమగు యుద్ధము నంతటిని వలసదేశీయులకే విడిచి తిమని జర్మను లనుచున్నారు. ఆంగ్లేయదళములు ప్రాముఖ్యమగు పోరాటములందు తమ కావంతయు దీసిపోలేదను సంగతి వలస దేశీయుల కంటె నింకొకరి కధికముగ తెలియదు.

(ఉత్సాహము) ప్రస్తుత యుద్ధ స్థితి నంతటిని సంగ్రహముగ నూ చించుచు జర్మనీ దేశము తన మిత్రులందఱిదళములమీదను పరిపూర్ణఅధికారమును గలిగియున్న మను అంశమును నొక్కిపలికిరి. అట్టిస్థితి మనమిత్రులలో నిదివరకు గలుగలేదు. ఇకమీదలైన గలుగజాలదు. తామందఱును స్వతంత్రజాతు లగుటయె దానికి కాగణము. అయినను పూర్వము కంటె నవోన్యోగ సహకారత నధిక దృఢవత్తరముగ చేయునట్టి ప్రయత్నము లిప్పుడెప్పుడు ప్రారంభమగుచున్నవి. నేటిదినమున పరామ ఆంగ్ల ఇటలీ వైనికో ద్యోగులుండు సంఘ మొకటేర్పరు ప బడినది. (ఉత్సాహము) అది స్థిరముగ నిలిచి వైనికా వత్సలనన్నిటి నొకే యాదర్శమున జూడగలదు. తత్సంఘపలికముగ నికముందు అడ్రియేట్టు సముద్రము మొదలుకొని ఇంగ్లీషు భానలవరకును గల రంగ మంగయు మొకటిగ భావింపబడును.

శత్రువుల గొప్పలాభము.

శత్రుల నొక గొప్పలాభము గలదు. వా రాంతరంగిక రాధారుల ననుసరించి నులభముగ రాకపోకల గావింప గలరు. మనమన్ననో యట్లుగాదు. మధ్యలేఖ ననుసరించి మనము వారి చుట్టవచ్చుచు నొక నోటి నుండి ఇంకొక నోటువకు వోవలసి వచ్చుచున్నది. ఇటలీదేశము గూర్చి యె డేమి జరుగుచున్నదియు తానుచెప్పవోవను. కాని పశ్చిమ రంగమునుండి తగినంత సహాయము వచ్చునరకును ఇటలీయులు శత్రువుల నిలువరింపగలరని మాత్రము నమ్ముచున్నాను. మిత్ర మండలివారిలో విభాగముల గలిగింపవలయు నను నుద్దేశము నను జర్మను యుత్సాహమును కేత త్రింపవలయునను నుద్దేశము నను జర్మనులిష్టము ఇటలీమీదికి దాడివెడలినట్లూహింపదగు ను. ఏదియె ట్లయ్యును జర్మనీదేశము పశ్చిమరంగమున బ్రిటిషు పరానుదళముల నోడింప నిది యెన్నటికిని విజయమునొందనేరదు. ఇంత వేగము సంధి యగునట్లెనకి గన్పట్టదు. యుద్ధము మొనరించు జాతు లన్నియు యుద్ధభారమును మోయజాల కల్లలనాడుచున్నవి. ఇం దెవరు ముందు నేలబడుదురో యనునది నిశ్చయింపవలసియున్నది. బ్రిటిషువైనిక నావికా నివహముల హృదయములును, మిత్రమండలివారి వైనిక నావికానివహముల హృదయము నించుకయు జలింపలేదన సంగతి తా నెలుగును. (ఉత్సాహము).

“మందుల పెట్టెలు”

శత్రువులకు ప్రాకార సమానములు.

ప్రాండర్లులోని జర్మను రక్షణవిధానముల గూర్చి వ్రాయుచు, సెకరు “డెయిలీవెస్ట్” పత్రికకు “మందుల పెట్టెలు” గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

“మందుల పెట్టె” అను పేరు ప్రతివైనికుడును వాడుక చేయుచున్నను, అది తృప్తికరముగ లేదు. ఏలయనన, యిండు వలన నది మిగుల బలహీనమైనదిగ తోచవచ్చును. కాని, ప్రాండర్లులో నుపయోగింపబడు “మందుల పెట్టె” ఉక్కుకంటె గట్టిగానుండి, బ్రిటిషువారి కిరంగులనుండి వచ్చు పెద్దకూటాల దెబ్బలను కూడ లక్ష్యము చేయకయుండును. ఇదియొక పెద్ద యినుపపెట్టెవలె నుండును. దీనిని పగులగొట్టి లోనప్రవేశించు నభిప్రాయముతో బ్రిటిషువైనికులు ఆగ్రహపూరితులై, బాంబులచేతబూని, ఘనప్రయత్నముల చేయుచుండుట ప్రాండర్లుయుద్ధములో సంతతము గానవచ్చుచుండును. ఇదివరకున్న కండకములకు మారుగ నివి యుపయోగింపబడుచున్నవి. ఇందు బాంబులు మున్నగునవి వేయుటకు తగిన చిన్నరంధ్రము లుండును. వీనికి ముందు కొన్ని తీగ లుండి, యారంధ్రములను కనబడకుండగ చేయును. వీనివెనుక “మందుల పెట్టె” లొకటి వెనుక నొకటి యుంచబడును. ఈపెట్టెలలో ననేక విధములున్నను, అవియన్నియు నొకపదార్థముతోడనే చేయబడినవి. వీనికి వెనుకభాగమున నొక ద్వారముండును. అది పెద్ద బరువగు ఉక్కు తలుపుతో మూచబడి యుండును. ఈ “పెట్టె” నలువదరముగ గాని, మరియే విధముగ గాని యుండును. ఇం దనేకయంత్రసిరంగు లుండవచ్చును. ఇది భూమివద్ద నుండి, వైకపూనరకును సుమారు ఎనిమిదడుగుల యెత్తుగలిగి యుండును. అందు ప్రతి అరయును 12 అడుగులకంటె. నెక్కువ యుండదు.

ఈ “మందుల పెట్టె” పెద్దదైనయెడల, నిం దనేకభాగము లుండును. కప్పు, గోడలు, ప్రక్కలు, మున్నగునవి చాల బలముగలవిగ నుండును. ఇందు గాలి, వెలుతురు వచ్చుటకును, ఫిరంగులు మున్నగునవి యుండుటకు రంధ్రములు కలవు. ఈ లోపల పెద్ద యినుపకమ్ములు రక్షణమునకై వేయబడి యున్నవి. దీని సగముభాగమువరకు భూమిలో నుండును. కావున, నిందులో ప్రవేశించుటకు మార్గము కండకములలో నుండియున్నది.

ఈ “మందుల పెట్టెలు” మిగులగట్టివి. ఎంతటి కఠినఫిరంగి దెబ్బలనైన నివి లక్ష్యముచేయవు. కాని, ఈదెబ్బలన, లోపలి వైన్యమొక్కొక్కప్పుడు మరణించుట సంభవించుచుండును. ఇవి, సముద్రములోని ద్వీపప్రాకారములవలె నుండును. అనేకులు జర్మనులు గత్యంతరము లేనప్ప డిందు తలదాచుకొందురు.

సమకాలికాభిప్రాయము.

(౧)

హైందవ వైన్యాధిపతులు

హైందవ వైన్యమున భారతీయుల కెల్లరకు పాశ్చాత్యులతో పాటు ఎట్టిభేదము లేకుండగ కమిషను హోదాల నీ ముదాని భారతీయుల తపును కోరినను మీరు తగరని పలు మరు పరిధిపించబడుచుండిరి. ఎట్లకేలకు భారతీయుల హక్కులుగూడ ఫోన్సుఖము గావించినవి. వారి అన్నతగూడ అంగీకరించబడినది. కాని దేశీయవైనికులకు పాశ్చాత్య వైనికులను హైందవ వైనికోద్యోగులు రణరంగమున నడువగల్గిరను విషయము చాలయండిక తెలియదు. వీనికి మరొన్ని దృష్టాంతములు కేయూలిసెక్ గారి సిపాయికులహా చారిత్రమున మొదటి సంపుటములో కానవగును. అందులో కొన్ని చట పొందు పరచబడినవి:— “మొదటి సిపాయిపటాలములు దక్షిణ ద్వీపకల్పమున బయలిడినవి. క్రమక్రమముగ వీరు తమ శక్తిసామర్థ్యముల గనబరిచి గొప్ప పనులను స్వీకరించుటకు ప్రారంభించిరి. హైందవ సిపాయిలు ఘనకార్యములనైర నిర్వహించగలరను నమ్మకమును కలుగజేసిరి. ఒకమారు వీరిని విశ్వసింపి పెద్దపనులందునియమించుటచే హైందవసిపాయిలునిర్భయముగ రణరంగములందు సింహగర్జనలతో పోర నారంభించిరి. కొన్ని సమయములందు ఆపాయకరమగు ఉద్యమములందు గూడ విశేషముగ హైందవవైనికులు అసంఖ్యాకముగ ప్రవేశింప జొచ్చిరి. హైందవ వైన్యాధిపతియే వీరిని పరిశీలించుచుండెను. ఆంగ్లవైనికు డెన్న నును దేశీయవైన్యాధిపతి క్రింద పోరుట న్యాయతగ నెంచలేదు. (148వ పుట) చెన్న పురినుండి వచ్చిన ఆంగ్లవైనికులతో సమానముగ వంగదేశపు సిపాయిలు ప్లాసీయుద్ధమున సమరమొనర్చిరి. సంగరరంగమున యూరపుఖండమున ప్రసిద్ధిగాంచిన వైనికులను జూచిన వారందఱును బంగార సిపాయిలుగూడ పాశ్చాత్య వైనికులకు తీసిపో రనియు పాశ్చాత్య వైనికులకు జంకరనియు పాశ్చాత్య వైన్యాధికారులు నిరాటంకముగ వాక్రచ్చుచుండిరి. (149వ పుట). కాని హిందూదేశమున నానాటికి మన ప్రతిభ ఎత్తుకగుటచే దేశీయవైనికులను మనము త్రోసివేయుచున్న వారము. వారి స్థానమున మనము చొరబడుచున్న వారము తనపొరుగు వారి కంటె చక్కగ కార్యనిర్వాహకమును గావించగల మను నమ్మకము ఆంగ్లేయుని మానసమున నాటుకొనియున్నది. మనము హైందవులకు మంచి చేయుచున్నార మను దృఢ విశ్వాసముతో పారసీవోద్యోగమును వైనికోద్యోగములను మన హస్తగతము గావించుకొన్నారము. మోటుపనుల యందును నీచపుకృత్రియంగును భారతీయులను నియమించితిమి. హైందవోద్యోగులను ఇల్లు న్యాయతరచుటచే సిపాయిపటాలముల యోగ్యతయంతయు మార్చుమొందినది. ఉత్తమవంశజులు వైన్యమున చేరుట మానివైచిరి. సద్వంశజులు సాంగ్రామిక కార్యభారములందు చొరబడుట కీయకొనరైరి. (153వ పుట)

తారతమ్యము లన్నియు అంతరించినవి. దేశీయవైన్యనివహంబులు సాధారణవైనికవృత్తియందు ప్రవేశపెట్టబడినవి. వైనికవృత్తియందు శ్రమపడి కట్టకడపటికి నామాకాథము వైన్యాధిపత్యమును బడయుట దుర్లభముగ నుండెను. విశేషముగ వైన్యమున జనమును ప్రవేశపెట్టవలసినచ్యెను. కొలదినుండి మాత్రమే కావలయు ననుకాలము పోయినది. అప్పటినుండి ఏత త్కారణమున అల్పజాతులనుండి వైన్యమునకు ప్రజలను తీయుచుండెడివారము. సాంగ్రామిక కార్యభారములను నిర్వహించ కొరికగల భూస్వాములందఱును స్వదేశ సంస్థానాధిశ్వరుల కొలువునజేరిరి. బ్రిటిషువైన్యమున ప్రవేశింపమొలకుండిరి. (154వ పేజి.)

వర్తమాన కాలమున వై సంగతులన్నియు చదువరుల కందరకు వినోదకరముగ నుండగలవు. ఎక్కువ శ్రద్ధతో పఠించెదరు. ప్లాసీయుద్ధమున వంగదేశపు సిపాయిలు నిరుపమాన బలపరాక్రమములతోపాటి పాశ్చాత్యవైనికులను మించిరిని మేము చాల్చుమానములక్రితము నుడివినప్పడు ఆంగ్లే యిండియను పత్రికలు మా వచనములను పరిహాసము గావించినవి. ఇప్పుడు వీ రేమి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరో? (అమృతబజారు పత్రిక.)

చార్లెస్ హెచ్. రాబర్ట్స్ గారు

పార్లమెంటు సభ్యుడు

ఇప్పుడు మాంటాగూ గారితో పాటుగా ఇండియాను వచ్చిరి.

వీరిని గూర్చి ఇండియా పత్రికలో 12-10-17-వ తేదీని ఇటుల ప్రకటించబడినది.

ఇండియా పత్రిక మాంటాగూ గారు పార్లమెంటు ప్రభువుల సభలో సంభుముల అధ్యక్షుడగు డనుమోరు ఎరలు కే. పి. గారిని చార్లెస్ రాబర్ట్స్ గారిని తమతో గూడ ఇండియా దేశమునకు రా వాచ్మనించి చనియు వా రిరువురు సంగీకరించి చనియు ఈ సంగీకారము నాడు (9-10-17) అధికారులు ప్రకటించిరి. మాంటాగూ గారు ఇండియా దేశము నందున్న కాలమున ఇంగ్లండును ప్రభువుగారు మాంటాగూ గారి ప్రతినిధిగా మంత్రిమండలిను పార్లమెంటు ప్రభువులసభయందుగూడ పనిచేసెడిని ప్రకటించబడినది. 20-8-17న తేదీని మాంటాగూ గారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నుడివరించిరి అప్పుడు ప్రకటించబడిన విధానమును గూర్చి రాజప్రతినిధిగారి తోను ఇండియా పత్రికమువారితోను ఇతరులతోను ఇష్టా గోష్ఠిని ఆనందకారమున చర్చించుటకే మాంటాగూ గారు ఇండియా దేశమునకు వెళ్ళుచున్నారు. ఆయన ఆలోచించుటయు సంప్రదించుటయు మాత్రమే చేసెదరు. ఇండియాలోనుండగ నా విధానమును నిరూపించుచు నేమియు నడువరు. రావకార్యములు ఇండియా ఇంగ్లాండు దేశములకు మామూలు ప్రకారము ఇండియా దొరతనము ఇండియాపత్రిక గంభుముల మూలము ననే జరుపబడునని. అధికారులు ప్రకటించిరి.

దేశస్థుల ప్రభువుగారి సంగతి ఇవివరకే జెల్లడియైనది. కాని రాబర్ట్స్ గారు గూడ పోవుచున్న విషయమిప్పుడు ప్రకటితమైనది. ఇంతకుపై శ్రేష్ఠతరమగు నియామకమిం కొకటియొందను. 1914-వ సం॥ రము ఫ్రెంచ్ నెలలో మాంటా గూగారి స్థానమున రాబర్ట్స్ గారు ఇండియా సహాయమంత్రి పదవిలో ప్రవేశించినపు డాయన మద్యపాన నిషేధ సంస్కారమును గూర్చి చాల వాదించెనని భారతీయులు బాగుగ నెరిగియున్నారు. తమ సానుభూతి అంత మాత్రముతోనే తీయనది గాదని గూడ రాబర్ట్స్ గారు రచించిన కాలమున విదితమైనది. ఆయన ఇండియా సహాయ మంత్రిగానున్న 18 మాసములలో ను భారతీయుల విశ్వాసమున కెంతయు పాత్రులైరి. భారతీయుల రాజకీయతయును పట్ల వీరు నిరంతరమును ప్రశంసా భావమున కవతించుచుండిరి. పార్లమెంటు ప్రజల సభలో ఎదుటివరుల ఆసనములలో గూర్చుండి వారీయందా భావమే యిప్పుడు కొరంతగానున్నది. ఆ పదవికి రాబర్ట్స్ గారు రెంతయు నర్హులైయుండ 1915 వ సం॥ రము మే నె ల లో ఆ స్థితి తుగా రాయనను సహాయ మంత్రిత్వ పదవి నుండి కదలించి వేరొక సంఘాధ్యక్షునిగ నియమించిరి. రాబర్ట్స్ గారు సహాయమంత్రిగానుండినచో శ్రేయశ్లభుగాను ఇండియాపత్రికగానున్న 2½ వత్సరములలోను ఆయన మాండ్ర్యమును వదలించియుండును. హిందూదేశమున నెంతయో పని జరిగియుండును. ఇప్పుడు మాంటాగూ గారికి పై పైర్వకాలి యగు భారత మిత్రుని సహాయ ముపేక్షించుట చాల శుభోదగ్గము. మాంటాగూ గారిని విశ్వసించ దగునను చూచుట చాలగలవు ఇప్పుడు రాబర్ట్స్ గారు రాయనకు తోడనుటచే నావిశ్వాసము బలమవుచుచున్నది.

డనుమోరు ప్రభువును గూర్చి భారతీయుల కేమియును తెలియదు. వారికి తెలిసినంతవర కాంయన భరతఖండమును గూర్చి ఎట్టి శ్రద్ధయును బాసలేదు. ఒక ప్రభువుగూడ నుండవలసిన అవసరము కలదేని ఆయనగారి చరిత్రముగూని యుండవచ్చును. అయినను ఆయన ఆయింగ్లండు దేశమునకుటచే ఆయన యుండుటయే వాంఛనీయ మగుచున్నది. ఆయింగ్లండు మహా సమావేశ ఫలితముల నాయన సురచియుండెను. 1912 వ సం॥ హార్ని నెలలో కేంబ్రిడ్జ్ లో మాంటాగూ గారు పర్యవసించుచు నుడివిన విషయముల నాయన నిరంతరము స్మరింపవలెను.

“అధికార గౌరవ మను నోరునిండిన మాటయొక్క సహాయమున మనము హిందూదేశమున కళపరుచుకొని యుండలేదు. న్యాయబద్ధములగు సత్ప్రతి స్థానములవలనను క్రమక్రమముగ పాలితుల అనుమతి ననుసరించియు మన మాదేశమున వశపరుచుకొనవలసి యుండును. నాడు కోరు న్యాయమైన కొరకల నొసంగుటలో దొరతనమువారు బాపు పుష్పవృద్ధి కరమగు న్యాయమునందు వారికి మనము గౌరవమును నెట్లు చానినై నాభావపడిన అనుమతిని జడపడుటెను.”

అంతరికలను తీర్చుటకై కాలమునచ్చినది. అంతరికలను నెట్లు చెప్పుటలో భీరుత్వమును అర్థాంగిభావమును కూడదు. ఆయన కార్యమును జరుపదలచినచో మహా శ్రమముగనే జరుపవలెను.

ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము.

నిబంధనా విమర్శనము.

ఈ నెల 16 తేదీ మొదలు విజయవాటికయందు జరుపబడు ప్రదర్శనమును గూర్చి ప్రచురింపబడిన నిబంధనలం జూచి సంతకముననే నేటి కాలమునకు మన యాయుర్వేద వైద్యమున కిట్టి ప్రోత్సాహకర్తలు బయలుదేరినందుల కెంతయును సంతసిల్లవలసి యున్నది. కాని నిబంధనలలో గొన్ని జనసామాన్యమున కసమ్యక్తిని గలిగించునట్లుంటుచే వానిని వెల్లడింపవలసి వచ్చినందులకు చింతిల్లుచు స్వచ్ఛనోపయోగం బగుటంజేసి మనయు బహుభంకుల బురికొల్ప నియ్యకొంటి.

- (1) ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద.....నము ఇందు సాంధ్రము ప్రథమముటకంటె సమ్మేళనము ప్రథమముట బాగుండును.
- (2) మూడవ నిబంధనలో ప్రతినిధి రుసుము ఇయ్య నవసరము లేదని వ్రాయబడినది. ఈ రుసుము ఎంత ఎందుకొరకు?
- (3) నాల్గవ పుటలో 2వ నిబంధనలో (Patent medicine) యోగమును చెప్పక రహస్యముగా నుంచు మందులను తీసికొని రాకూడదు.” అని వ్రాయబడియున్నది. ఎందైనను తమ మందులయొక్క యోగమును గవిస్తరముగా చెప్పు వైద్యులు గలరా? చెప్పవారికి గల లాభమేమి? నష్టమునకు బాధ్యతెను? ఇంతియగాక నవీనముగా జరుపబడిన అభిలభారత వైద్య సమ్మేళనమున యోగముతో మందుల ప్రదర్శించి తీర్చి లేద్దో చదువరులకే విశేషము గాగలదు. నేయేల, లోక విదిత మైనట్టియు, లెక్కకు మిక్కిలిమగు యోగ్యతాపత్రములనంది దితల్లె మ్రోగునట్టిదియు నగు “అమృతాంజనము” నకు యోగమును మనము సంపాదించ గలిగితిమి? సంపాదించ గలుగుదుమా? ఐ. యం. యస్. యస్. యం. యస్. పరిశీల నిచ్చిన వారు, పాశ్చాత్యులయొద్దనుండి యెన్ని యోగములను సంపాదించుకొని వచ్చినదియు లోక విదితమే. (4) 5 వ పుటలో 6 వ నిబంధన “సా ధ్య మై నం త వ ర కు సహాయము చేతుమనిరి.” ఈ సా ధ్య మై నం త వ ర కు ఇతర పట్టణములనుండి వచ్చిన వారికి తర సదుపాయములు లేకున్నను, ఈ మాత్రమైనను స్పష్టముగా చెప్పని యెడల నెవరు కచ్చెదరు? పొరుగుగూర్చి తమ మందుల నెట్లు భద్రపరుచుకొనగలరు? (5) ఆరవపుటలో 15-వ నిబంధన:- ప్రదర్శకులు దరఖాస్తుతో రుసుము ఎందుకొరకు పంపవలయునో తెలియదు. (6) ఈ పుటలోనే 16-వ నిబంధన:- ప్రదర్శకులకు వారిరాకపోకలకు ఖర్చులనైనను ఇయ్యని ప్రదర్శన మొదలైనను గలరా? అందువలన వారి కేమి లాభము? (7) 21-వ నిబంధన:- కస్తువుల నమ్మగా వచ్చిన వైకముతో రు 1-కి రు 0-1-0 చొ॥ “కమ్మిటివారికి చెందవలసియుండు” ననిరి. ఇది యేటి న్యాయము? వస్తువుల రాకపోకల ఖర్చులను, భద్ర పరచుట కగు ఖర్చులను, తుదకు శత్రు ఖర్చులను, వారే భరించుకొనుచు, తుదకు తా మమ్మి కొనిన వానిలో కూడ మీరు గోరుట బహువింత.

ఇవి యన్నియును జూడ ప్రదర్శనములో జూపబడిన ప్రదర్శనముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము ఎంతమాత్రము నెరవేరుచున్నట్లు నాకు గనిపించ వున్నది. ప్రదర్శకుల కెట్టి ప్రోత్సాహమును గాని వారిచ్చునట్లు గన్నట్లును. వ్యాసముల కుచితరీతిని ప్రోత్సాహమును గవలెనుచు, మందుల మపేక్షించుట చే ప్రదర్శనోద్దేశము నెరవేరుట దుర్లభము. మై చెప్పినట్లు లోకవిదితమునకు చదువరుల కింతవరకు శ్రమయోసంగినందులకు నేను మన్ననార్హుడను.

ఆయుర్వేదవైద్యుడు. : యం. యస్. యస్. మూర్తి, సంతపేట, నెల్లూరు.

ఆయుర్వేదము.

ఆంధ్రపత్రికలో 1-11-17 తేదీని “ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము - శోధనశీర్షికము” (పండిత ప్రతివాది భజుంకర కృష్ణ సూచార్యులు) అని ప్రకటించబడిన వ్యాసమును జూచితిని. వీరు ఆంధ్రదేశపు ఆయుర్వేదవైద్యులను నిరసించి వ్రాయుట కను సాహసము. ఈ యాచార్యులు గారు ఆంధ్రులూ ఆంధ్రతరులూ యని సంజేహము. ఆంధ్రులు కాని మృ్తి, మరయెవ్వరైనను కానిమృ్తి; వ్యాసమునకు జవా బియ్యకతప్పదు. నే నాంధ్రుడను; జవా బిచ్చుచున్నాను.

ఆంధ్రదేశములో ఆయుర్వేదమునకు పరిష్కాధికారులు గా నుండవలెనవారేమియు నుడ్రవిధము గలరని, ఈ యాచార్యులు గారు గ్రహించుటకాక! “పండిత” యని తమ పేర్లకు ముందు తగ్గించుకొననంత మాత్రమున అట్టి శారదలు బాస్త్రునేట్లు గారుని రెండుంట యనిజేము.

జె. కె. రావు.

సామ్రాజ్యమునాసభకు విచ్చేసిన హిందూదేశపు ప్రతినిధులు.

స్వదేశ సంస్థానాధీశుల క్లాసు.

ధీల్లీనగరమున విందు.

(గత సంచికానుబంధము.)

సర్ జేముస్ మెస్టను గారు.

తమ కొసంగిన విందునుగూర్చి. తమ ఆమోదమును కృతజ్ఞతను దెలుపుచు, హిందూదేశమునెడల తమకు ప్రేమ గౌరవములు గలవని వక్కాణించిరి. శ్రీ రాజప్రతినిధిగారు మమ్మును యుద్ధసభయందు ఇండియా కార్యదర్శిగారికి సహాయమొనర్ప నేర్పించినపుడు, మా యెడల జూసిన గౌరవమును నమ్మకమును గూర్చి మేము సంతసించితిమి. కాని మేము కార్యభావమును వహించువరకు, మీరు మాతలవైదెట్టిన బాధ్యతను గ్రహింపజాలకపోతిమి. మమ్మును వారు సహాయులవలె భావించక, స్వపరిపాలనము గలదేశములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులవలెనే, ఆంగ్లదేశ రాజనీతిజ్ఞులకువలెనే సమదృష్టితో నాదరించిరి. మాబాధ్యతాభారమంతయు, మాకు ఆంగ్లదేశీయులు చూపినదయవలన తగ్గిపోయినది. నేను సాంఘిక సంతోషములలో పాల్గొనక, సభలోనేదియో యొకమూల కూర్చుని, అచ్చటివారలకు నింహాగారి నామము నెట్లుచ్చు రింపవలయునో నేర్పుచు, దాని అర్థమును తెలుపుచుంటిని. సత్వేంద్రుని యుపన్యాసముల నచ్చటివారు మిగుల శ్రద్ధగ వినచుండువారు. మామాంధ్రేష్టరు సందర్శనమును గూర్చి, లాంకమైత్రుత్వ యిట్లు వ్రాయుచున్నది.

“ప్రాంతిక దాంధికము సోమవారమునాటి సమావేశమున గాననగునని తలచి వచ్చినవారి కెల్లరకు ఆనాడు ఆభాధంగ మాయెను. మహారాజాగారు బ్రిటిషు యుద్వ్యోగితకె కాభీరుస్తుల దొడిగికొని యుండిరి. నింహాగారును, మెస్టను గారును ఆంగ్లదుస్తుల దాల్చిరి. వీరు ముగ్గురును స్వచ్ఛమగు ఆంగ్లభాషను, అనర్గళముగ మాట్లాడిరి.”

మీరు మాయెడల జూపిన విశ్వాసమున కనుగుణముగ వర్తించితిమి. సామ్రాజ్య సభలో భారతదేశమును గూర్చి చేయబడిన తీర్మానముల ప్రాముఖ్యమును కొందరు తగ్గింపజూచుచున్నారు. ఏది యెట్లులున్నను, హిందూదేశ మిప్పటి పద్ధతుల విదానే అభివృద్ధి నొందుట కనేకతరముల వారు ఘన శ్రమ త్నముల గావింపవలెను. హిందూదేశప్రతినిధుల మగు మేమెట్లు మాట్లాడినను, ఆంగ్లదేశమును, వలస రాజ్యములును, భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము నొసంగ నిశ్చయించుకొనక పోయినయెడల నెట్టి లాభమును లేదు. ఈ బ్రిటిషు మహా సామ్రాజ్యమున ననేక నాగరకములును, అనేక జాతులును గలవు. కాని, స్వాతంత్ర్యసౌఖ్యము ననుభవించు జాతుల సమ్మేళనముగల సామ్రాజ్యోదయముమాత్రము నిశ్చలముగ నున్నది. ఆంగ్లదేశము తనకుసాధ్యమైన బహుమానమును భారతదేశమునకేయి దలచుచున్నది. హిందేశ మెట్టిదేశముగ మారునోజెప్పజాలము. హిందూదేశ మొక సామ్రాజ్యంతర్భాగ మగు సామ్రాజ్యముగ నుండును. ముప్పదికోట్లమంది జనులు గల ఈ దేశము జాతినిబట్టిగాని, భాషలబట్టిగాని, చారిత్ర సాంప్రదాయముల బట్టిగాని విభజింపబడిన రాష్ట్రముల గలిగియుండును. ఇందు కొన్ని సంస్థానాధీశుల పాలనము క్రిందను, మరి కొన్ని ప్రజాపాలనముక్రిందను నుండి, భారతదేశమునెడల ప్రేమను, బ్రిటిషు రాజ్యమునకు రాజభిక్షిని గలిగి యుండవలెను.

బెంగుళూరు, నవంబరు9:- బెంగుళూరు మతముకేసులో కూర్చునబాడ్డి నేటు బడ్డిగారు ప్రతివాదియగు హనుమంత శెట్టి మాధపుర మతముయొక్క కాఫీభూములు కవులునకు తీసికొని, వానిని బాగుచేసెందులకు ఆరవకి 24,000 రూపాయలు నష్టపరిహారముగా నిప్పించిరి. కాని అప్పీలులో మా॥ హెచ్. బి. కాబ్ గారు, వాది బ్రిటీ అనియు, భూములాదని స్వాధీనములో నున్నవనియు, ప్రతివాదియె నెంటు గావున నాతనినెప్పడైన భూమిని వదలివేయునని చెప్పినవచ్చుననియు అభిప్రాయపడి, సబార్డినేటు బడ్డిగారు చెప్పినరీతినిభూమిలో చేసిన మరమ్మతుల కగువ్యయమును ప్రతివాది కిచ్చివేయవలయునని తీర్పుచెప్పిరి. వాదిపక్షమున మా. టి. రంగాచారిగారును, ప్రతివాదిపక్షమున దివానుబహదూర్ ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యగారును వకీళ్లు.

నోటీసు (949)

ఈ దిగువ నుదహరించిన పనులు కోరువారు
ది 20-11-17 తేదీలోపున ప్రతిపనికిగాను రు 50
ధరావత్తుతో మునిసిపల్ ఆఫీసులో ధరఖాస్తులు
ధాఖలు చేయవలెను.

(1) ఏల్వీనుపేట రోడ్డుమీదను పునాదులు
తవ్వి నీటిగొట్టములు బిగించి ప్లంబింగు ఫాన్ టెనులు
కట్టుట.

(2) బెన్ కు రోడ్డుమీదను మునిసిపల్ ఆఫీసు
సహాయమునంచి సూర్యారావుపేట మార్కెట్టు
వరకు పునాదులు తవ్వి నీటి గొట్టములు వేసి
బిగించి ఫాన్ టెనులు కట్టుట.

(3) గోదావరి యిసుక రెండుపర్యాయములు
గోదావరివద్దను జల్లించి కొళాయిచెర్వు ఆవరణ
లో రెండు పర్యాయములు నూతనీల్లను కడిగి
ఫిల్టరుబెడ్డులో వేయుట. ఇందుకు కావలసిన
సముజాయిషీ మునిసిపల్ ఆఫీసులో ఓవరుశీర్ష
గార్లవద్దను ఆఫీసు కాలములలోను తెలుసుకో
వలెను. ఈ పనులు ది 31-4-18 తేదీలోపున పూర్తి
చేయవలెను.

మునిసిపల్ ఆఫీసు } కె. సూర్యనారాయణ మూర్తి
కాకినాడ } నాయుడు గారు, చెయ్యవక.

ప్రకటనము

1917 సం. 11 వ. పి. నెం 115. లో ఎం. ఏ.
ముత్తయ్యచెట్టి దివాలా తీసినట్లు 16-7-17 నిశ్చ
యించబడినది. కాన బుధదాతలందరును తమ
హక్కులను దిసెంబరు 3-వ తేదీలోపున గుజపు
చేసికొనుచు ప్రమాణపత్రికలను అఫీషల్ అసైన్సి
వారి కార్యాలయమున దాఖలు చేసికొనవలెను.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్.

(950) అఫీషల్ ఆఫైసరీ.

గూడూరు అధికపు వర్తకుడును, విదేశ
శ్రాతువుడును అగు హెచ్. ఏ. బ్రాండుటుగారి
విషయమై—

నెల్లూరు జిల్లాలో ఇందుకూరుపేట గ్రామ
ముములో అన్నూరు సుబ్బనాయుడు, మక్కెన కొం
డ్లపల్లెనాయుడుగార్లకు ఉండునట్టి భూముల హక్కు
స్వాతంత్ర్యముగల్గియు 1917 నవంబరు 26-వ
తేదీ, సోమవారమునాడు నెల్లూరుజిల్లా కోర్టులో
బహిరంగముగ ఏలము వేయబడును. కొనువారి
కే విధమైన చిక్కులుండజాలవు. వివరములు
తెలిసికొనగోరువారు నెల్లూరులో హైకోర్టు వక్త
రుగ నున్న టి. వి. రామస్వామయ్యగారికి గాని
ఈ దిగువ సంతకము గలవారికి గాని వ్రాసి కొన
వలెను.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్.

హెచ్. ఏ. బ్రాండుటుగారి లిక్విడేటరు,
అఫీషల్, ఎసైన్సి ఆఫీసు.

(944) హైకోర్టు, మదరాసు.

జీవితచరిత్రములు.

(932)

- | | | |
|--------------------------|-----|-------|
| 1. మహాదేవగోవింద రాణదే | వెల | 0-8-0 |
| 2. రామతీర్థస్వామి ఎం. ఏ. | | 0-8-0 |
| 3. నివేదితసోదరి | | 0-8-0 |
| 4. హర్షింజితప్రభువు | | 0-8-0 |
| 5. విదన బార్డిచక్రవర్తి | | 0-8-0 |

ఈ రి గ్రంథములను వాకేపర్యాయము కొనువారికి
పి. పి. ఖర్చులను మేమే భరించి పంపెదము.

ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అందుకో, నెల్లూరు.

ఇటలీవారి పరాయనము.

“ట్రెయ్యు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రికకు ప్రాస్పెక్టస్
బాటిష్టెస్సా గారి ట్రెయ్యు పరాయనము—

నే నిటలీజాతీయుడ నైనను, నాజాతిని జూచి నే
నెంత సగర్వముగ నుండువాడనైనను, నా మాతృదేశమునకు
తదేశవాసులకును, ఇది మిగుల విషయముననునది నేను గు
ర్తింపకుట లేదు. కాని, విశపకస్థితుల నిష్పక్షపాత బుద్ధితో
తలకించిన యెడల, రెండున్నర వత్సరములనుండి ట్రెయ్యుసాహస
ములతో పోరాడి విజయముగాంచిన ఇటలీదేశ సత్వతము,
ప్రస్తుత సంవిగ్రాహమునకు కూడ అంగమిత్రుల. మానవులు
లలో నాశాకిరణముల ప్రసరింపజాలరీతి తేలికపీసమై
యున్నదనిమాత్రము నేను నమ్ముచున్నాను. ఇట్టిసమయమున నుచిత
వంఛనలేక సర్వవిధముల సహాయము జేయువారి వద్దనుండి
సానుభూతిని, న్యాయమును అందుటకు బదులు, అవి
శ్వాసమును, నిరసనమును, అహంకారమును పొందుచున్నాము.
వారు మామెడల విశ్వాసమును, న్యాయబుద్ధిని జూపవలెను. కాని
దను, కనికరముజూప నవసరములేదు. ఇటలీవాడ పరాయనము
దురదృష్టవశమున సంభవమైనదనియు, దీనిని త్వరలోనే సరు
ధింపన ననియు ప్రాచీన వారా పత్రికలు మిగుల దూరదృ
ష్టితో వ్రాయుచుండ, లంఛనము మున్నగు సగరములలోని వా
రపత్రికలు గౌరవవిహీనము లగు వ్రాతలకు గడంగినవి.

ట్రెయ్యుతో త్రికోణ సంరక్షకుల మూలమున నపాయ
మువాటిల్లినదను అపవాదమును, గోరంతలు కొండంతలుగజేసి
యే తంజెనా వ్రతా ఆంగ్లేయుల చెవిలోవేసి, వారిపత్రికలలో
నిష్పక్షపాతబుద్ధి లేని వ్రాతలకు కారణభూతమైనది. ఈవిష
యమునుగూర్చి విషమస్థితి సమాచారము తెలియకున్నతరి, తెలియ
వచ్చిన విషయములు ప్రత్యక్ష విరుద్ధములుగ
నున్నపుడు, ఇందును గూర్చి విచారన ములను
మిగుల జాగ్రూకతతో చేయుటమంచిది. జనరలు కడోర్నా
గారు బలికన రీతిని రెండున్నర వత్సరముల నుండి మిగుల కఠిన
తనమును పోషి సర్వవిధ విజయముల గాంచి, కార్యాను
సరణుడును, భావోద్దేవ విహీన మానవుడును అగు లాయుడు
బార్డిగారి మన్ననకు పాత్రమైన ఇటలీయును నైస్యము మిత్రుల
కును, శత్రువులకును గూడ విశ్వాస పాత్రము కావలసియు
న్నది. ఏదీయో దురదృష్ట వశమున సంభవమైన పారభౌతిక
జేత సంగ్రామమున కంతకును యెంత యపాయ కరముగ
పరిణమించినను, యిదివరకు రెండున్నర వత్సరములలో చేకూ
రిన విజయ చారిత్రము నది నిర్మూలింప జాలదు.

ఇటలీస్థితి నిరాశను గలిగించుట లేదు. ఇదిఅపాయకర
మైన రీతితో ఆకస్మికముగ నపాయవిముక్తము గావచ్చును.
నేను యుద్ధవిమర్శకుడను గాకపోయినను, విదేశపరిస్థితుల నిట
వివరింప సాహసించుచున్నాను. ఆకస్మికముగ వచ్చిన నైస్య
ములచే నాటంకమునుపొంది, జూలియరంగము నందలి వామ
భాగము తగిన రక్షణ లేకపోవుటచే, జర్మనులు తమ శత
ఘ్నుల కాల్పులు, స్టోలో కావర్యి, నెయింటు బాసియావరకును
రాగలిగిరి. ఇచ్చట వారిని కొన్ని స్వల్పనైస్యము లెదిర్చి, తగిన
మనుష్యులను నుండుగుండుసామానులను లేకపోయినను, ప్రా
ణములవై నాశనదలి శత్రువులను వెనుకకుద్రోసి, తాము సం
పూర్ణ వివాళము నొందువరకును పోరాడినవి. మా రెండవనై
స్యము చాలవరకు వెనుకకు ద్రోయబడి, ఇస్టోవానద్రువున్న
మాడవనైస్యమును కూడ కలవరపరచినది. ఇచ్చటనుండి మా
పరాయనము ప్రారంభమైనది. బెల్జియము, ఫ్రాంసు, రష్యా,
రుమేనియా, సెర్బియా, మాంటెనీగ్రో మున్నగు రంగములలో
ప్రస్తుత సమయమున నింతకంటె గొప్ప పరాయనము లభ్యవన
రము లైనవి. కాని, యీ స్థలములలో నీదేశస్థితులు బాగుగ
తెలిసియుండుటచే, అచ్చటి పరాయనముతో అపాయకరముగ
నుండలేదు. గొప్ప పర్యవేక్షణములతో, వారి కన్యోన్య
సంబంధముండుటయు, దేశము లోని నైస్యము లన్నియు
నైకమత్యముతో కృషిసలుపుటయు కష్టము ఇట్టిస్థితిలో
వాకస్మికముగ జర్మను లామకమృడి మమ్ము తాకనపుడు,
తత్ఫలితములు మిగుల నపాయకరములుగ నుండునని వేరే చె
ప్ప నవసరములేదు. మా ఆత్మరక్షణమును, అవస్థుండన
మును నిష్ఫలమైనపుడు నెద్రెఫెరంగులు మున్నగువానిని విడ
నాడి పర్యవేక్షణములనుండి త్వరితముగ పరాయన మగుట
కంటె గత్యంతరము లేదు.

ఇవియే యిట్టి అపజయము సంగ్రాహ మగుటకు
ప్రబలకారణములు. ఇచ్చటి ప్రత్యేకస్థితిగతుల తిలకింపక,
ఈ అపజయమునకు తగిన కారణముల దెల్పుక ఆంగ్లేవారా

పత్రికలు ఖండినమును వ్రాయుచున్నతను చదువరు తెల్లరును
ఇటలీ వా రభ్యర్థపడి, శక్తి విహీను లగుట చే
పలాయించు లై రని తలచునట్లు చేసినవి. విఖ్యాత సేనాని
యగు కడోర్నాగారి యాజమాన్యమున నుండి, రెండున్నర
వత్సరములనుండి కీర్తితిరముగ పోరాడిన నైస్యము కిట్టి విష
యములు కళంకదాయకములుగ నున్నవి. ఇటలీయును నైస్య
మధ్యభాగము పోవుటచే తమంతట తామే వారు వెనుకకు
మరలిరి, కాని, వారిని జర్మనులు తరిమివేయలేదను ముఖ్యవిష
యము నీ వారాపత్రికలు తెలుపుటలేదు. ఇన్ని వత్సరముల
నుండి ఇటలీయునులు జయించిన స్థలముల నన్నిటిని జర్మనీ
వా రొక్కమారు పట్టుకొనలేదనియు మిగుల శక్తిహీనమును
సంరక్షణ లేనిదియు నగు ట్రెయ్యుతో త్రికోణమును మాత్రమే
ఆకస్మికముగ వచ్చుటచే వారు పట్టుకొన గలిగినదియు,
యితర స్థలముల నాక్రమించుట వారికి దుస్సాధ్యమనియు యె
ల్లరును గ్రహింపవలెను.

కాని, సంగతి సందర్భముల గమనింపక, ఇటలీయును
స్థితిగతులను ఆంగ్లే వారాపత్రికలు అతిశయోక్తిగ వర్ణించినవి.
అవసరమగు నెడల, వెనిసు, ట్రెవిస్కో, బెల్జియను మున్నగు
పట్టణముల విడనాడి అజ్ఞానవద్ద నిలువబడి మేము యుద్ధము చేసి
నను, మమ్మును గూర్చి మా మిత్రులందలివారు నిరాశజెంద
నవలయులేదు. స్వాతంత్ర్యముతో సమరము జరుపుచున్న
ఇటలీదేశముల దేశభక్తిని జూచిన వా కెట్టి రాశాయ జని
యటలేదు.

సంగ్రామ చరిత్రమున నింతకంటె నెక్కుడు విషాదాం
శము లేదనుట అతిశయోక్తి గాని వేరొండు లేదు. ప్రపంచ
మున నన్ని కాలములందును నింతకంటె గొప్ప అప
జయములుగలిగినవి. అగ్నిశ్వాసలపాలై సమాస్తాగరమునుండి
పరాయనమైన సేనానియు నైస్యమున చంపబడిన వారిసంఖ్య
125, 000 ను, ఆకలిబాధకును, శీతలమునకును యోధులక
మరణించిన వారి సంఖ్య 130,000 ను, ఖైదీలుగా పోయిన
వారి సంఖ్య 193,000 ను కలదు. ఇందు 48 గురు నైస్యాధి
కారులున్నారు. ఖార్జుకాబూలు ప్యాసులో సెక్కు మను
ష్యుడైన లేకుండగ నంతయు నొందిన ఆంగ్లే నైస్యమునకు గలి
గిన నుష్కీర్తిని చూచు మెచ్చటను చూచియుండలేదు. యుద్ధపరి
కరములు సమర్థుగ నున్న యెడల మేము జర్మను పశుబల
మును, జర్మను సామ్రాజ్యమును నిర్మూలింప జేయుదు మనుట
నిశ్చయము.

అంతలేని గౌరవమును ట్రెయ్యుకుటగాను యిచ్చించి,
ప్రజలను మోసపుచ్చి పనులు గానించువారు దేశద్రోహులు,
సమద్యమములని చేరుగాంచిన యత్నములందు జొరబడి స్వా
ధీపరాములులై తమకుచేరు సంపాదించు నుద్దేశముతో నే
గ్రంథాలయములలో, ఏ స్వరాజ్య సంఘములలోయే రాత్రి
పాతకాలలలో స్థాపించి పనిచేయుచుంటిమని పలువురకు దెలి
యటకుగూడు, ప్రతికలయందును గ్రంథాలయ చరిత్రాదులయం
డును బ్రకటించి కల్లనాటకములాడి పలువురు ప్రజలకు వం
ప జూచుచున్నారు. ఇట్టి వారాసమద్యమములను దూషించి
న వారగుటయేగాక దేశాధిపతులను గూడ కారకులు
యిహమునందు సంఘమునకును పరమపరంగు పరమేశ్వరునకును
గూడ మారులగుదురు. ట్రెయ్యునివారి కెరికైన నే యాంధ్ర
కృష్ణ వార పత్రికలో వచ్చునపుడు తమ గ్రంథాలయమున క
యిగు పత్రికలు వచ్చుచున్నవనియు, నేదొడ్ కాలమునుండి గ.
బ్లిలముల వెంటచే గప్తపముచుండిన శుష్క బీరువాలయం
చొకటి రెండు వందల పాత్రలు లున్నవనియు, సాయి సరికై
నను రెం గురు ముఖజులు పతనమందెను నలంకరింప నపుడు
అంత మంది యొక నిమిషముకే వచ్చుచుండినదియు. చాల ఏదొ
క్రింద స్థాపింపబడి మధ్యకాలమున నానుమాత్రావశేష మయి
యున్న సంఘమును పునరుద్ధరించుటకుగాను రెండు దినములు
కృషి సలిపినను ప్రజలుగాని సంఘసభ్యులు గాని జేరనపుడు
ఒక యేటనే 15 సభలు జరిగినవనియు వ్రాయుట ప్రజల
కన్నులు గప్పి వర్ణింపజూచినను సత్యము బయటబడక మాన
దు. ఇట్టి సంఘముల ప్రజల దేశభక్తుల నామము లిడి వారి
నామములనుగూడ కళంకపూరితముగ జేయుట విచారకరము.

నిడమర్తి సత్యనారాయణమూర్తి.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీసీతాంబరములు సరక చీరలు, రవి
కెలు, రుమాలులు, తలపాకలు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న
పీతాంబరములు, పెండ్లి పట్టుధోవతుల జకలు, మిక్కిలి శివ
రు లగు నేతపనివాండ్రందలను మేలైన పట్టుతో తయారుచేయ
బడుచున్నవి. వలయువానికి సరసముగ విషి మూలముగ పంపు
దుము. దానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, మనసుకు గిట్టని
యెడలను వానిని వాపసు పంపిన తీసికొనెదము. 928

Harī Govinda Dass, Gopāl Dass,
Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents
Benares City, U. P.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

జనవరి 31- తేదీలోపు అమృతాంజనము దీపావళి రు. 5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

కొలది ప్రతులమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాంక్షము గలగువండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామర తైలము	పండ్లపొడి	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

చక్కని డబ్బీతో వెల్లరు. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయించబడుచున్నది.

అమృతాంజనం దీ పో,

109, ఫ్రేజిరోడ్డు, బాంబాయి.

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

'శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు'.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

వై విచారణాధికారులు : మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,

కరి, బోర్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెజు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయిర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగకొర్రాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నాడు. ఇవి యన్నియు పీచీని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి కాలానుభూములపట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నాడు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మానాంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని 2 మి.కొ.వార్డులకు ఉచితముగా పంపించుచున్నాడు. వైచేష్టిన పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద నుడిపొందియుండు వైచిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము కనిపెయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్యూజిమ" ను యుపయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రువ్వకట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక మెల్లపిట్టుకు చక్కని మెరుగు నొచ్చును; అవమనున్న గొట్టములనున్న త్రువ్వ పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్యూజిమ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండు ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజెంట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్ము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

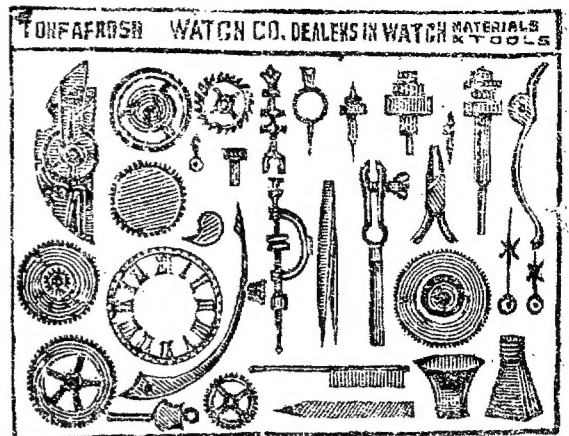
389

మదరాసు

(వై కామ్యూజిమ గోరువప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

కృతార్థులు

ఉచితముగా పంపబడును.



TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(821) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

అమృతార్థుల అవలెహ్యము.

ఈ అమృతార్థుల రక్తమును తుద్దిచేసి బలమును కలిగించి

కాశ్యతనుఖము నొసంగును. 219

ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.

ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు

వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

ఆతంకనిగ్రహ జ్యోతిషశాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీనిగాని లేక మీ కయస్సును నతుత్తరముగాని లేక మీరు బాబును వ్రాయుచేసిన గాని తెలియజేయును. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపాయిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి కుంభకోణములో హైకోర్టునకీలుగనవచ్చి టి. కే. శివరామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమంతయు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్సోలాజికలు బ్యూరో

902

చోడవరము, విశాఖపట్టణము జిల్లా.

కారణం బ:- ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. అందరు జదివితీరవలయును. రూ 0-4-0 పోస్టేజి తీలం. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకా ర్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

వరమరహస్యము

అద్భుతమగు డి.బి.క్లి.వునకల. 256 పేజీలు

క్యాటలాగ్ అండు 1-8-0 చందాదాతలైన 1-0- మాత్రమే

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:-

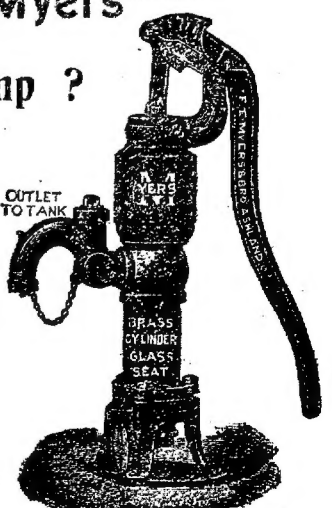
(928)

నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of



various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537

K. B. Joshi & Co.,

321, Hornby Road Fort Bombay